

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
Hortum Yeni Değil	11
M.Ali Ağca'nın kaçı ve Papa'nın vurulması ile SSK-Bağkur ve Gümrük soygunları arasındaki bağlantı	18
SSK ve Bağ-Kur soygunları	21
Gümrükteki yolsuzluklar	25
Sonraki dönemler; 29
Devlet, Devleti Hortumlar mı?	, 39
• İslami sermaye şirketleri	42
Sendika ve Oda Başkanlarının, Parti Başkanlarından Farkı Ne?	47
Hortumun Büyüğü Belediyelerde!	55
• Neşter-2 Operasyonu'nun perde arkası	61
• Şirketin Adı: Vak-Bel!	63
• Vatandaşa yüzde yüz fahiş fiyatla satılan kömürdeki kâra ne oldu?	72
• Kömür şirketleri satıldı! Kamburu bankanın sırtında kaldı!	75
Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin "Müteahhit" Şirketleri	81
Bir ihale klasiği	84
• Aynı Belediye'nin, başka bir ihale klasiği	87
• "Hortum" içimizden biri gibi	93
Adı "Denetim", Soyadı "Makyaj"!	
91	
Bankalar Hortumlanmadı, Hortumlatıldı!	103
• Kemal Derviş'in Türkiye'ye getirilmesini de öneren IMF	114
• Bankalara el konulmadan önceki BDKK ve IMF Dünya Bankası arasında gerçekleşen mesaj alışverişi	117
• Derviş "ekonomist" gibi geldi siyasetçi olarak gitti!	127
Banka Patronlarının Yeni Adı: George!	131
Yolsuzluklar Ar-Ge'si Türkiye	137
• Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu'na neler anlatıldı ne oldu?	142
• Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu Raporu'nda "görüntü var, ses yok!"	159
• Bankalara el koymanın bedeli bakın nasıl sorgulanıyor?	, 162
Hortum Dün Vardı... Bugün de Var!	
Yarın da Olacak!	167
• Tarımdaki hortumun adı: yardım	169
EKLER	177

Yararlanılan Kaynaklar.

200

ONSOZ

Zor şartlarda büyüyen ve iki yakası bir araya gelmeyen bir ailenin çocuğu olarak, rüştümü ispat ettiğim günden beri çalışmaktayım.

Ne anamdan miras kaldı, ne de babamdan.

Finans sektörüne "memur" olarak girdim.

Üç kamu bankasında (Halk, TC Ziraat, Vakıfbank) ve bankacılığın her kademesinde 22 yıl görev yaptıktan sonra, 42 yaşında Genel Müdür sıfatıyla ayrıldım.

Daha sonra özel sektörde çalışmaya başladım.

Genç yaşta, gerek kamu ve gerekse de özel bankacılık sisteminin içinde bizzat yaşadım.

Aslında, buna "sistem" demek biraz haksızlık.

Çünkü, ortada "el yordamı" ile yürüyen bir bankacılık sektörü mevcuttu.

Bir tarafta, "örtülü ödenek" gibi kullanılan ve siyasetin elinde "oyuncak" olan kamu bankaları...

Diğer yanda, sermaye yetersizliği çeken patron banka-ları...

O dönemde, tabii ki "şartlar" müsaitti.

Önüne gelen her iktidarın, "kendi zenginini yaratma uğ-runu" tabela bankalarını bir bir dağıtmaya devam etmesi ve finans sektöründe oluşan kirlilik ise cabasıydı.

Bir kısım patronlar, bankalar üzerinden büyümeyi, bir kısmı da yurtdışında "istiflemeyi" hedeflemiş olacak ki, özellikle 1992-2001 yılları arasında "sap ile saman" birbi-rine tamamen karıştı.

Özel bankaların birçoğu aynı kefede yer aldı.

Hortumcu!

Tabii ki, ben de nasibimi almış ve kamu hizmetinden

8 / Hortum Düzeni

sonra görev aldığım Kentbank'tan dolayı, "hortumcu" ta-birine maruz kalmıştım.

Geriye dönüp baktığımda, neyi hortumlamıştım?

Veya kime hortumlatmıştım?

Aradan 6 yıl geçti. Hâlâ anlayabilmiş değilim...

Sonuçta, Kentbank'a el konulmasının yanlışlığı hukuk nezdinde tescil olmuş ve çekilen sıkıntılı günler ise, yanı-ıma kâr kalmıştı.

Ancak, bu durumu bilen kaç kişi vardı?

Halk, 26 bankanın bir anda tasfiye edilmesinin yanlışlı-ğını anlayıncaya kadar, "köprülerin altından çok sular geç-miş" olacaktı.

Devletin zamanında tedbir almamasını ve bankacılık sektöründeki asıl çöküntünün nedenlerini, irdeleyen ise yoktu.

Kasım/2000 krizi ve Şubat/2001 devalüasyonu çabuk unutulmuş ve IMF'den medet uman Türkiye'nin vahim durumu sonunda bankacılara ihale olmuştu.

Halbuki, bugüne kadar her sektörde yolsuzluklar yaşan-mış ve yaşanmaya devam edilmekteydi.

Üstelik, asıl yolsuzluğu yapanlar ise, baş köşedeydi.

Oturdukları koltuğu medya kanalıyla show'a çevirdik-leri için, halkın anlaması ve değerlendirmesi bir süreç işiy-di.

Yıllardır, "bugün düzelecek, yarın düzelecek" diye sa-bırla bekleyen bir toplumun "kendi evinin önünü süpürme-diği" müddetçe, başkaları tarafından dikte ettirilen karar-la-ra boyun eğmesi zorunlulu-ğunu birilerinin çıkıp anlatması gerekirdi.

Nitekim, bir dönem "ne devletin devletliğini, ne de va-tandaşın vatandaşlığını" yapmamasının bedelini ödeyecek olan da yine bizlerdik!

Gerek devlet olarak ve gerekse de halk olarak yaşadığımız kirliliklerde, asıl sorunun "sistemsizlik" olduğunu ve bu

Önsöz/ 9

ülkede bir şeyler hortumlanıyorsa, mutlaka birileri tarafın-dan da "hortumlatıldığını" unutmayalım!

Siyasetçi-işadamı-bürokrat üçlüsünden kurtulamayan bir Türkiye'de, çözümü başka bir yerde de aramayalım. Sorun bizde!

Yani, içimizde!

Artık, bu duruma bir son verecek değişim zamanı gel-miş de geçmiştir bile!

Çünkü mesele sadece "hortum" meselesi değil, "sis-tem" meselesidir.

Saygılarımla,

Hasan KILAVUZ

"•1ID3CI IM3A «WDIHOH,,

"Hortum" Yeni Değil/ 13

Bilirsiniz!

Bu ülkeyi yaklaşık 30 yıldır aynı kişiler yönetti. Aynı söylemler kullanıldı. Dağarcıktaki mermiler dahi, hep bir-birinin benzeriydi.

Din, bayrak, adalet... vatan, millet, Sakarya...

Halk yıllarca bu söylemlerle avutuldu durdu. Artık, "iş ve aş vaat etme" dönemi de bitmiş ve yeni bir söylem gün-deme gelmişti.

Hortum!

Sanki, bu ülkeyi politikacılar değil de, başkaları yönet-mişti.

"Hortum" üzerinden yeni bir siyaset dönemi başlamış ve Kasım 2002 seçimleri yapılmıştı ki, çıkan tablo dünyanın hiçbir ülkesinde bulunamayacak kadar farklıydı.

"Sahtekârlık, dolandırıcılık, ihaleye fesat karıştırmak ve görevi suiistimal..." iddialarıyla suçlananlar ile Jet Fadıl gibi kaçak durumunda olanlar da Meclis'teydi.

8 Eylül 2006 tarihli Hürriyet gazetesinin sayfalarına bu durum şöyle yansımıştı:

Milletvekillерinden 102'si hakkında dokunulmazlığının kaldırılması istemiyle Meclis'te dosyası bulunuyor...

Demek ki, halkın bir kesimi açısından Meclis'e girenlerin geçmişte yaptıklarının bir önemi yoktu.

Önemli olan, "cebe giren"di.

Tıpkı, "kandile damlayan yağ" misali...

Nitekim, vergi iadesi zarfına gazete kâğıdı parçası ko-yup Devletten para kopartmaya çalışanlar, ihtiyacı yokken yeşil kart sahibi olanlar, sosyal güvenlik kuruluşlarını so-yanlar, aynı halkın birer parçası değil miydi?

/ Hortum Düzeni

Böyle bir toplumu yönetmenin ve "nabza göre şerbet vermenin" zorluğu karşısında, iktidara gelen Başbakan R. Tayyip Erdoğan, daha ilk günden isyan etmişti.

Bir beyanatında, "herkes tilkilik peşinde" derken, her-halde "Devletten bir kıl koparmak kârdır" anlayışını kasetlemektedir.

Aslında, toplumu, halkı bu anlayışa sürükleyenler, bu anlayışı benimsetenler utanmalıydı. Böyle bir maharetle yetişen toplumun "havadan para kazanma veya bedavadan geçinme" merakı yüzünden, başına da gelmedik kalma-mıştı.

Geçmişte bankerlere, Off-Shore Bank ve İslami Hol-dinglere para kaptıranlar, henüz unutulmuş değildi.

Arkadan gelen banka hortumlama'ların kökeninde de, halkın "fazla faiz alma" tutkusu en önemli etkenlerden biriydi.

Birçok kötü örnekler yaşamasına ve halkın ciddi zarar görmesine rağmen ders alınmadığı açıktı.

İktidara yeni gelen AKP Hükümeti, her ne kadar "hor-tumları kestik" dese de, hortumun boyutu gün geçtikçe uzadı ve faturası da katlandıkça katlandı.

Belki de bu durumu aylık endekse bağlanmış tefeci he-sabı gibi bir fatura olarak değerlendirmek yanlış olmaz...

Neticede, öyle de oldu. Batık banka faturası, 2001 yılın-da 10-15 milyar dolar olarak telaffuz edilirken, 24 Eylül 2005 tarihinde: "Batık bankalar 156 milyar dolar hortum-ladı" diyen de Başbakan'ın "ta" kendisiydi.

Enkaz edebiyatı da olsa, Türkiye'nin 200 milyar dolarlık dış borcunun tamamına yakını, bankacıların sırtın-da kalmıştı.

Ancak, bu ülke neler görmüştü, neler?

"Benim memurum işini bilir... Verdirmiş ben verdim, siz kaç verirseniz üstüne beş puan da benden..." sözcüklerini cıvı edenlerden bazıları hâlâ hayattaydı.

davalarda uçuş-

muştu.

Koalisyon pazarlıkları sırasında paylaşılan kamu ban-kaları bir tarafa, banka hortumlama'larınm tohumları dahi, o dönemde atıldı.

Özelleştirme adı altında, geçmişte karanlık birçok kişiye bankalar dağıtıldı. Bu işi "yapar mı yapmaz mı" diye sorgulanmadan, kime gittiğine bakılmaksızın dağıtılan bankaların bedeli ise, ka-mu bankalarından verilen kredilerle karşılandı. Daha doğrusu, kamu bankaları yıllarca bu patronlara çalıştı. "Denetim" deseniz hak getire... Düzenlenen murakıp raporları yıllarca sümenaltı edilir-ken, uygulanan yanlış politikalar bizi, bugünlere getirdi. Şimdi, dövünüyoruz. "Hortumcular götürdü" diye... Tabii ki, sistemdeki çarpıklık ve "hortum", bir tek ban-kacılık sektörüne mahsus değildi. Sonuçta, 6 kere gidip 7 kere geleni seçmeye devam eden, yıllarca lüks içinde yaşayan "kumarbaz" ve "rüşvet-çi sendikacıları" temsilci olarak içine sindiren bir toplum yaratıldı. Adı "sivil toplum örgütü" diye anılıp, işçi ve emek adına çalıştıklarını söyleyen, ama kendi çıkarları için çalışan sözde sendikaları, 80-100 kişilik delege oyunlarıyla oluşturulan konfederasyonları, üyelerinden topladıkları ai-datlarla saltanat süren oda, dernek başkanlarını da unutma-mak gerekiyor. Yıllarca başımızdan eksik etmediğimiz bu müstesna gruplar sayesinde, hortum'un âlâsı yaşandı. Aralarında, görevlerini layığıyla yapmak isteyen, dürüst insanlar çıksa da, sonuç değişmedi. Bir bakan düşünün ki; ülke yönetiminde söz sahibiyken, yolsuzluklar karşısında çaresiz kalabildi. Zamanın Bayındırlık Bakanı Mustafa Yılmaz, henüz iki

16 / Hortum Düzeni

aylık görevini bıraktığı 22 Eylül 1994 yılında, gerekçesini Soygun'un Öteki Adı: Devlet İhalesi, (Seçkin Doğaner. İle-tişim Yayınları, 1999) adlı kitapta bakın nasıl sunuyordu:

"Artık dayanacak gücüm kalmadı. Gördüklerim ve yaşadıklarım, benim temiz siyaset anlayışıma uymadı. Göreve başlar başlamaz baskı ve teklifler gelmeye başladı. Rüşvet ve çıkar imasında bulundular. Bunların içinde kendi partimden arkadaşlarım ön sırada. Her önüne gelen partili, benden ihale istedi. Bir yerde oturup adamla bir bardak çay içmişsin, iki gün sonra karşına gelip, bizim il Bayındırlık Müdürü'nü de-ğiş-tir, benim adamımı müdür yap, bana ihale ver."

Bu serzenişe kimse kulak vermedi.

Hiç kimse bu doğrultuda verilen beyanatlara da, girişimlere de, gerektiği gibi yaklaşmadı.

İşte, geçmişe bakıldığında da, hortum'un yeni bir hadi-se olmadığı gayet açıktır.

Son 30 yılda ise, "kantarın topuzu" biraz daha fazla kaç-mıştır.

Aksi takdirde, kayıt dışı ekonominin oluşması, mafya-nın her sektörde "hortlama"sı ve yeni yeni zenginlerin tü-remesi mümkün müdür?

Bunun bir tek nedeni vardır.

Siyasetçi-bürokrat ve işadamı üçlüsü, her dönem iş ba-şındadır.

Bu üçlü oluşmadan, hortum'dan bahsetmek, adi hırsız-lığın ötesine gitmemek demektir.

"Kanadı kırık bir kuş" gibi yolunan Türkiye'de, her ge-len iktidarın kendi zenginini yaratması ve "yolsuzluklara dur" diyecek bir sistemin kurulmamasının kökleri, çok es-kiye dayanmaktadır.

Osmanlıdan günümüze kadar, bu topraklarda hortum'un her çeşidi yaşanmış ve görülmüştür.

"Hortum" Yeni Değil/ 1'7

Rüşvet alan padişahlar, sadrazam ve paşalar da dahil ol-mak üzere...

Bugün görüp de yaşadıklarımızın birçoğu, o tarihlerde de yaşanmış ve bedeli kat ve kat fazlasıyla ödenmiştir. Mevcut sistem nasılsa, o günkü düzen de aynıdır.

İktidarda kalmak için kanun dışı her işe "evet" diyen padişah!

Çok para kazanmayı amaç edinen tüccar ve de banker-ler!

Unvan ve makam uğruna ideolojik fikirlerini satan ay-dınlar da cabası...

Kokuşmuşluk, o dönemlerde de diz boyudur.

İttihatçıların önde gelen aydınlarından Dr. Nazım, 1906'lı yıllarda şöyle diyor:

"Dünyanın en zeki ve en mesut milleti Türklerdir. Geçmiş hatırladığı zaman bunu görmek mümkündür.

Fakat idarecilerin beceriksizliği yüzünden millet zulüm ve fakirlik içinde bırakılmıştır.

Türk milleti diğer milletlerden hür ve mesut yaşamaya da-ha çok layıktır."

Sanki, "tarih tekerrürden ibarettir"i kanıtlarcasma sarfe-dilen bu sözler geride kalmış ve Osmanlı da yolsuzlukların kurbanı olmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla birlikte, "halının altına süpürülmüş" gibi gözüken bu çarpık sistem, Atatürk döneminde de bütün gayretlere rağmen düzeltilememiştir.

Şaşırtıcı, ama Cumhuriyet'in ilk yıllarında yapılan yol-suzlukların boyutu, bugünkü durumdan pek farklı değildir. "Bakan" düzeyine kadar uzanan kirlilik halkası, o dönem-de de kendini var etmenin yolunu bulmuştur.

Nitekim, 26 Ocak 1928'de Deniz Bakanı İhsan Erya-vuz, 14 Mayıs 1928'de Ticaret Bakanı Ali Cenani ve 30 Ocak 1929'da Bahriye Bakanı Muhtar Katircioğlu adlı zati

18 / Hortum Düzeni

muhteremler, hortum'dan yargılanmış ve mahkûm olmuş-lardır.

Daha sonraki dönemlerde yaşananlar ise, malum!

Yolsuzluğun, hortumun ve talanın çeşidi değişmiş, ak-törler (siyasetçi, işadami, bürokrat) hep aynı kalmıştır. Bu işin görünürdeki yüzüdür. "Perde" hiçbir zaman in-dirilmediği için, "arka yüzünde ne vardır, ne yoktur" diye yeterince araştırma gereği duyulmamıştır.

Soygunların ortaya çıkması durumunda, olaylar birkaç kurban seçilerek geçirilmiştir ve üstü küllendirilerek, yeni-lerine adeta zemin hazırlanmıştır.

Ancak, göz ardı edilen ve üstünde yeterince durulma-yan asıl konu, soygunların perde arkası ve bu soygunlarla kazanılan paraların akıtıldığı yerlerdir.

Yolsuzluğa bulaşan elin, çoğunlukla terörü destekleme-si veya mafya ilişkilerinde aktör olması rastlantı değildir.

Örneğin bir dönemin meşhur teröristi M. Ali Ağca'nın cezaevinden kaçarak Vatikan'da Papa'yı vurmasının arka-sında da, "o dönemin SSK ve Gümrük soygunları yatmak-tadır" dersek yanlış söylemiş olmayız.

Soygunlardaki el ile Ağca'nın kaçırılmasında rol oynayan "el" aynıdır.

* * *

M. Ali Ağca'nın kaçıışı ve Papa'nın vurulmasıyla SSK-Bağkur ve Gümrük soygunları arasındaki bağlantı

Yıl 1977...

Seçimler yeni yapılmış ve hiçbir partinin tek başına ik-tidar olacak çoğunluğu sağlayamadığı bir kaos dönem baş-lamıştır.

"Hortum" Yeni Değil / 19

"Karaoğlan" Bülent Ecevit, o dönem CHP'nin başında-dır. Mevcut milletvekili sayısı hükümeti kurmaya yetmemektedir.

Diğer tarafta ise, bakan olabilmek için Adalet Partisi'n-den ayrılan ve çoğunluk aritmetiğini değiştirebilecek ko-numda olan 11 bağımsız milletvekili bulunmaktadır.

Ortaya böyle bir tablo çıkınca, 11 bağımsız milletvekili "bakanlık" koltuğuna oturmuş ve CHP ağırlıklı bir hükü-met kurulmuştur.

Ancak, sıkı pazarlıklarla oluşturulan bu hükümet dö-ne-mi, siyasi hesaplaşmanın ve ekonomik sıkıntıların da yo-ğun olarak yaşandığı yıllara isabet etmektedir.

Dış politikada yürütülen ABD karşıtı tutumlar...

Yağ kuyruğu...

Benzin kuyruğu...

Tüp kuyruğu...

Devletten bir kıl koparmak için bakanlık kapılarında dolaşan müteahhit kuyruğu...

Soygunlar, yolsuzluklar, adam kayırma, rüşvet, sahte-kârlık...

Sonuç malum!

Bu gerçekleri dile getirirken, kimsenin Ecevit'in dürüst-lüğüyle ilgili bir sıkıntısı yok, ama "ülke yönetmek" ayrı bir şey.

Bu ayrıntıları dikkate almakta yarar olduğunu düşünüyorum.

Yani, "muktedir" olmakla hırsıza, yolsuza göz açtırma-mak ve "sosyal devlet" düzenini oluşturmak birbirinden farklı olgular!

İşte! O dönemi anlatan Kemal Derviş, Krizden Çıkış ve Çağdaş Sosyal Demokrasi adlı kitabınının 41. sayfasında Ecevit'le ilgili eleştirilerini şöyle dile getiriyor:

0 zaman karaborsada yüzde 100'e varan prim oluşuyordu. Ecevit zengini insanlar türemiştii.

/ Hortum Düzeni

Karaborsada dövizi kapan zengin oluyordu.

Ekonominin böylesine sağlıksız yürüdüğü bir ortamda, mikropların üremesi tabii ki kaçınılmazdı.

Özellikle, o dönemde bağımsız milletvekili olarak hü-kümete giren Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İşgüzar ile Gümrük ve Tekel Bakanı Tuncay Mataracı'ya bağlı ku-rumlarda durum, daha da bir başkaydı. Her iki Bakan'm görev süresi yolsuzluk ve çalkantılar-la dolu geçmiş, neticede yargılanarak mahkûm olmuşlardı.

Ancak, o tarihlerde yapılan soygunların aktörlerinden M. Kemal Derinkök ve Abuzer Uğurlu ikilisinin, aynı dönemde M. Ali Ağca olayına bulaştığını da hatırlatmakta fayda var.

M. Ali Ağca'nın, 25 Kasım 1979'da elini kolunu salla-yarak cezaevinden kaçması sırasında, görevlilere dağıtıldığı iddia olunan rüşvetin kaynağı, bu ikiliydi. 13 Ocak 2006 tarihli Milliyet gazetesinin bu konudaki haberi, söz konusu iddiayı doğrular nitelikte:

Askeri cezaevinden kaçırılmıştı

Mehmet Ali Ağca. Abdi ipekçinin 1 Şubat 1979'da öldü-rülmesi olayıyla ilgili 25 Haziran 1979'da gözaltına alın-dı ve 11 Temmuz 1979'da tutuklandı. Selimiye Cezaevi'ne konulan Ağca, daha sonra Kartal Maltepe Askeri Ceza-evi'ne naklini istedi. Bu isteği yerine getirildi ve buradan 25 Kasım 1979'da elini kolunu sallayarak kaçtı. Ağca'nın cezaevinden kaçırılma planını, Susurluk kazasında ölen Abdullah Çatlı ile Oral Çelik planladı. Ağca'nın kaçırılma-sı için görevli er Bünyamin Yılmaz ve bazı cezaevi görevli-lerine para verildiği, Çelik'in de bu paraları Malatyalı işa-damı Kemal Derinkök ile uyuşturucu ve silah kaçakçısı Abuzer Uğurludan aldığı ortaya çıktı. Çatlı'nın evinde gizlendi -i.nra Afıca'va asker kıya-

fetleri verdi ve tüm kilit noktalardan hiçbir engelle karşı-laşmadan Ağca'yı geçirerek dışarı çıkarttı. Ağca, bir süre Çatlı'mn evinde gizlendi.

16 Eylül 1985'te Homa'da Papa'ya suikast davasında ta-nık olarak ifade veren Çatlı ve Ağca'nın bu konuya ilişkin yaptıkları açıklamalar bu bilgileri doğrular nitelikteydi....

Er Bünyamin Yılmaz ile bazı cezaevi görevlilerine, Oral Çelik vasıtasıyla paraların dağıtıldığı ve Çelik'e para-yı verenin ise, M. Kemal Derinkök ve Abuzer Uğurlu ol-duğu, yıllar sonra da gündemdeydi.

Elbette Ağca'nın cezaevinden kaçışında birçok etken vardır; ancak "belki bu paralar rüşvet olarak dağıtılmasay-dı, M. Ali Ağca kaçamayacak ve Papa'nın vurulması dahi söz konusu olmayacaktı" diye düşünmek yanlış bir ihtimal değil.

Kısacası, "Papa" dahi Türkiye'deki soygunların mağdu-ru olmuştur.

ıfc ^ ^

SSK oe Bağkur soygunları

Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı SSK ve Bağkur'da yapılan soygunların temeli, arsa alımı ve inşaat hakedişle-rine dayanmaktadır.

Bunu net olarak ortaya koyan Yüce Divan Kararlarına bakmak işin rengini ortaya koymaya yetecektir sanırım.

Her dönemde olduğu gibi, 70'li yılların sonunda da si-yasetçi-işadamı ve bürokrat üçlüsü iş başındadır.

Özellikle, becerikli (!) bürokratlar cımbızla bulunup, önemli makamlara getirilmiş ve Bakanlık işadamlarının uğrak yeri olmuştur.

istanbul'da faaliyet gösteren Şark Yağ-Boya Fabrika-sı'nın ortağı Kazım Erdem de bunlardan biridir. Ayrıca, Hilmi İşgüzar ile de yakın arkadaştır.

Bu yakınlığı bilen birileri, Kazım Erdem'e bir teklif gö-türür.

İş çok basittir.'..

İşadamı Mustafa Kemal Derinkök'e ait Malatya'da ya-rım kalmış bir işhanı, yüksek fiyatla SSK'ya "kakala-nacak"tır.

İlgili makamlarla görüşmeler yapılır.

Hemen akabinde de, Mustafa Kemal Derinkök, 26.05.1978 tarihli teklif mektubu ile SSK Genel Müdürlü-ğü'ne başvurur.

Yapılan teklif; 1.173,40 m2'lik arsa da yer alan yarım kalmış işhanını SSK ile ortaklaşa bitirmek ve rayiç bedel-den aynı kuruma satmaktır.

Ancak, satılmak istenen gayri menkul hakkında ayrıntı-lı bilgi verilirken, satış bedelinden hiç söz edilmez. Bakanlığın 1978-1979 yılı yatırım programında, Malat-ya'da taşınmaz mal alımına yer verilmediği halde, iş önce-den tezgâhlandığı için satın alma işlemlerine başlanmış ve SSK Genel Müdürü Mustafa Enginsu tarafından ekspertizi yapacak kişiler dahi görevlendirilmiştir.

SSK Emlak İşleri Başkan Yardımcısı olan Ekspertiz Kurulu'nun Başkanı Nihat Bilgin, Mustafa Kemal Derinkök'ün tahsis ettiği bir arabayla birlikte Malatya'ya giderek, şişirme fiyatlarla ekspertizi tamamlar.

Satış işlemi ise, 31.07.1978 tarihinde gerçekleşir.

Bu işlemler gerçekleşmeden önce halk dönen dolapları öğrenmiş ve CHP Malatya Milletvekili Turan Fırat'a tepki göstermiştir.

"Biz Halk Partisi Hükümetine güveniyorduk, hazineyi himaye eder zannediyorduk bu ne haldir" serzeniş ile kar-şılaşan milletvekili Turan Fırat, durumu Başbakan Ecevit'e aktarır.

"Hortum" Yeni Değil /

Ayrıca, arsa fiyatlarının metre karesi 4-5 bin lirayken ödenen paraların astronomik miktarlarda olduğunu da ifa-de etmiştir.

Dönemin İmar ve İskan Bakanı Ahmet Karaaslan da yolsuzlukları duymuş ve müdahale etmeye çalışmışsa da çabası nafiyledir.

Satın alma işlemi çoktan sonuçlanmıştı.

Bu sırada, CHP Malatya İl Başkanı Niyazi Ergün Gökçe de korkunç fiyat farkı ile satın alınan gayri menkullerdeki yolsuzluğu Ecevit'e intikal ettirmekte gecikmez.

Ayrıca, Hilmi İşgüzar'a da bir mektup yazarak, duru-mun vahametini ortaya koyar.

CHP Malatya İl Başkanı Niyazi Ergün Gökçe'nin, Baş-bakan Ecevit'e başvurusu sonuçsuz kalırken, Hilmi İşgüzar'a bağlı bir genel müdürün imzasıyla cevabi bir ya-zı gönderilir.

Yazıda, "ne diyor" biliyor musunuz?

"Konuyla bizzat ilgilenileceği..."

Nitekim, ilgilenmiştir de!..

Metre karesi 4-5 bin lira olan arsalar için, metre karesi-ne 39.377 lira civarında bir ödeme yapılarak, "yarım kal-mış işhanının alımı" gerçekleşmiş ve yapılan hizmet para-sal olduğu kadar manevi yönden de karşılıksız kalmamış-tır.

Öyle bir mükafaat sistemi kurulmuştur ki, bunu anla-mak için arsayı satan Mustafa Kemal Derinkök'ün o tarih-teki satış işlemiyle ilgilenen serbest Avukat Cevdet Yücel Fenercioğlu'nun kariyerindeki yükselişe bakmak yeterli:

Sayın avukat, 04.01.1979 tarihinde Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müşavirliği'ne (iş isteme dilekçesinin tarihi 05.01.1979), 08.01.1979 tarih ve 8-2-1-73 sayılı onay ile SSK Genel Müdür Yardımcılığı'na, atanmış ve hemen aka-binde de başarılı çalışmalarından (!) dolayı genel müdürlü-ğe yükseltilmesi girişiminde bulunulmuştur.

Başbakanlık taraft"^^"

24 / Hortum Düzeni

ki, bu girişim sonuçsuz kalsa da, Cevdet Yücel Fenercioğlu aynı görevi vekaleten sürdürmeye devam etmiştir. SSK'da başlayan yolsuzluğun, Bakanlığa ve bağlı diğer kuruluşlara sirayet etmesiyle birlikte, soygunun boyutu da-ha da genişlemiştir.

Malatya'daki işhanı ve arsa satışından büyük paralar kazanan M.Kemal Derinkök, bu sırada boş durmaz.

Bu kez Üsküdar'daki Karacaahmet Mezarlık alanı da dahil olmak üzere başka bir arsayı SSK'ya önerir ve sat-mayı da başarır.

Derinkök'ün, Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan kazandı-ğı paralar, kimlere kısmet olmamıştır ki...

25 Kasım 1979 tarihinde cezaevinden kaçan M.Ali Ağ-ca'da dahil olmak üzere birçok kişi bu paradan nasiplen-miştir.

Üstelik, yolsuzluklar bu kadarla da sınırlı kalmamıştır.

Değişik illerdeki SSK hastanelerinin inşaatları kısa sü-rede ihale edilerek, sahte hakedişler üzerinden para ödenen bir tezgâh kurulmuştur.

Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop'ta yapılan hastane inşaat-larına ödenen paralar, ayyuka çıkan yolsuzluklar, "Susur-luk" kazası sonrası ortaya çıkan ilişkiler ağını aratmayacak boyutta olmasına rağmen, milletçe çabuk unutulmuş ola-cak ki bugün hayatta olan siyasetçi ve bürokratlar, hali vakti yerinde yaşamına devam etmekte ve işadamları ise, saygınlığını korumaktadırlar.

O tarihteki soygunlar, bugüne göre daha "iptidai" olma-sına karşın, yapılan cinlikler ise, unutulacak gibi değildir.

Dönemin, SSK inşaat mühendislerinden biri anlatıyor:

"Genellikle müteahhitler harfiyatlı işi çok sever.

Çünkü asıl para oradan kazanılır.

0 tarihte yapılan bir ihalede, SSK'nın mühendisleri harfi-yat yapılacak bir bölgede tesbit yapar.

Ancak, harfiyat için çıkartılan birim fiyatı, müteahhit olan

"Hortum" Yeni Değil / 25

kişi beğenmez.

O bölgenin balçık olduğunu ve iş makinasının çalışma sırasındaki imkânsızlığını iddia ederek, insan gücü ile harfi-yat yapılacağını belirtir.

Mühendisler yeniden bölgeye gittiklerinde, gerçektende balçıklı bir sahayı görünce şaşırırlar. Fakat, biraz araştırma yaptıklarında, ne görürler biliyor musunuz?

Müteahhit, iki-üç yerden arazinin içine sulama hortumları-nı sokarak, birkaç gün su verir ve bölge balçık hale gelir. Allah'tan mühendisler olayı tesbit ederek, fazla hakediş yapılmasını önlerler."

Ya, görmemezlikten gelselerdi...

İşte! Böyle bir dönemde SSK ve Bağ-Kur soygunları devam ederken, gümrük kapılarındaki olaylar daha da va-himdir.

Gümrükteki yolsuzluklar

Yine 70'li yılların sonunda bu konudaki yetenekli (!) di-ğer bir bakan ise, Tuncay Mataracı'dır.

Milletin beklentilerinin "iş ve aş" olduğu dönemde, gümrüklerden sorumlu bakanın icraatları, tam bir "cahil cesareti" örneğidir.

Pervasızca yapılan bazı yolsuzlukların ardı arkası kesil-mediği için, her şey çabuk unutulmaktadır.

Ancak, yaşanmış olaylardan bazı kesitleri anlatmak, geçmişi hatırlatmak açısından önemlidir. Şimdi yine baş-vuru kaynağımız olan Yüce Divan Kararları'na geri dönü-joruz...

26/ Hortum Düzeni

O dönemde ithali yasak olduğu halde, gümrüğe getiri-len ve 1975 yılından beri bekleyen demirler, ithalatçı Suat Sürmen tarafından, bir türlü çekilemez.

Nedeni ise, açıktır.

Kanun, bu türlü ithalata müsaade etmemektedir.

Tabii ki, "bakan demek kanun demek" mantığı ile hare-ket edildiğinde çözümlenmeyecek sorun yok gibidir. Özellikle, bunun bir karşılığı da varsa...

Bedeli, o zamanın (1978) -parasıyla 30 milyon TL'dir.

Mallar Gümrük'ten çekilecek ve karşılığında "Bakan"a 30 Milyon TL ödenecektir.

Bakanın hemşerisi ve yakın arkadaşı Salih Zeki Rakıcioğlu, bu iş için devreye girmiş ve organizasyon ya-pılmıştır.

Üstelik, verilecek talimatları yerine getirecek gümrük personelinin ataması dahi tamamlanmıştır.

Malların bulunduğu Haydarpaşa Gümrüğü'nün müdürü değiştirilmiş ve bu göreve "en son getirilebilecek" kişi ko-numundaki bir "zat" tayin edilmiştir.

Ancak, "evdeki hesap çarşıya uymaz."

O tarihteki Gümrük Başmüdürü Oktay Ergül'ün, çekil-mek istenen demirlerin hurda olup olmadığı konusundaki kuşkuları, işin gidişatını değiştirmeye yetmiştir.

Sonuçta, başmüdürün kuşkulama konusundaki haklılı-ğı ve yolsuzluğun ayyuka çıkması, Bakan Tuncay Mataracı'ya geri adım attırır.

Bakan, her ne kadar geri adım atsa da, rüşvet olarak al-dığı çekleri bir taraftan tahsil etmeye başlar.

İşi çözmeden, rüşvetin bedelini tahsil etmenin rahatsız-lığı ile Bakan'dan yeni bir öneri gelmiştir.

İthalatçı Suat Sürmen ve aracı konumundaki Salih Zeki Rakıcioğlu'nun bulunduğu bir sohbet sırasında:

"Bırakın, ne hurda işi, buradaki hurdadan ne olur, başka demir memir getirin de para kazanalım, bu fırsat bir daha elimize geçmez" diyerek yolsuzluğa başka bir zemin hazır-

"Hortum" Yeni Değil / 27

lanır.

Nitekim, yeni getirilecek demirler için tespit edilen 84.500.000 TL'hk (1978 yılının TL'si) rüşvet çekleri de, Bakan'm etrafındaki güvendiği kişiler üzerinden verilir.

Yapılan anlaşmada hedef, Derince Gümrüğü seçildiği için, bütün kadrolar yeniden ayarlanır.

Tayinler yapılır!

Mallar gelmeye başlar!

Tabii ki rüşvet çekleri de ödenir!

İşler "tıkır tıkır" yürürken, İstanbul Emniyeti'nden İz-mit Valisi İbrahim Ural'a bir ihbar ulaşır.

İhbarı değerlendiren ve kaçaklığı tesbit eden Vali, bir-kaç gümrükçüyü tutuklatırken, zamanın Başbakan Yardım-cısı Faruk Sükan da İzmit'e gelmiştir.

Olayları çıplaklığı ile öğrenen Faruk Sükan, Gümrük Teşkilatını ve Tuncay Mataracı'yi suçlayıcı beyanatlar ve-rir.

Bununla da kalmaz ve kendisine intikal eden ihbar mek-tuplarını 22.08.1979 ve 07.09.1979 tarihlerinde Başbakan Ecevit'e yazılı olarak iletir.

Faruk Sükan, ağır şaibe ve ithamların altında hüküme-tin lekelenmişliğini söylese de, Tuncay Mataracı görevine de-vam eder.

Faruk Sükan ise, 20.09.1979 tarihinde hükümetten ayrı-lır.

Hükümetten ayrılmış olmasına rağmen, milyonlarca (o tarihin Türk lirasıyla) liralık yolsuzlukları 11.10.1979 ta-rihli bir yazıyla Cumhurbaşkanlığı makamına da aktarır.

Ama nafi!le!

"Bu fırsat bir daha elimize geçmez" diyen Tuncay Mataracı, yeni yolsuzluklara yelken açmıştır.

Sıra, Bakanlığı'na bağlı Çay-Kur Genel Müdürlüğü'ne gelmiştir!

"Her yıl Çay-Kur Genel Müdürlüğü'nce Anadolu Basın Birliği'ne, Rize Spor Kulübü'ne ve Çocuk Esirgeme Kuru-

28 / Hortum Düzeni

mu'na çay tahsisi yapılarak, gelir sağlamaları temin edilir-ken, Tuncay Mataracı'nın Bakanlığa gelmesiyle birlikte bu uygulamaya son verilir.

Nedenini ise, "büyük menfaatlere ve rüşvetlere sevk-et-tiği" iddiaları olduğu şeklinde bir açıklama ile geçiştirir.

Bu kararı alan Tuncay Mataracı, Rize'deki bir seyahat-tinde, Rizespor yöneticilerine "şayet 10 milyon TL verirse-niz, size 1.000 ton çay tahsisi yaptırırım" diyerek, resmen rüşvet talebinde bulunmuş ve kardeşi vasıtasıyla da 10 mil-yon TL'lik rüşvet çeklerini de almıştır.

Bu rüşvetlerin, Bakan için yeterli olmadığı biraz sonra anlayacaksınız!

"Özellikle Çay-Kur Genel Müdürlüğü tarafından yapı-tılan "Kamelya Çay Kutuları" ihalesini kazanan Rahim Meydan'dan da, bazı kanun dışı yardımlar vaadiyle, 10 milyon TL rüşvet ister.

İhale-nin zora girmemesi için, Rahim Meydan da 10 mil-yon TL'yi, "kuzu kuzu" iki çek halinde ödemek zorunda kalır.

Sonuçta, iş çığırından çıkmış ve "Deli Dumrul" misali "gelenden 10 milyon TL, gidenden 10 milyon TL" toplama faslı devam etmiştir.

"Personel tayinlerinden dahi rüşvet alan Bakanın, ka-çakçılarla iş birliği yaparak, İpsala Gümrüğü'ne Jandarma Astsubaylığından emekli olan Harun Gürel'i ataması, za-manın Edirne Valisi Bekir Öztürk'ü çileden çıkarır.

Meşhur kaçakçı Abuzer Uğurlu tarafından ödenen 10.925.000 TL'nin karşılığı yapılan bu atama, İpsala Gümrüğü'nü "yol geçen hanına" çevirmeye yetmiştir."

İşin kökeninde nasıl bir para gücü dönmüşse dönmüş ve M.Ali Ağca'nın cezaevinden kaçmasına kadar ulaşmıştır.

Neticede, yolsuzlukların ayyuka çıkmasına rağmen, hü-kümetin başında olan Ecevit'in sessiz kalmayı tercih etme-si, "iktidar olmak önemli değil, muktedir olmak önemlidir" sözünü de teyit etmektedir.

"Hortum" Yeni Değil / 29

Ecevit'in, iktidarda olduğu son dönemde de yolsuzluklara rastlanması ve bakanlarının Yüce Divan'a gönderilmesi, geçmişten ders alınmadığının en açık göstergesidir.

% ^ &

Sonraki dönemler

12 Eylül 1980 askeri darbesinin hemen ardından iktida-ra tekrar gelen Özal ve Demirel dönemleri de öncekilerden pek farklı değildir.

Özal'in prenslerinden İsmail Özdağlar'ın rüşvetten mahkûm olması, iki Bakan'ın (S.Giray-C.Altınkaya) Yüce Divan kapısından geri dönmesi, unutulmuş olabilir.

Ancak, Özal dönemindeki soygun ve talanda, yeni yeni yöntemlerin geliştirildiği de bir gerçektir.

Hayali ihracatlar, teşvikler ve "fon ekonomisi" adı altın-da kılıfına uydurulan kaynaklar... Her biri o dönemdeki yolsuzlukların beslenme kaynağıdır.

Bunlar, basında yıllarca yer aldı.

Halk ise, "bir film şeridi" gibi gördü ve yaşadı.

Sonuçta, "benim memurum işini bilir" dönemi de ka-pandı.

Artık, yeni umut ve yeni slogan:

"Kurtar bizi baba!"

Birçoğunuzun kulakları çmlamıştır herhalde.

"6 kere gidip, 7 kere gelen" Demirel, yeniden iktidarda-dır.

Yasaklı döneme rağmen, hergün kapısı aşındırılan De-mirel, o gün için yeni bir umut ışığıdır.

Kim demiş ki, "eskiye rağbet olsa bit pazarına nur yağardı" diye...

"Yetim hakkı yiyenlerden hesap soracak" ümidiyle gö-

30 / Hortum Düzeni

rülen ve de arkası gelmeyen bir dönem başlar.

Hatta, yolsuzlukları soruşturmak üzere görevlendirilen bir Bakan'm (Orhan Kilercioğlu), daha sonra soruşturduğu dönemin iktidar partisine geçecek kadar da fiyasko...

Yıl 1992...

Demirel'in o dönemdeki ilk icraatından biri, kamu ban-kalarıdır.

Banka genel müdürleri değiştirilmiş ve kredi muslukla-rı açılmıştır.

Hani, hortumdan bahsediyoruz ya, asıl furya bundan sonradır.

Yeğenler, akrabalar, hemşeriler... Demirel'e yakın her-kes iş başındadır.

Kimisi bankaların başında, kimisi de kredi "koparma" telaşında!

Tıpkı 1974-1975'li yılların tekrarı gibi...

Ancak, o dönem ile bu dönem arasında ince bir nüans farkı vardır.

1975 yılında hayali mobilya ihracatından haksız vergi iadesi alan yeğen Yahya K. Demirel'in olayı patlak verdi-ğinde, üstüne alınmayan Demirel'in sözleri, Mustafa Bal-bay 'in kaleme aldığı Yürü Ya Kulum isimli kitabın 23. say-fasına şöyle yansımıştır:

"Yakasına yapışmanız gereken kişi Ecevit'tir. Olay onun za-manında olmuştur."

Aradan yaklaşık 20 yıl geçtikten sonra Demirel, bu kez akrabalarına ait bir şirketin kamu bankasından almak iste-diği krediye karşılık kendi gayri menkulünü dahi teminat vermekte bir sakınca görmemektedir.

Tabii ki, alınacak kredinin teminat işlemi vekaleten yü-rütülür.

Demirel'in bu krediden bilgisi var mıdır yok mudur bi-linmez ama, ipoteğin alındığı gün, bu konuda bir vekalet verdiği gerçektir.

"Hortum" Yeni Değil / 31

Daha önce ifade edildiği gibi, o dönemde birçok Kamu Bankası Genel Müdürü değiştirilmiş ve bazıları Isparta'h fiemşeriler arasından seçilmiştir.

Yapılan atamalar tesadüfi değildir. Özellikle yeni atanan Genel Müdürler, Demirel'in akrabaları tarafından yakın markaja alınmakta ve arkasından da kredi talepleri yağ-maktadır.

Ne de olsa, arada "hemşerilik" durumu vardır. Nitekim, genel müdürlerden biriyle bu konuda mutabakat sağlanmış ve akrabalara ait bir firma için kredi müracaatı yapılmıştır.

Krediyi alacak olan firmanın gösterdiği teminatlardan biri ise, Başbakan Süleyman Sami Demirel'e ait bir gayri-menkuldür.

Böyle bir teminata karşılık verilecek olan kredinin iş-lemeleri hızlandırılır ve bizzat bazı banka üst düzey yetkili-leri tarafından da takip edilir.

Kredi işlemini yürüten ve Genel Müdürlüğe teklifte bu-lunacak olan şubenin tüm personeli bu işten rahatsızdır.

Bir tarafta meşhur yeğenlerin ismi ortada dolaşırken, di-ğer yanda Başbakan'ın gayri menkulünü teminat vermesi, işi çıkmaza sokmaktadır.

Yapılan istihbarat sonucu, firmanın yetersiz olması, işin seyrini değiştirmemiş ve ipoteğin biran evvel alınarak, kre-di dosyasının gönderilmesi istenmiştir. Nitekim, ipotek işlemi gerçekleşmiş ve Ankara/Çankaya, Barbaros mahallesi 2538 ada, 28 parselde bulunan 1132 metre karelik kargir apartman ve bağ vasıflı taşınmazın Süleyman Sami Demirel'e ait 2/6 hissesi, "akraba" firma-sı lehine ipotek verilmiştir. İpotek işlemi: Çankaya 4. Bölge

24.12.1992/8... yevmiye Vekalet işlemi: Ankara 18. Noterliği,

24.12.1992/77778 İpotek tutarı: 26.250.000.000 TL

32 / Hortum Düzeni

Ancak, dosyayı genel müdürlüğe gönderen şubenin mu-halefet etmesi, banka genel müdürünü tedirgin etmiş olma-lı ki ipoteğe rağmen kredinin verilmesi gerçekleşmemiştir.

Başbakan'm gayri menkulünü teminat olarak alacaksınız ve de kredi kullanılmayacaksınız!

Her anlamda yadırganacak bir durum değil mi?

Ama, aynen böyle olmuştur.

İlgili bankanın genel müdürü de dahil olmak üzere krediyi birçok kişinin bizzat takip etmesi yeterli olmamış ve krediyi teklif edecek şubenin "olumsuz görüş" bildir-mesi, işin şeklini bozmuştur.

Yani, akraba kredisi "suya" düşmüştür.

Bu faciadan bir kamu bankası ucuz kurtulurken, bir baş-ka kamu bankası ise, milyonlarca doları feda etmekte mah-sur görmemiştir.

Aynı dönemde Kıbrıs'ta kurulan ve Demirel ailesine ait olan 10 milyar TL sermayeli bir bankaya 4,5 milyon dolar para aktarılır.

Tabii ki, geri ödenmemek üzere...

Bu olay, yıllar sonra basında yer almış, Demirel ise ses-siz kalmayı tercih etmiştir. Hürriyet gazetesinin 29 Kasım 1998 tarihli nüshasında Süleyman Demirkan tarafından haberleştirilen metin şöyle:

Yahya Demirel, 1992'de kurduğu Kıbrıs Yatırım Bankası'na, Halk Bankası'ndan tam 4,5 milyon dolar depo hesaba adı altında para aldı. Demirel, bu parayı ödemedi. Bu yüzden dönemin Halkbank Genel Müdürü Sezgin Taş-kıran ile arkadaşları hakkında 2-6 yıl hapis istemiyle dava açıldı.

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in yeğeni Yahya Demirel, 1 Kasım 1992'de KKTC'de 10 milyar liralık sermaye ile kurduğu Kıbrıs Yatırım Bankası'na Halk Bankası'ndan, "Depo Hesabı" olarak çektiği 4.5 milyon doların üstüne yatması skandalı yargıya götürülüyor.

"Hortum" Yeni Değil /33

Demirel'e 4,5 milyon doları kaptıran dönemin Halk Bankası yöneticileri Ankara Cumhuriyet Savcılığı tarafından mahkemeye verildi...

Banka Anne Demirel'in

Başbakanlık Teftiş Kurulu raporuna göre, Yahya Kemal Demirel'in yönettiği, ancak kâğıt üzerinde yüzde 99.89'u annesi Şefika Demirel'e ait olan Kıbrıs Yatırım Bankası 1 Kasım 1992'de KKTC'de kuruldu. Banka Yönetim Kurulu ise yeğen Yahya Kemal Demirel, Murat Arulad, Emin Şirin (Nazlı Ilıcak'ın eski eşi) ile KKTC uyruklu Ahmet Terali ve M. KemalErbilen'den oluştu.

Süleyman Demirel Başkanlığındaki DYP-SHP Hükümeti döneminde Halk Bankası'ndan Kıbrıs Yatırım Bankası'na 20 Ağustos 1992'de halkın 4.5 milyon doları "depo hesaba" adı altında aktarıldı.

Birbiri ardına gazetelere konu olan "yolsuzluk" haberleri, Demirel'in Başbakanlığı döneminde de devam etmiştir.

Bir önceki dönemin yolsuzluklarını soruşturmak üzere görevlendirilen Bakan Orhan Kilercioğlu, daha sonra so-ruşturduğu dönemin iktidar partisi ANAP'a geçecek kadar da trajikomik bir hal almıştır.

Kamu bankalarının içi boşaltılırken, sorumlu bürokratlar ise, yine mahkeme kapılarındadır.

Geri ödenmeyen milyonlarca dolarlık kredilerin, "meş-hur akrabalar"dan tahsili yerine, sorumlu bürokrat olarak gösterilen Banka Genel Müdür Yardımcısı Rıfık Metin Sel-çuk'un 2 evinin (Beykoz ve Kalkan'da) satılması ve emekli maaşından kesilen paralarla tasfiye edilmesi kararı, acı ama gerçektir.

Ancak, acı olan bir gerçek daha vardır ki, yıllar sonra aynı kamu bankasından bir başka yeğen Yahya Murat Demirel, milyonlarca dolar kredi alabilmiştir.

Sanki, kamu bankaları "yeğenlerin örtülü ödeneği gi-

34 / Hortum Düzeni

bidir.

Bunları, neden mi anlattım?

Birincisi, yeğenlere kaptırılan paranın, emekli maaşıyla geçinen bir bürokrattan tahsil edilmeye çalışıldığını, hayat-tayken Demirel'in bilmesi, ikincisi ise, yetim hakkı yiyenlerin vicdanının sesini dinlemesi gerektiğidir. Yeğenler, kamu bankalarıyla yakın temas içerisin-deyken; Özal'ın ani ölümü ve Demirel'in Cumhurbaşkanlığı'na seçilmesi ve Tansu Çiller'in DYP'nin başına geç-mesi, "7'den 70'e" herkesin bildiği gelişmelerdir. Burada verdiğim örneklerle anlatmaya çalıştığım şey, her dönemde yolsuzluğun, vurgunun ve talanın yaşandığıdır.

Tansu Çiller'in Başbakanlığı döneminde dönen dolaplar ise, önkelerine göre biraz farklılık arz eder.

1994 kriziyle birlikte yaşanan devalüasyonlar ve 3 banka'nın batışı ise, işin ayrı bir boyutudur.

TYT Bank, Impeks Bank ve Marmara Bank!

Türkiye'nin değişmez kaderi...

Her zaman olduğu gibi, "Atı alan Üsküdar'ı geçmiş" ve batan bankalardan dolayı, kamu bankaları da nasibini almıştır.

Özellikle batan bankalara, kamu bankalarının da para yatırdığı ortaya çıkınca, "bir kurban"la geçirilerek, olaylar örtbas edilmiş ve "ihale", dönemin Kalkınma Bankası Genel Müdürü Özal Baysal'ın sırtında kalmıştır. Genel müdür, bedelini mahkûmiyetle öderken, banka patronları da çareyi yurtdışına kaçmakta bulmuştur. Güneş gazetesinin 4 Temmuz 1998 tarihli nüshasında olay şöyle anlatılmaktadır:

Devletin malı deniz

Kamu bankaları, TYT Bank'ta toplam 50 milyon dolar batırdı.

Başbakanlık Teftiş Kurulu, Türk ekonomisinin en büyük darboğazlarından biri olarak kabul edilen 5 Nisan kriziyle

birlikte batan TYT Bank'da kamu bankalarının ne kadar para yatırdığını ortaya çıkarttı. DYP lideri Tansu Çiller'in Başbakanlığı döneminde yaşanan 5 Nisan kriziyle birlikte, arasında Vakıflar Bankası'nın da bulunduğu kamu banka-ları, TYT Bank'ın batışıyla birlikte 46 milyon Amerikan do-ları (yaklaşık 12.3 trilyon lira) ve 10 milyon Alman mar-kı'nı (yaklaşık 1.5 trilyon lira) toprağa gömdü.

Hangi banka, ne kadar kaptırdı?

TYT Bank ile toprağa gömülen kamu bankalarının başın-da 21 milyon dolar ile Kalkınma Bankası başta geliyor. Etibank'ın 5.5 milyon dolar, Vakıflar Bankası'nın 4,5 mil-yon dolar, Emlak Banka'sı 2 milyon dolar ve 9,7 milyon markı TYT Bank'ın enkazına bırakan kamu bankalarından Exim-Bank'ın bir milyon doları kayıplara karıştı...

İşin garibi, para kaptıran kamu bankalarından biri, baş-ka bir kamu bankasından borç alıp, TYT Bank'a para ya-tırma nezaketini dahi göstermiştir.

Düşünebiliyor musunuz?

Parası yok ve başka bankadan borç alıp, TYT Bank'a yatırıyor. Bunun ne anlama geldiğini bilmek için uzmanlık gerekmiyor.

O dönemi inceleyen Bankalar Yeminli Başmura-kı-bı Se-lahattin Narin ile Yüksek Denetleme Kurulu Başdenetçile-ri Süleyman Şahin ve Haluk İncitmez'in düzenlediği ortak raporda parayı kaptıran kamu bankası için geçen ifade ay-nen şöyledir:

"... Banka Fon Yönetimi, 02.02.1994 tarihinde döviz plas-manı normal mesai süresinin bitiminde saat 17:54 de, Zi-raat Bankası NevvYork'dan sağlanan 3 Milyon ABD dola-rı borçla gerçekleştirmiştir. Bu işlemin gerçekleştirilme za-manı ve şekli benzerlerine göre ayrıcalıklı bir mahiyet gös-termekte ve bir anlamda borç talebinde bulunan banka-

36 / Hortum Düzeni

nın dövize olan sıkışıklığını sergilemektedir. Banka yetkilileri, sıkışık bir durumda bulunan Türkiye Tu-rizm Yatırım ve Dış Ticaret Bankası'nın döviz ihtiyacını borçlanarak karşılamasına rağmen, bu Bankada herhangi bir güvence aranmamaktadır. Oysa, aynı yönetim, Türkiye İthalat ve İhracat Bankası ve Marmara Bankası ile yapmış oldukları benzer işlemlerde güvence olarak Devlet İc Borç-lanma Senetleri almıştır. Böylelikle yapılan plasmanların riske dönüşmeden geri dönüşü sağlanmıştır..."

Bunu yaptıran hangi güçtür, bilemem!

Üstelik, herhangi bir teminat söz konusu olmadığı için, TYT Bank'a yatan paralar da uçup gitmiştir.

Benzerlik aynıdır!

Bir kamu bankasının, 1992 yılında "Demirel'lerin" Kıbn'staki bankasına yatırdığı 4,5 milyon dolar örneğinde-ki gibi...

Neticede, kamu bankalarında dönen dolapların üzerine gidilmediği için, tamamına yakım zamanışımına uğramış ve olağan bir bankacılık işlemi gibi gösterilmiştir.

Siyasi sorumluluk konusu ise tamamen devre dışı...

Tabii ki, o dönemde yaşanan kriz ve yolsuzluklar, batan 3 bankayla bitmemiştir.

Krizin hemen ardından başlayan "mevduata yüksek fa-iz verme" yarışı, ayrı bir yolsuzluk kapısıdır.

Bankaların mevduat toplamadaki zorluğunu bilen bazı "açıkgöz" kurum yöneticileri, yatırdıkları paralara karşılık "aleni" rüşvet istemektedir.

Ortada, "benim memurum işini bilir" söylemine benzer bir durum mevcuttur.

Tıpkı, "ne kadar ekme, o kadar köfte" hesabı gibi...

Bu ve buna benzer olaylar, gazeteci Zülfikar Doğan ta-rafından ortaya konulmuş ve 04.05.1994 tarihli Milliyet gazetesinde de yer almıştır.

O dönemdeki bir sendika yöneticisinin, kamu bankası-

"Hortum" Yeni Değil / 37

na yatırdığı "sendika paraları" karşılığında, rüşvet olarak "altın" alması çarpıcı örneklerden biridir.

Sendikanın paraları bankaya kaydırıldıkça, rüşvet mik-tarının da artacağını tahmin etmek ise, zor değildir.

Yani, "köfte" hesabına uygun bir alışveriş çarkı dön-müştür.

Aradan 4 yıl geçtikten sonra iktidar değişmiş ve üstü tozlanan dosyalar yeniden gündeme gelmiştir.

ANAP'lı Bakan Salih Yıldırım'ın yazılı emriyle daha önce batan 3 banka hakkında soruşturma başlatılmış ve za-manın Hazine Müsteşarı ile Banka ve Kambiyo Genel Mü-dürü'nün sorumluluğu tespit edilmişse de, sonuç değişme-miştir.

Böylece, 1994 krizi ile birlikte yaşanan yolsuzlukların üstü kapanmış ve ardından "Erbakan" dönemi başlamıştır.

DEVLET DEVLETİ HORTUMLAR MI?

Devlet Devleti Hortumlar mı? / 41

Erbakan Hoca'yı herkes "kadayının altı kızardı mı, kızarmadı mı?" diyen, nükteli sözlerinden iyi hatırlar. Gülüp geçer veya üstünkörü bir değerlendirme yapar.

Halbuki, Erbakan'ın Başbakanlığı dönemi, ekonomide—ki kansere neşterin vurulduğu bir dönemdir.

Sevelim veya sevmeyelim... Şaşırtıcı, ama gerçek...

Doğru yapılan uygulamalar için, hakkını da teslim et—mek gerekir.

Özellikle, Refah-DYP Koalisyon Hükümeti dönemine (Haziran/1996) kadar, Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi süreli borçlanıp, faiz ödemelerine yetişmeye çalışırken, Devle—tin Devleti hortumladığını fark eden, tek bir kişi vardır.

O da, Necmettin Erbakan!

Her ne kadar, kendisi de parti paralarını hortumlamak—tan dolayı hüküm giymiş olsa da, Başbakanlığı döneminde bu çarpık düzene el atması, bence önemlidir...

O tarihe kadar, Hazine'den aldıkları paralarla ayakta duran Belediyeler, Özel İdareler, Üniversiteler, Yatırımcı Kamu Kuruluşları başta olmak üzere, üyelerinden topladıkları paralarla saltanat süren Sendikalar ve Ticaret Oda—ları, bankalardan çeşitli pazarlıklarla yüksek faiz almakta ve otomobil, spor kulüplerine yardım, reklam vs adı altında ilave "nema" koparmaktadırlar.

Sistem, "emme basma tulumba" gibi çalıştığı için, Dev—let bir taraftan borçlanırken, Kamu Kuruluşları da ellerin—deki fazla paraları yüksek faizle bankalara yatırmaktadır.

İşte! Bu sırada Erbakan Hükümeti, borç para bulmaktan çok, yüksek faizle sağlanan kaynağın kullanılmasını kontrol altına alacak bir sistem kurar.

Adı, Havuz Sistemi!

42 / Hortum Düzeni

Bu sistemde, yüksek faizle Bankalardan borçlanan Ka—mu Kuruluşları ile elindeki fonları yüksek faizle bankalara yatıran Kamu Kuruluşları aynı havuz içerisine alınır.

Kredi kullanmak zorunda olan kuruluşlar, ihtiyaçlarını bu havuzdan karşılarken, para yatıran kuruluşlara da, tesbit edilen ölçüde bir faiz ödemesi yapılır.

Yani, "ne kadar ekmek, o kadar köfte" devri kapanmış—tır.

Bu durum, kamu kuruluşlarına yüksek faizle kredi ve—ren bankaları ve ek menfaatler sayesinde saltanat süren si—vil toplum örgütlerinin değerli başkanlarını rahatsız etmiş ve kısa süre sonra da çatlak sesler yükselmeye başlamıştır.

Doğru da olsa, bir başkasının yaptığını yeni gelenin yık—ması adetten olmalı ki, daha sonra bu uygulama ANAP Hü—kümeti tarafından ortadan kaldırılır.

Konu "hortum" olduğuna göre, gelelim o dönemin asıl zaafiyetine.

Hatta, bugün dahi güncelliğini koruyan İslami sermaye şirketlerine!

¥ -p ¥

İslami sermaye şirketleri

Şartların müsait olmasını fırsat bilen İslami sermaye şir—ketleri, 90'lı yılların ortalarında "kapı kapı" dolaşmaya başlar ve kâr payı adı altında yeni bir ekonomik düzen (!) yaratır.

Aynı, bankerlik faciası gibi...

Bu milletin, kolay kolay ders almadığının bir örneği daha...

Bankerler çabuk unutulmuş ve yeni cazibe merkezi "Jet Fadıl, Kombassan, Yimpaş" gibi İslami sermaye şirketleri

Devlet Devleti Hortumlar mı? / 43

ortaya çıkmıştır.

Zamanında, bankerlere para yatıranlar, bu kez de dinin arkasına sığınarak para toplayan İslami Sermaye Kuruluş—ları'na doğru koşmaktadırlar.

Üstelik, kolay kazanılan paralara karşı zaafiyetler art—mış ve menşe'ini araştırma gereği dahi duyulmamıştır.

Önemli olan, yatırılan paraya karşılık alınan kâr payıdır.

Burada "faiz peşinde koşanları" suçlamak istemiyorum, sistemin insanları düşürdüğü durum bu...

İlk etapta, sisteme para yatıranlara iş vaadi ve arkasın—dan % 25'e varan kâr payı taahhütü!

Önce toplanan, sonra "yeşil sahalar" da yatırıma (!) dö—nüşen "yeşil yeşil" paralar...

O dönemde Jet Fadıl, Jet-Pa Spor Holding'i kurup Siirt Spor'un tamamını alırken, Antalya Spor'un % 33'ünü elinde bulundurmakta ve 15 spor kulübüne forma reklamı vererek, daha fazla para toplama gayretlerini pekiştirmektedir.

Her alan denenmiş, tüketilmiş sıra "spor"a gelmiştir.

Nitekim, "Jet Fadıl" namıyla Fadıl Akgündüz, 1 yılda reklam giderleri olarak 6 trilyon harcamış ve futbolculardan Sergen'e 8 milyon dolar, Alpay'a 5,5 milyon dolar, Ok-tay'a 4,5 milyon dolar bonservis bedeli ödeyerek, "yeşil sermayenin, yeşil sahalara akmasını" da sağlamıştır. Konuya ilişkin haberler 18 Temmuz 2000 tarihli başta Sabah gazetesi olmak üzere, basına yansımıştır.

Diğer İslami sermaye şirketleri ise, Jet Fadıl'dan hiç de geri kalmamıştır.

Yimpaş'm, 2000 yılında Yozgat Spor'a 1 trilyon harcaması, Kombassan ve Endüstri Holding'in 2 trilyona yakın bir rakam ile futbola olan sevgilerini ortaya koymaları da Sabah gazetesinin 18 Temmuz 2000 tarihli nüshasında haber yapılmıştır.

Bu sırada, "dışından tırnağından" artırdıkları paraları İslami sermaye şirketlerine yatıranlar, "Bizim paralar nereye

44 / Hortum Düzeni

gidiyor?" diye sormadığı gibi, Devletin ilgili birimleri de sessizliğini korumaktadır.

Nede olsa, "liberal ekonomilerde, paralar uçup gitme-den müdahale edilmez" anlayışı hâkimdir.

Sonuçta, paralar uçup gitmiş ve geride cılız bir ses kalmıştır:

"Kahrolsun Hortumcular!"

Ancak, bu sese ilk tepki Başbakan R.Tayyip Erdoğan'dan gelir:

"Sizin de çok hatanız var. Onlara para yatırırken kime sordunuz?"

Tabii ki, vatandaş paraları yatırırken kimseye sormamıştı, ama Devlet de bu tür kuruluşlara seyirci kalmış, hat-ta zaman zaman desteklemişti.

Özelleştirme İdaresi'nce İslami sermaye şirketlerine satılan fabrikalar için, kamu bankalarından nasıl kredi veril-diyse, "vatandaş da öylesine yatırdı" dersek yeridir.

Bir kamu bankasından sağladığı teminat mektubu ile Sümerbank'ı Hayyam Garipoğlu'na veren zihniyet, aynı yöntemle Petlas Fabrikası'nı Kombassan Holding'e satması, henüz belleklerden silinmemiştir.

31.10.1997 tarihli Sabah gazetesinde Okan Müderrisoğlu ile Şamil Tayyar; "Kombassan'dan çifte vurgun" başlığıyla haber yaparken, Konya'da 4 trilyonluk arsanın 200 milyar liraya Kombassan'a verildiği açıklanmış ve Petlas satışının da diğer bir vurgun olduğu ortaya konulmuştur.

Neticede, Yimpaş, Kombassan, Jet-Pa gibi İslami sermaye şirketleri, halkın parasını toplamış ve göz göre göre buharlaşmıştır.

İş işten geçtikten sonra yapılan vurgunlar ortaya çıkarılıyor, bugün de yazılıp çiziliyor. Nedenleri ve sonuçları ise, "sular aktıktan sonra" araştırılıyor.

Devlet Devleti Hortumlar mı? / 45

Kombassan Holding Yönetim Kurulu Başkanı Haşim Bayram'a göre de, tek neden CIA!

Yani, Amerikan Haber Alma Örgütü!

Haşim Bayram'm Milliyet gazetesine 27 Ocak 2005 tarihinde yansıyan sözleri şöyle:

"Kombassan Holding eliyle Türkiye'yi kalkındırma çabalarımızın sonuç verdiğini gören dış güçler ajanını aramıza soktular ve 15 trilyonumuzu yürüttüler!.."

Haşim Bayram belki de haklıdır!

Petlas Fabrikası'nın çalıştırılmaması da CIA yüzünden olacak ki, kısa sürede başka bir firmaya satmak durumunda kalındı.

Neticede, halkı dolandıran bu tür şirketlerin, "umreye götüreceğiz vaadiyle" yeniden para toplamaya devam etmesi, her şeyin çabuk unutulduğunun da çok iyi bir göster-gesidir.

"Bin nasihat yerine, bir musibet"i tercih eden de, yıllardır yatırdığı aidentlarla sendika ve ticaret odası başkanları-na saltanat sürdüren de, bu milletin "ta" kendisidir demek yanlış olmaz.

SENDİKA VE ODA BAŞKANLARININ,
PARTİ BAŞKANLARINDAN
FARKI NE?

-

Sendika ve Oda Başkanlarının, Parti Başkanlarından Farkı Ne?/ 49

Ülkede, çekidüzen verilmesi gereken kurumların başında demokratik kitle örgütlerinin de olduğu ve bu kuruluşların demokratik olup olmadığının ise, çoğu zaman tartışılması gerektiği açıktır.

Bu tür örgütleri kendi tekellerinde tutan ve 30-40 yıl is-tediği şekilde yöneten kişilerin değişmesi için, ölümlerini beklemekten başka çıkar yol bulunmamaktadır.

Mevcut tabloda, toplumun bir kısmı "kadercilik" anla-yışından kurtulamayarak tepkisiz bir hale gelmiş, diğer bir kısmı da geçmişleri karanlık olan veya kendilerini toplum-sal faaliyetlerin içerisinde aklayan kişilerin ön planda bu-lunmasından tedirgin oldukları için, örgüt dışında kalmayı tercih etmişlerdir.

Neticede, çeşitli tüzük ve delege oyunlarıyla yıllarca aynı koltukta oturan kesim, bilindiği üzere "hep" aynı kişilerdir.

Bir kez "başkan" ol da ne başkanı olursan ol!

Delegeleri kendin oluştur...

Denetimini kendin yap...

Saltanatı kendin sür...

Milletin gözünün içine baka baka yalan söyle... hiç önemli değil!

Herhalde, bu sistemin adını "körler sağırılar birbirini ağırlar" diye koyarsak gerçekçi bir çağrışım olur.

İşçi ve esnaftan, "aidat" adı altında paraları toplayacak-sın, sonra gidip lüks oteller dikeceksin!

Politika yapmak için, televizyon kanalı kuracaksın!

Bol bol inşaat yapıp, nemalanmayı da unutmayacaksın!

Kamu bankalarından siyasi manevralarla alınan ve daha sonra geri ödenmeyen krediler de cabası...

50 / Hortum Düzeni

Dün bunu yapanlar, bugün "ya" milletvekili veya aday!

Özellikle, sendikaların "kendi kendilerini denetleme" gibi, bir kanuni uygulamaları mevcut olduğu için, ortaya çıkan herhangi bir yolsuzluk da söz konusu değil.

Sisteme bakın!

Sendika başkanının emrindeki elemanlar "iç denetimi" yürütecek ve yolsuzluk varsa, yasal işlem başlatacaklar.

Hangi "babayiğit", böyle bir işleme cesaret edebilir, mümkün mü?

Nitekim, bazı sendika başkanlarının bu durumdan isti-fade etmesi ve istedikleri gibi saltanat sürebilmesi, yaratı-lan zaafiyetin sonucudur.

Bunun tanımı, "denetimsiz bir hayat, oh ne rahat" ola-rak da yapılabilir.

Kendi işinden başka, her işle uğraşan oda başkanları ise, sanki birer politikacı!

Bunun en güzel örneğini oluşturan ATO Başkanı Sinan Ay gün, 8 Haziran 1998 tarihli Akşam gazetesinde Güler Kömürcü'ye şöyle bir açıklama yapıyor:

"Vallahi Güler Hanım bunca yıldır ticaret yaparım, bu ma-kama gelene kadar böyle belden aşağı çekme, ayak oyu-nu görmedim. ...Başkanlığı'nı 80 bin üyeye hizmet için de-ğil, kişisel ikbal için istiyorlar. Odalar siyaset yuvasına dö-nüşmüş.

Türkiye için değil, kişisel menfaat, politik ikbal için bu kol-tuklar isteniyor. Bu makamlar araç olarak görülüyor. Başkan kürsüye çıkıp, önüne getirilen, "vatan, millet, kar-deşlik" metnini okuyor, kürsüden inip, kişisel çıkarlarını pe-şinde, söylediklerinin tam tersi için uğraşiyor."

Ancak, o da sisteme çabuk ayak uydurmuş olacak ki, aradan bir süre geçtikten sonra, 25 Temmuz 2006 tarihinde Sabah gazetesi köşe yazarı Mahmut Övür'e verdiği

Sendika ve Oda Başkanlarının, Parti Başkanlarından Farkı Ne?/ 51

beyanatta şöyle diyor:

Ağar 'gel' dese giderim

Ankara Ticaret Odası Başkanı Sinan Aygün'ün DYP'ye geçe-ceğini geçen hafta bu köşede yazmıştım.. Bunun üzerine Ay-gün aradı ve şunları söyledi.

"DYP ile bir görüşmem yok. Ama Mehmet Ağarla 1988'den beri tanışırım ve haftada bir, 15 günde bir bir araya geliriz. İyi bir dostluğumuz var.

Bu da siyasi değil, gönül beraberliğidir. Aramızda siyasi ola-rak hiçbir pazarlık olmadı. 5 il istemem de mümkün değil. Ama Mehmet Ağar bana 'gel' dese giderim, ben de DYP'ye gitsem Ağar 'hayır' demez.

Elbette benim de bir reytingim var. Mehmet Ağarla bir fo-toğraf vermem olumlu olur..."

Demek ki, odalar siyaset yuvasına dönüşmüş!

Sinan Aygün, düne kadar "Nüfuz Casusu" olarak suçla-dığı bürokratlardan biri olan Eski Hazine Müsteşarı Tevfik Altınok ile "Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu" raporun-da yer alan ve halen yargılanan bazı bürokratlarla aynı ça-tı altında bir araya gelmek istemesi de ayrı bir hadise...

Nedir bu, "Nüfuz Casusluğu" suçlaması diye merak edenler için, konuyu açıklamakta yarar var. Sürekli medya karşısına çıkan ve "ATO Başkanlığı Nüfu-zu'nu" iyi değerlendiren Sinan Aygün, 20 Kasım 2000 ta-rihinde bir panel düzenlemiştir.

Panelin adı, "Yolsuzluk Kiskacında Türkiye!" Konukları ise, İçişleri Bakanı Saadettin Tantan, DGM Savcısı Nuh Mete Yüksel...

Panelin açılış konuşmasını yapan ATO Başkanı; "çeşit-li kamu kurumlarındaki üst düzey yöneticilerin, görevle-rinden ayrılarak, ayrıldığı kurumun kredi ilişkisi içinde bu-lunduğu özel sektör kuruluşlarına geçtiğini" belirterek, is-

52 / Hortum Düzeni

mini açıkladığı 12 bürokrati "Nüfuz Casusu" ilan etmiştir. Tabii ki, panelde bulunan İçişleri Bakanı Saadettin Tan-tan, söz konusu ilanı ihbar kabul etmiş ve ertesi gün tüm basında da bu anlamda tartışmalar yer almıştır. Bu tartışmaların yansıdığı 12 Kasım 2000 tarihli Hürriyet gazetesinde şöyle demişti:

ATO: 12 nüfuz casusu bürokrati ihbar ediyoruz.

"Nüfuz Casusları" arasında Eski Hazine Müsteşarı Tev-fik Altınok've bendeniz (Hasan Kılavuz) de bulunmaktadır.

O tarihte, bu ihbarı kabul eden Tantan'a, bir ihbar da benden gitmiştir.

Yeni Binyıl gazetesinin 23 Kasım 2000 tarihli nüshasın-da bir röportajım yayımlanmıştı:

Aygün'ün geçmişi karanlık

... Yapılan bu açıklamada beni en çok üzen husus ise; alaka-sız konumda bulunan, ancak medya yoluyla prim yapmaya çalışan ve de aldığım ihbarlar sonucunda ilk önce kendisinin temiz bir geçmişinin olmadığı izlenimini edindiğim bir kişi ta-rafından yapılmasıdır.

Kılavuz'a, Aygün hakkında aldığı ihbarları sorunca ise, şunla-rı söyledi:

"Dostlarımdan ihbar telefonları geliyor. Bankerlik kibar ola-cak, ama Aygün bir dönem tefecilik yapmış.

Hatta, Rüzgârlı Sokak'ta, dayısı pompalı tüfikle ofisine gelerek Aygün'ü öl-dürmek istemiş. Masanın altına

saklanınca yanında çalışan 3-4 kişiyi öldürmüş ve sonra da intihar etmiş. Ayrıca, Aygün'e sormak lazım. Eski polis müdürü Mehmet Ya-sak, Aygün'ün ortağı mı değil mi? Bunu nasıl açıklayacak? Aygün'ün korkunç gayri menkulleri olduğu söyleniyor. Kaç li-ra vergi vermiş, açıklasın bakalım?"

Sendika ve Oda Başkanlarının, Parti Başkanlarından Farkı Ne?/ 5;

Aygün'ün şov yaptığına ve siyasete hazırlandığına inandığı-nı belirten Hasan Kılavuz, "26 yıl fiilen bankacılıkyaptım. Be-nimle ilgili varsa bir şey, çağırırsınız ve sorarsınız. Bankacılık Kanunu yüzünden biz konuşamıyoruz ve mağdur oluyoruz" diyerek şu açıklamayı yaptı:

"Ankaralı ticaret erbabının sorunlarıyla ilgilenmesi gerekir-ken, polisiye yöntemlerle yapmış olduğu çalışmaları, banka-lar hortumlanmadan önce yapmış olsaydı, belki hoş karşıla-nabilirdi. Ancak yolsuzlukların üzerine giden insanların işlem-lerini kullanarak prim yapmaya çalışması normal bir davranış olmadığı gibi, bu tür mücadeleleri yapan insanların da geç-mişinin temiz olması gerekir."

Bu ihbara dönemin İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'dan, herhangi bir ses çıkmazken, 14 Mart 2001 tarihinde Eko-nomist-Yazar Deniz Gökçe 'nin, Bilkent Konferans Salo-nu 'ndan sarfettiği sözler, kulakları çınlatır:

"O Sinan Aygün kimdir biliyor musunuz? Rüzgârlı sokakta inşaat malzemeleri satan tefeci... tefeci... gidin söyleyin kendisine!"

Ayrıca Sinan Aygün'ün, Kemal Orcan (Sinan Aygün'ün eşinin dayısı olarak bilinmekte) tarafından öldürülmek is-tenip de, onun yerine öldürülen birkaç kişi ile ilgili olarak 22 Mart 1997 tarihli gazetelerde yayınlanan haberler de ca-bası...

Sonuçta, yıllar geçmiş ve ATO Başkanı'nın "Nüfuz Ca-susu" olarak ilan ettiği Tevfik Altınok, bugün DYP'nin üst düzey yöneticileri arasında yer alırken, ihbarı kabul eden Eski İçişleri Bakanı Saadettin Tantan ise, Yurt Partisi Ge-nel Başkanı'dır.

Ne gariptir ki, "Türkiye için değil, kişisel menfaat, po-litik ikbal için bu koltuklar isteniyor" diye serzenişte bulu-nan Sinan Avpün civo*.

54 / Hortum Düzeni

Üstelik, "Nüfuz Casusu" olarak ilan ettiği Tevfik Altı-nok'un yanında ve DYP'den yana!

Demek ki, siyaset her şeyin üstünde!

Anlaşılan, Ankara esnafının problemleri çözülmüş, "dert tasa" kalmamış ve sıra siyasete gelmiştir.

Diğer sivil toplum örgütlerindeki durum da, pek farklı değildir.

Geleceğine güvenle bakamayan sanayici, tüccar, esnaf ve sanatkâr ordusu, "bölük" hatta "manga" sayısına kadar düşmüş ve ortada bir sorun da kalmamıştır.

Asıl sorun, Formula-1 ve birincilik ödülünün KKTC Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat tarafından verilip verilmemesi meselesidir.

Sanayicinin bin bir türlü derdi var iken, fabrikalar bir bir sökülüp yurtdışına taşınırken, el atılmayan bir tek "dış politika" kalmıştı ki, ondan da nasibimizi almıştık, herhal-de.

Bedeli, 5 Milyon Avro'luk ceza...

Nitekim, "siyasete atlama tahtası" gibi görülen bu sis-tem, belediyelerde daha da farklıdır.

Seçilinceye kadar tüm halkı kucaklayacağını beyan eden bazı belediye başkanları, bir müddet sonra parti baş-kanlığına soyunacak kadar cesaretli olabilmektedir.

Üstelik, arkada bıraktıkları "yolsuzluk yumağı" m unu-turcasına...

HORTUMUN BÜYÜĞÜ BELEDİYELERDE!

Hortumun Büyüğü Belediyelerde! / 57

Hortumun büyüğü belediyelerde derken, "sakın" yanlış an-laşılmasın!

Konu, belediye içindeki yolsuzluklar değil.

Sistemdeki bozukluk!

Yani, Hazine tarafından belediyelere aktarılan ve akibe-ti araştırılmayan paralar!

Bu paralar aktarılırken "kıstas" nedir?

Nerelere ve nasıl harcanır?

Kimler denetler?

Bu sorulara cevap verebilecek sistem kastedilmektedir burada!

Bugüne kadar ki uygulamada, iktidar partisine mensup bir belediye misiniz, yoksa değil mi? En önemli kıstas bu!

Belediye harcamaları ise, Başkan'ın iki dudağının ucunda!

Hal böyle olunca da, trilyonlarca borcu olan ve "hesap-sız-kitapsız" harcama yapan bir belediyecilik anlayışı, ta-bii ki kaçınılmazdır.

Özellikle, Kasım/2000 krizi ile birlikte, yolsuzluk fatu-rası bankacılara kesilirken, belediyelerde dönen dolapları, ciddi mahiyette gündeme getiren dahi olmamıştır.

Halbuki, bunu en iyi bilenlerden biri de, zamanın İçişleri Bakanı Saadettin Tantan'dır.

Hem eski bir belediye başkanı, hem de Bakan olarak...

Birçok operasyonlara isim takıp, yolsuzlukların üzerine gittiği dönemlerde, bazı belediyelerle ilgili soruşturma başlatmış ve "sonuç" almakta geç kalmıştır.

Nedeni ise, birinin "kara" dediğine, diğerinin "ak" de-mesi kadar çarpık bir sistem!

58/ Hortum Düzeni

Örneğin, Ankara Büyükşehir Belediyesi'yle ilgili 08 Ağustos 2000 tarih ve 7001 onay ile başlattığı soruşturma dosyasında şunlar öne sürülmektedir:

"Ankara ilinin yakacak kömür ihtiyacını karşılamak üzere Güney Afrika Cumhuriyeti'nden ithal edilen kömürün itha-lat ve satış işlemlerinde usulsüzlük yapılması, bazı şirketle-re Büyükşehir Belediyesi ve BELKO Ltd. Şti.'nin aleyhine olarak haksız kazanç sağlanması."

Bu iddiaların TC Maliye Bakanlığı ve Rekabet Kurumu müfettişlerince de tespit edilmiş olmasına rağmen, aynı ko-nuları içeren TC Başbakanlık Teftiş Kurulu'nun ilgili ra-porları atf yaparak 07.06.2000 tarih ve 23/00/17 sayılı ra-porunda "Herhangi bir yorum ve değerlendirme yapmama-yı uygun görmüştür." (Rapor, sayfa 261) şeklinde ifade et-mesi ve raporlarda suç unsurunun bulunup bulunmadığının muallakta bırakılması, çarpık sistemi gözler önüne seren önemli bir örnektir.

Aynı belediye şirketleriyle ilgili müfettiş raporu, daha önceki dönemde de mevcuttur.

TC Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müfettişleri, Müfettiş Uğur Özen, Özkan Arslan, Hayriye Uçar, Haluk Taslacioğ-lu tarafından düzenlenen 31.07.1998 tarih ve 3 sayılı rapor buna örnek olarak gösterilebilir.

Başka belediyelerde de benzer soruşturma ve inceleme-ler vardır. Ancak, belediyelerin üzerine gitmek, o kadar da kolay değildir.

Hele, iktidar partisine mensup bir belediye başkanı ise müfettişlerin işi daha da zordur.

Yapılan işlerin birçoğu, belediyelerin yan şirketleri üze-rinden gerçekleştiği için, "kılıfı da hazırdır.

Ticaret yapma serbestliği!

Ayrıca, bu şirketlerin denetimleri farklı kurumlarca ger-çekleşmektedir.

Hortumun Büyüğü Belediyelerde! / 59

Belediyeler, İçişleri Bakanlığı'na denetlenirken, kur-muş olduğu şirketler, Maliye ve Ticaret Bakanlıklarınca in-celenmektedir.

Her belediyenin yüzlerce şirket kurması ve yönetmesi ise, bir "ekip" meselesidir.

Bunu başarabilen ve sistemi kendi istediği doğrultuda değerlendiren belediyelerin yaptığı işler, her ne kadar "etik" bir görünüm sergilemese de, önemli olan halkın takdirinin kazanılmasıdır.

Yeter ki, yapılan icraatlar kanunlara uysun!

İşte, böyle bir düzen içinde başarılı olan birçok beledi-ye "var" ama, Ankara Büyükşehir Belediyesi 'ni herhalde "tek geçmek" lazım!

Görünürde aydını, cahili... herkes memnun.

Hakkında birçok yolsuzluk iddiaları gündeme gelmesi-ne rağmen, Melih Gökçek'in tüm partilerin üzerinde oy al-ması ve tenkit edenlerin ise, "verilen hizmeti kıskananlar" statüsüne dahil edilmesi, bunun en iyi göstergesidir.

Çünkü, yolsuzlukların varlığı kimsenin umurunda de-ğildir.

Önemli olan "cebe giren" menfaatlerdir.

- Kışlık kömürünü alıyor mu?
- Dağıtılan gıda yardımından faydalanıyor mu?
- Çocuğuna burs sağlıyor mu?
- İftar çadırlarında bedava orucunu açıyor mu?

Üstelik, sosyal adaletin olmadığı ve işsizliğin her geçen gün arttığı toplum düzeni içinde, bu tür imkânları sağlayan belediye başkanı "baş tacı" olduğu gibi, yapılan usulsüz-lükler de görmemezlikten gelinebilmektedir. Veya sağlanan menfaatler halkın aleyhine olsa da, "göz-ler" gerçeği görmek istememektedir.

Zaman zaman yolsuzluk iddialarını ortaya koyan Hürri-yet gazetesi yazarı Emin Çölaşan'ın yazıları dahi, sıkıcı bulunmaktadır.

60 / Hortum Düzeni

"Bal tutan parmağını yalar" sloganı kanıksanmıştır.

Örneğin, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkan Vekili Ergün Güryel'in oğluna Belediye'den iş verip, Yar-gıtay üyesi Hüseyin Demirörs ile çeşitli mekânlarda yemek yediği şeklinde gündeme gelen Başkan Melih Gökçek'in "ilginç ilişkiler" kurması günlerce yazıldı, çizildi. (21.11.2001 -Hürriyet)

Bir netice çıkmadı. Kimsenin de ilgisini çekmedi.

Ancak, bu ilişkiler yazılırken, başka bir "ilginç ilişki" gözden kaçırılmıştı.

Neşter-2 operasyonu olayının baş kahramanı Haldun Erdavran uğruna, Ergün Güryel'in oğlunun nüfuz kullan-ması ve Hüseyin Demirörs'ün oğluna iş kurulması hadise-si de aynı benzerlikteki bir olaydı.

Ayrıca, Haldun Erdavran ile Ankara Büyükşehir Beledi-yesi arasında yıllara dayanan bir kömür ticareti ilişkisi mevcuttu.

Hatta, söz konusu ticaret daha sonraki dönemlerde ka-mu bankalarının "başını" belaya sokmuş ve milyonlarca dolar uçup gitmişti.

Bu konuyu, 16 Ocak 2006 tarihinde Hürriyet teki köşe-sinde Yalçın Bayer şöyle anlatıyor:

Neşter'de şifre Ankara'yı gösteriyor

'NEŞTER Operasyonu'nda gözaltına alınan Haldun Erdav-ran, 1996 yılından itibaren adı gazetelerden

düşmeyen bir kişi... Ne yazık ki hiç kimse işin üzerine gitmedi. Erdavran, Vakıfbank'tan milyonlarca dolar'kredi' aldı. Baş-ka bankalar hakkında icra takibi yaparken, istihbarat ra-porları kötü olmasına karşın bu paraları nasıl çekti? Asıl soru bu.

Ortak protokoller yapıldı ve Ankara Büyükşehir'in Vak-Bel, Sumo Collery ve Black Diamond gibi şirketlerin kuruluşu-nu gerçekleştirerek Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin kö-mür işine girdiler.

Hortumun Büyüğü Belediyelerde! / 61

Burada trilyonlar battı?

Bankayı denetleyenlerin raporları ne yapıldı? Bu kişiye verilen ve batan kredilerin hesabı neden görül-medi ve iflas edildi.

Hürriyetin Ankara bürosundan Çiğdem Toker'in, 1998 yı-lı aralık ayında yazdığı yazılara göz atmak yeterli... Para-van şirketler, Cayman Adası'ndaki posta kutusu şirketler, gizli protokoller, 87 dolara getirilen kömürün 200-250 do-lardan nasıl satıldığı... Her şey bugünü gösteriyordu. Radikalden Funda Özkan da, Ankara Büyükşehir Belediye-si sınırları içindeki kömür alım-satımlarında dönen entrika-ları ve RP-FP çizgisindeki firmalara sağlanan haksız ka-zançları yazıyor...

Demek ki, Neşter-2 operasyonunun perde arkası, öyle basit bir iş takipçiliği değildir.

Bunun altında, vatandaşın nasıl soyulduğu ve kamu bankalarının içinin nasıl boşaltıldığı yatmaktadır.

Gelelim operasyonun perde arkasına ve aktörlerine!

* * *

Neşter-2 Operasyonu'nun perde arkası

Başroldeki Haldun Erdavran kimdir, ne iş yapar?

Milyonlarca dolarlık kredileri nasıl alır?

Belediye ile Neşter-2 Operasyonu'nun başkahramanı Haldun Erdavran arasında nasıl bir ilişki olabilir, diye de düşünebilirsiniz.

Bunların hepsi soru işaretidir.

İlk etapta, bu operasyondan önceki gelişmelere bir göz atalım.

62 / Hortum Düzeni

Haldun Erdavran; Eski İçişleri Bakanı Orhan Eren'in damadır.

Orhan Eren'in kardeşi Haşim Eren ise, 05.03.1992-14.02.1997 tarihleri arasında bir kamu bankasının yönetim kurulu üyesidir.

Haldun Erdavran'ın büyük hissedar olduğu ERN Gru-bu, 1989-1995 yılları arasında BELKO'ya kömür satmak-ta ve büyük paralar kazanmaktadır.

Ancak, 1994 yılından itibaren BELKO'ya kömür veren bir başka firma daha ortaya çıkmıştır.

Erkan AŞ!

Şirket ortaklarından Mehmet Emin Erkan, o tarihteki Fazi-let Partisi'nin İstanbul İl Genel Meclisi Üyesi'dir.

Melih Gökçek ise, aynı partiden Belediye Başkanı se-çilmiştir. Ortada böyle bir yakınlık mevcuttur.

Erkan AŞ'nin devreye girdiği dönemde, Belediye ile iş yapan Haldun Erdavran'ın mali durumu bozulmuş ve kö-mür teslim taahhütlerini yerine getiremediği gibi, özel ban-kalardan aldığı teminat mektupları da nakde dönüşmeye başlamıştır.

Bir taraftan haciz işlemlerini durdurmaya çalışırken, di-ğer yandan da akrabasının yönetim kurulu üyeliği yaptığı" bankadan kredi almaya uğraşmaktadır.

Nitekim, başarılı da olur. Banka "kesenin ağzını açmış" ve milyonlarca dolar tutarında yeni krediler tahsis etmiştir.

Gayri ciddi istihbarat raporları ile verilen milyonlarca dolarlık krediler, Haldun Erdavran'm şirketlerine aktıl-maktadır.

Ancak, birkaç ay geçtikten sonra verilen kredilerin geri dönmeyeceğini anlayan aynı banka, bu kez haciz işlemleri başlatır.

Yani, bile bile "lades"!

Neticede, kamu bankasının milyonlarca doları "buhar olup

Hortumun Büyüğü Belediyelerde! / 63

uçunca" ve BELKO'nun da Haldun Erdavran'ın şirketin-den alacağı olunca, tahsilat için birlikte yeni fikirler geliş-tirilir.

Daha doğrusu fikirleri ortaya atan bankacılarıdır. Fikir-lerden en parlağı, Haldun Erdavran'a ait Güney Afrika'da-ki kömür ocaklarında üretim yapıp, BELKO'ya kömür sat-mak ve kazanılan paralarla Haldun Erdavran'ın bankaya ve BELKO'ya olan borçlarını tasfiye etmektedir.

Bu uğurda protokoller düzenlenir.

Yapılan protokole göre, Haldun Erdavran ile BELKO (yani Ankara Büyükşehir Belediyesi) artık ortaktır.

Tabii ki, işin içinde kamu bankası da vardır.

"Parayı veren, düdüğü çalar" zihniyeti ile oluşan bu protokol gereği yeni kömür şirketleri kurulmuş ve sonra ne düşünüldüyse düşünülmüş, Haldun Erdavran ortaklar ara-sından çıkarılmıştır.

* * *

Şirketin Adı: Vak-Bel!

Ortakları; % 40 BELKO ve % 60 Kamu Bankası'nın iş-tirakleridir. (24 Kasım 1995 tarih 3922 sayılı Ticaret Sicili gazetesini.)

Banka iştiraki derken, Leasing, Faktoring gibi kuruluş-lar...

Ancak, yeni kurulan kömür şirketinin yönetiminde ban-ka üst düzey yöneticileri yer alırken, sermaye yapısında bankanın payı bulunmamaktadır.

Bunun bir tek nedeni vardır.

Özellikle, banka denetimi sırasında:

"Neden kömür işine girdiniz?" sorusuna hesap verme korkusu...

64 / Hortum Düzeni

Kolay değil. İlk etapta Haldun Erdavran'a usulsüz ola-rak trilyonlar vereceksin!

Sonra da, krediyi kapatabilmek için, kömür işine gire-ceksin!

Neticede, sıra üretilecek kömür ocaklarına gelir. Güney Afrika'da iki maden ocağı satın alınır. Ayrıca, üretimi ya-pacak olan bir şirket daha kurulur.

Onun da adı, Sumo Co.!

Vak-Bel'in, Güney Afrika'daki bacağı olan ve kömür üretimini üstlenen Sumo Co. şirketi ise, borçlu Haldun Erdavran'a kurdurtulmuştur.

Her ne kadar, şirket ortaklığından çıkartılmışsa da, işi bilen başka birisi olmadığı için, kuruluş işlemlerinde Hal-dun Erdavran tercih edilmiştir.

Hemen akabinde ise, Sumo Co. hisseleri Haldun Erdavran'dan Vak-Bel'e devredilir.

Yeni kurulan şirket (Sumo Co.) sermayesinin tamamı Vak-Bel'e ait olurken, şirket içinde başka bir şirketin daha kurulması gerekmektedir.

Bu işin mantığı, daha da farklıdır.

Birçok bankanın yaptığı gibi, Devlete vergi vermekten-se, "Cayman" adalarında şirket kurup ve bu şirket üzerin-den kömür getirilerek, maliyetin düşürülmesi fikri yat-maktadır.

Haldun Erdavran'a verilen usulsüz kredilerin tasfiyesi için, nelere katlanıldığını görüyorsunuz!

İnsanın, babası dahi yapmaz!

Nihayet, düşünce aşamasındaki bu şirket de hayata ge-çirilir ve vergi cenneti "Cayman" Ada'sında "Black Diamond" adlı bir şirket daha kurulur.

Sonuçta, 3 şirketli kömür üreticisi (!) "BELKO" ile "banka" kolları sıvayarak, Ankara'nın kömür ihtiyacını karşılayacak, para kazanacak ve Haldun Erdavran'ın kredi-lerini kapatacaktır.

"Ölme eşşeğim ölme..."

Hortumun Büyüğü Belediyelerde! / 65

Gaye bu ya!

Haldun Erdavran'ın borçlarını temizleyelim derken, ku-rulan bu şirketlere milyonlarca dolar kredi açılır.

Ne de olsa, şirketlerin %60'ı dolaylı olarak bankaya ait-tir.

Sermayelerini ise, kamu bankasınca açılan krediler oluşturmaktadır.

Usulsüz kredileri tasfiye etme telaşı ile kurulan Vak-Bel yönetiminde; Belediye'den Hasan Köktaş (BELKO Genel Müdürü), Nihat Şahin (Ankara Büyükşehir Genel Sekrete-ri) ve Unsal Çakmak yer alırken, kamu bankasından da Ge-nel Müdür ile birlikte dört üst düzey yönetici bulunmakta-dır.

Paralar bankadan, kömür alım vaadi BELKO'dan denil-se de, bazı yöneticiler bununla da yetinmez.

Hedef, "Teke'den yağ çıkarmak" ve yeni bir rant kapısı yaratmaktır.

İşte! Bu yönde de ilk adım atılır.

Vak-Bel'in yeni yönetimi 03.02.1997 tarihinde toplanır ve bir karar alır. (Karar No: 29)

Güney Afrika'dan getirtilen kömürlerin Ankara yerine, İskenderun Limanı'nda BELKO'ya teslimine ve İskenderun-Ankara arası nakliye ihalesinin davetiye usulü ile ya-pılmasına karar verilir.

Nakliye ihale komisyonunun üyeleri ise, Vak-Bel Yöne-tim Kurulu'nda bulunan BELKO temsilcileridir.

"Körler sağırılar birbirini ağırlar" misali alman bu kara-rı, BELKO yönetimi de kabul eder.

Çünkü o tarihteki BELKO Genel Müdürü Hasan Kök-taş (şu anda Özelleştirme İdaresi Başkan Yardımcısı), ma-sanın her iki ucundadır.

Hem Vak-Bel'in, hem de BELKO'nun yönetimindedir.

Neticede, nakliye ihalesi yapılır. İhaleyi ton başına 17,82 dolarla ASE-TUR kazanır.

Bundan sonraki gelişmeleri ise, TC Maliye Bakanlığı

66 / Hortum Düzeni

Hesap Uzmanları Halit Demiral ve İsmail Ogün'ün 05.02.1999 tarihli raporlarından aktaralım:

"... Yapılan ihaleyi ASE Turizm Eğitim İnşaat Taahhüt Sa-nayi ve Ticaret Ltd. Şti. (Raporda bundan sonra kısaca ASE-TUR. olarak anılacaktır) kazanmıştır..." "... ASE TUR, 1995 yılının Eylül ayında kurulmuş olup, 1995 ve 1996 yıllarında gelir kazandırıcı bir faaliyette bu-lunmamıştır."

"Şirket 1997 yılının başından beri de sadece, BELKO'nun VAK-BEL'den satın aldığı kömürün İskenderun-Ankara ara-sı nakliye işini yapmaktadır."

"... Şirketin hiçbir nakliye aracı yoktur. Nakliye işi dışarıdan temin edilen kamyoncular ile TCDD aracılığıyla yapılmak-tadır..."

Raporda her şey açık! Hayatında nakliye yapmamış bir firmaya, iş ihale edilmiştir.

Bu arada, VAK-BEL'in uyguladığı kömür satış fiyatı da değiştirilir.

Müfettişler 5 Şubat 1999 tarihli raporlarında bu hususa da değinmektedirler.

"... BELKO ve VAK-BEL arasındaki yazışmalarla kömürün teslim yeri BELKO'nun Ankara depoları yerine İskenderun ve 180 gün vadeli satış fiyatı da 78 ABD doları olarak de-ğiştirilmiştir."

BELKO, teslim yerinin İskenderun olarak değiştirilmesini, VAK-BEL'in kömürün İskenderun'dan Ankara'ya taşınması-na ilişkin olarak ASE TUR. ile yaptığı nakliye sözleşmesinin de kendisine devredilmesi koşuluyla kabul etmiştir. ... Dolayısıyla VAK-BEL'den alınan kömürün BELKO'ya Ankara teslim maliyeti (78+17=) 95 ABD doları olmuştur."

BELKO'nun kömür satın aldığı diğer firma da (Erkan

Hortumun Büyüğü Belediyelerde! / 67

AŞ) unutulmuş değildir.

Bir taraftan VAK-BEL ile kömür alımı devam ederken, öbür taraftan da Erkan AŞ ile bağlantılar sürmektedir.

Üstelik, Erkan AŞ'nin ortaklarının yakınlarına ait Mi-nerkom AŞ firması da devrededir.

Her halükârda, BELKO'nun açtığı kömür ihalesinin başkasına verilme şansı yoktur.

Biri olmazsa, biri...

Nitekim, öyle de olmuştur.

Eylül/1994-Temmuz/1996 arasında Erkan AŞ'den, Ağustos/1996 tarihinden itibaren de Erkan AŞ- Minerkom AŞ İş Ortaklığı'ndan kömür alımı yapmıştır.

Aynı müfettiş raporlarında bu firmalarla ilgili de bilgi-ler mevcuttur.

ERKAN AŞ:

Ortağın Adı ve Soyadı	Sermayesi (TL)	Ortaklık Payı (000)	(%)
Mehmet Emin ERKAN	600.000.-	20	
T. Orhan ÖZSARAÇOCUJ	600.000.-	20	
Emin Galip GENELİOĞ1U	600.000.-	20	
Mustafa Nezih KUBAÇ	600.000.-	20	
Esin iffet ATLI	600.000.-	20	
	3.000.000.-	100	

MİNİNERKOM AŞ:

Ortağın Adı-Soyadı veya Unvanı Ortaklık Payı (%)

Ayhan ÇETİNER	2
MHG Nakliyat ve Ticaret Ltd. Şti.	30
Ekin Maden Ticaret ve Sanayi AŞ	35
Glencero İstanbul Madencilik AŞ8	
Glencero International AG	25
	100

Minerkom AŞ'nin % 35 ortağı olan Ekin Madencilik

68 / Hortum Düzeni

Tic. ve San. AŞ ise, Erol Kohen'in şirkettir.

Bu firmalar arasında BELKO'ya karşı oluşturulan "kumpas" şeklinde ilişkiler ve kömür fiyatları üzerine oynanan oyunlar da raporda yer almaktadır.

ERKAN AŞ ve Minerkom AŞ arasındaki ticaret (!) ile VAK-BEL'in uyguladığı kömür fiyatlarına göre her iki firmanın maliyetleri, bakın raporlara nasıl yansımış:

"... ERKAN AŞ'nin BELKO'ya sattığı kömür MİNİNERKOM AŞ'den temin edilmektedir.

BELKO yetkililerinin ... yazılarında MİNİNERKOM AŞ'nin ken-dilerine 113,5 ABD doları bedelle kömür satmayı teklif et-tikleri yer almaktadır.

Oysa BELKO'ya 113,5 ABD doları teklifi veren MİNİNER-KOM AŞ, teklif ettiği kömürü ERKAN AŞ'ye 18.09.1995 tarihli sözleşme ile 99,75 ABD dolarına satmıştır... ERKAN AŞ BELKO'ya sattığı yukarıdaki kömürün aşağıda-ki kısmını MİNİNERKOM AŞ'den satın almıştır. MİNİNERKOM AŞ ise söz konusu kömürü, ortağı olan ve yu-ka-ri-ya bahsedildiği üzere BELKO'ya da C+F (liman teslimi) teslim şekilli kömür satan GLENCERO INTERNATIONAL AG adlı İsviçre firmasından almıştır. Kömürün ithalatı, millileştirilmesi, elenmesi ve BELKO'nun Ankara depolarına kadar nakliyesinin yapılarak BELKO'ya teslimi işlemlerinin tamamı MİNİNERKOM AŞ tarafından gerçekleştirilmiştir.

MİNİNERKOM AŞ bütün bu işlemleri yaptıktan sonra kömü-rü ERKAN AŞ'ye fatura etmiş, BELKO'ya satış faturasını ise ERKAN AŞ kesmiştir.

Dolayısıyla, ERKAN AŞ'nin bu şekilde yapılan kömür tica-retindeki fonksiyonu sadece BELKO'ya satış faturasını kes-mekten ibaret olmaktadır."

Önceleri, BELKO'ya yüksek fiyatla kömür satma tekli-finde bulunan ve daha sonra Erkan AŞ üzerinden düşük fi-

Hortumun Büyüğü Belediyelerde! / 69

yatla kömür vererek, "oturduğu yerden Erkan AŞ'ye para kazandıran" Minerkom AŞ firması, "kaymaklı kadayıfı görmüş olmalı ki, 1996 yılından sonra yapılan ihalelere, Erkan AŞ ile birlikte katılmıştır.

1996 yılından sonra, BELKO'ya kömür teslimatı yapan firma, Erkan AŞ-Minerkom AŞ İş Ortaklığı'dır.

Kömürler, İskenderun Limanı'nda Glencero Internati-onal (Minerkom AŞ'nin ortakları arasında) firması tarafın-dan Minerkom'a teslim edilmekte, Minerkom AŞ'de BELKO'nun depolarına getirmektedir.

BELKO'ya faturayı kesip, parayı alan ise, Erkan AŞ-Minerkom AŞ İş Ortaklığı'dır.

1996 yılındaki ihalenin diğer bir özelliği ise, kazanan tara-fın "helikopter bağışlaması" şartıdır.

İhaleyi kim kazanırsa, BELKO'ya helikopter alacak ve bedelsiz teslim edecektir.

Neticede, Erkan AŞ ile Minerkom AŞ birlikte hareket ederek, ihaleleri aldıkları gibi;

-04.04.1996 tarihinde,

107.21 dolar/ton üzerinden 500.000 ton,

- 20.02.1997 tarihinde ise, tonu

108.75 dolardan 500.000 ton,

kömür teslim sözleşmesi imzalanmıştır.

Bağış olarak, taahhüt edilen 1.495.513 dolarlık helikop-ter de doğal olarak sözleşmenin içinde yer almaktadır.

Bu sırada, Erkan AŞ ile Minerkom AŞ arasındaki ticari ilişki ise, ayrı bir komisyon alış verişine dönüşmüştür.

İhaleye girmeden önce, her iki firma aralarında bir pro-tokol düzenler.

12.02.1996 tarihli söz konusu protokolü; ERKAN AŞ adına Mehmet Emin Erkan, MİNERKOM AŞ adına da, Mahmut Özgül ve Esin İffet Atlı imzalamıştır.

Protokolün amacı, Türkiye'deki resmi kuruluşların aç-a-cağı ithal ve yerli kömür ihale işinde, ERKAN AŞ ile Mİ-

70 / Hortum Düzeni

NERKOM AŞ birlikte ve müşterek hareket edecek, ihale-lere ayrı ayrı giremeyeceklerdir.

Ayrıca, ithal kömür ihalesi kazanıldığı takdirde Mİ-NERKOM AŞ firması, ERKAN AŞ'ye hizmet bedeli ola-rak ton başına minimum 2, maksimum 3,5 ABD doları ödeyecek ve yerli kömür ihalesi kazanıldığı takdirde de ay-rı tutarları ERKAN AŞ firması, MİNERKOM AŞ'ye vere-cektir.

Nitekim, 1999 yılına kadar BELKO ya yapılan tesli-matlar, arada dönen komisyonlar ve hizmet bedeli... hepsi yerine getirilmiştir.

Erkan AŞ'nin ithal kömür üzerinden aldığı satış komis-yonları da dahil olmak üzere...

Sonuçta, alan da memnun, satan da!

Tabii ki, bu görünürdeki tablo!

Madalyonun bir de arka yüzü vardır.

Kömür alımı sırasında BELKO'nun ortak olduğu VAK-BEL şirketi tercih edilmemiştir.

Üstelik, BELKO yöneticileri aynı zamanda VAK-BEL'in de yönetimindedir.

"VAK-BEL'in yeterli kömür üretimi yok da, ondan mı?" diye tabii ki düşünmek mümkündür.

Ancak, VAK-BEL'in, 1997-1999 yılları arasında BELKO'ya teslim ettiği kömür haricinde, 263.369 ton üre-tim fazlası vardır.

Yani, VAK-BEL'den 263.369 ton daha kömür alma im-kânı mevcuttur.

Halbuki, o dönemde BELKO'ya kömür veren Glencero International AG firması dahi, Sumo Co.'dan (VAK-BEL'in üretici firması) kömür satın alıp, Minerkom AŞ'ye ve oradan da BELKO'ya satış yapmaktadır.

Alımdaki fiyatlar ise, oldukça caziptir...

Hortumun Büyüğü Belediyelerde! / 71

Glencero International firmasının Sumo Co.'dan alış fi-yatları:

Tarih	Fatura No	Miktar	Birim Fiyatı
02.02.1998	048/98	40.319 ton	48,57 dolar
11.03.1998	055/98	26.625 ton	48,46 dolar
10.05.1998	061/98	6.500 ton	53,50 dolar
10.07.1998	068/98	17.699 ton	55,08 dolar

Glencero International firmasının Minerkom AŞ'ye sa-tışı: 67,40 dolar (1998 yılı İskenderun teslim fiyatı)

Minerkom AŞ'nin BELKO'ya teslim fiyatı: 104 dolar.

"Çayın taşı ile çayın kuşunu vurmak" gibi bir şey...

Sonuçta, kömür alımındaki ince hesaplar, müfettiş ra-porlarına konu olmuş, yazılmış ve çizilmiştir.

Belgeye dayalı bu raporun sonu ise, şöyle bağlanmıştır:

"...hem görevin kötüye kullanılması hem de kurumun zara-ra uğratılması açısından idari bir soruşturma açılmasını gerektirdiği..."

Her ne kadar, rapor böyle dese de, sonuç değişmemiştir.

Konu "hortum" olduğuna göre, vatandaşın da bundan bir pay aldığı muhakkaktır.

Ancak, bu pay ne bankere para kaptırmaya, ne de Off-Shore Bank'lara para yatırmaya benzemektedir.

Tam tersine, yasal yoldan ve farkında olunmadan yeni-len kazığın bir faturasıdır.

Yüksek fiyatlarla alınan kömürlerin, vatandaşa yansı-ması ise, ayrı bir yolsuzluk iddiasıdır.

* * *

72 / Hortum Düzeni

Vatandaşa yüzde yüz fahiş fiyatla satılan kömürdeki kâra ne oldu?

1980 sonrası, Umumi Hıfzıssıhha Kurulu bir karar alır.

Kararın menşei şudur: Ankara Şehir Merkezi ve Müca-vir Alanındaki kömür ithal etme ve satışa sunma hakkı BELKO'ya aittir.

"Tereyağından kıl çeker" gibi bir karar!

Yıllarca, bu karar üzerinden hareket edilerek, kömüre uygulanan fiyatlara ve sağlanan rantlara kimse sesini çı-karmaz.

Hesap soran ise, hiç olmaz.

Gerçi, kim soracak?

Yetkiyi veren de devletin "ta" kendisidir.

Ta ki, bir vatandaşın şikâyetine kadar...

Vatandaş İsmet Ayaz'ın Rekabet Kurumu'na başvurma-sıyla birlikte, kömürde uygulanan fahiş fiyatlar bir bir or-taya dökülür.

Hem kömür alımında, hem de satışta...

Her şey belgeye dayalı!

Rekabet Kurumu raportörlerinin bu konuda düzenlediği 29 Kasım 1999 tarihli rapor, tüm gerçekleri gözler önüne sermektedir.

İsmet Ayaz isimli vatandaşın Rekabet Kurumu'na ver-diği dilekçeye dönersek, rapor aynen şunu belirtiyor:

-Ankara İii'nde kömür ithalatı ve satışı hakkının BELKO'ya verilerek diğer kömür ithalatçısı teşebbüslerin Ankara İii'nde kömür satışının yasaklandığı, dolayısıyla bu ilin kö-mür pazarında tekelleşmeye yol açıldığı, - BELKO'nun da, kömür pazarında tekel olmasından yarar-lanarak, kömür satışında aşırı fiyat uyguladığı... Şikâyet kısaca böyleydi...

Hortumun Büyüğü Belediyelerde! / 73

Bu şikâyeti inceleyen Rekabet Kurumu Raportörleri; gerek VAK-BEL ve gerekse de Erkan AŞ-Minerkom AŞ'den alınan kömür fiyatları ile vatandaşa satılan fiyatlar da dahil olmak üzere mukayese etmişler ve yapılan fahiş fiyat uygulamalarını açık açık belirtmişlerdir.

Rapora göre, alış ve satış arasındaki kâr, tonunda 100 dolara yakındır.

Ortaya konulan kârın anlaşılması açısından, raporun il-gili bölümünde yer alan tablodan alıntı:

Dolar Bazında Alış ve Satış Fiyatları

	Belko'nun Torbalanmış	Minerkom	Vakbel
Tarih	Satış Fiyatı (\$)	Alış (\$)	Alış (\$)
01.08.1996	207	131	107.7
01.08.1997	174	131	107.7
01.04.1998	207	123	107.7
01.10.1998	217	123	107.7
01.10.1999	. 202121	105.4	

BELKO tarafından böyle bir rant sağlanmışken, diğer illerdeki kömür satışını da araştıran Rekabet Kurumu Ra-portörleri bu konuya da değinmişlerdir:

... BELKO'nun satışını yaptığı kömürle eşdeğer niteliklere sahip, gerek Rusya'dan gerekse Güney Afrika'dan ithal edilen torbalanmış kömürün yine 1999 yılı Kasım ayı iti-barıyla KDV dahil olmak üzere nihai tüketiciye birden faz-la teşebbüsün faaliyet gösterebildiği;

İstanbul'da 56 milyon TL'den

Sivas'ta 59 milyon TL'den

Çorum'da 47.5 milyon TL'den

Kayseri'de 67 milyon TL'den

Kırıkkale'de 64 milyon TL'den

74 / Hortum Düzeni

Ankara/Çubuk ilçesinde 60 milyon TL'den

Polatlı ilçesinde 50 milyon TL'den

Akyurt ilçesinde ise 65 milyon TL'den satışı yapılmaktadır.

Bu fiyat seviyeleri göstermektedir ki; aynı kömür tekeli olmayan piyasalarda ortalama 60 milyon TL'ye satılabilir ve hâlâ kâr getirebilmektedir. Ekonomik değeri 60 milyon TL civarında olan kömürün Ankara şehir merkezi ve mücavir alanında 95 milyon TL'ye satılması tamamen tekeli yapının sağladığı bir olaktır. Demek ki BELKO, o dönemde (1999'lu yıllar) dolar bazında 197 dolara (95.000.000) kömür satarken, diğer illerde kömürün fiyatı 124 dolara (60.000.000) tekabül etmektedir.

Neticede, civar belediyeler daha insafli davranmıştır.

Raporun sonunda şöyle denilmektedir:

... BELKO Ankara Kömür ve ihtiyaç Maddeleri Dağıtım Ltd. Sti.'nin ilgili pazarda Ankara İli Umumi Hıfızsızlık Kurulu kararıyla elde edilmiş olan hâkim durumunu aşırı fiyat uygulamak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6'ncı maddesi kapsamında kötüye kullandığı ve bu nedenle BELKO Ltd. Şti. hakkında aynı Kanun'un 4 Vinci maddesi uyarınca soruşturma açılmasının gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır...

Burada herhangi bir yaptırımın ortaya çıkmayacağını tahmin etmek zor değildir.

Ankara teslim maliyetinin 107 dolar olduğu dönem de dahil olmak üzere, vatandaşa 180-207 dolar arası bir fiyatla kömür satışı yapan BELKO'nun, yıllık 400-500 bin ton üzerinden ne kadar yüksek kâr ettiği ortadadır. Ancak, "bu derece" yüksek kârla kömür satışına rağmen

Hortumun Büyüğü Belediyelerde! / 75

men, "yapılan iş, ürütülen kurbağaya değmiş midir?"

Bir de ona bakalım!

TC Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müfettişlerince (Uğur Özen, Özkan Arslan, Hayriye Acar, Haluk Taslacioğlu) düzenlenen 31.07.1998 tarih ve 3 sayılı rapora göre, BEL-KO'nun 1994-1997 yılları arasında 2.457.018.619.632.-TL zararı mevcuttur.

Gerçek muhasebe kayıtlarına göre, ortaya çıkan tablo enteresandır.

Milyonlarca ton kömürü yüzde yüze yakın fahiş bir fiyatla vatandaşa satan BELKO, yıllarca zarar açıklamıştır. Normalinde bunun böyle olmadığı tabii ki açıktır.

"Paralar nereye gitti?" dersiniz, bir kısmına "kanun dışı işçi alımları, araba bağışları, spor kulüplerine yardım, ilan, reklam" harcamalarında rastlayabilirsiniz.

Kamu bankaları örtülü ödenek gibi, kullanılır da, belediye şirketleri kullanılmaz mı?

"Böyle başa, böyle tarak" diye, boşu boşuna söylemişler.

* * *

Kömür şirketleri satıldı! Kamburu bankanın sırtında kaldı!

Ticaretten anlarmış gibi, kömür şirketi kuran "uyanık" bankacılar sonunda "evdeki bulgurdan da oldu".

Bırakın! Haldun Erdavran'ın borçlarını kapatmayı, kömür şirketlerine kullanılan krediler dahi ödenmedi.

Borç yumağı arttıkça ve borcun borçla kapanmayacağı anlaşılınca, kömürcülüğü bırakmaya karar veren banka, sonunda şirketleri satışa çıkardı.

Şirketleri satın alan Gaziantepli Çalışkan firması, aynı

hortum Düzeni

:kilde kömür satmaya devam edeceğini hesap ederken, ırdan bire BELKO kömür alımından vazgeçti.

Firmaya göre "evdeki hesap çarşıya uymamıştı, uymama da" nedeni acaba ne olabilirdi?

BELKO kömürdeki kalorisinin eksikliğini ortaya sürmüş re alımdan imtina etmişti.

Bugüne kadar aynı ocaktan kömür alan BELKO'nun, böyle bir sebep öne sürmesi, inandırıcı değildi.

Belediyenin, banka üzerinden kömür serüveni sona ermişti ermesine ama, ilişkiler yumağı da esrarını korumaya devam ediyordu.

Nitekim, yıllar sonra Milliyet gazetesi yazarı Serpil Yılmaz'ın 15 Haziran 2005 tarihli "Maden satıldı Afrika kömürü yasaklandı" başlıklı yazısında, terör uzmanı Ali Köknar'ın, "PKK'nin Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki ilişkileri" raporuna şöyle atıf yapıyordu:

Türkiye'ye silah ambargosu uygulayan Güney Afrika ile ilişkiler kötüydü. 1998'de Melih Gökçek'in daveti üzerine Pretoria kentinin ilk siyah Belediye Başkanı Joyce Ngele Ankara'ya geldi.

Ankara Belediyesi'ne bağlı BELKO'nun Güney Afrikalı bazı araçlara fahiş komisyonlar ödeyerek, milyonlarca dolarlık kömür aldığı göz önünde bulundurulursa maksat kolayca anlaşılır.

Bu ifadelerle ne kastediliyordu? Verilen komisyonlar mı?

Yoksa, VAK-BEL'in Ankara Büyükşehir Belediyesi için ne derece önemli olduğu mu?

Bu soruların cevabını bulmak, devletin işi!

Nihayet, usulsüz verilen kredilerin örtbas edilmesi mak-sadıyla oluşturulan kömür şirketleriyle yıllarca BELKO •tt;c marifetivle çözümlendi.

Çözümlendi derken, yanlış anlaşılmasın!

Yolsuzluklar ortaya konmadı.

Daha doğrusu, yolsuzlukların örtbas edilmesi, basma da malzeme oldu.

16 Eylül 2003 tarihli Radikal gazetesindeki köşesinde Funda Özkan'ın, "Müfettişler ayrı telden çalınca ne olur?" yazısında da, kastedilen buydu.

Birçok bakanlık ve ilgili kurum müfettişi kanun dışı işlem "var" derken, Başbakanlık Teftiş Kurulu'nun "yok" demesi, manidardı.

Sanki, belediyenin ve belediye ile şirketler kuran ban-kanın avukatı gibi...

Oysa, Müfettiş raporları ortadaydı.

Söz konusu üç ayrı kurumun raporları aşağıdaki gibiydi:

a) BELKO'nun zarara uğratıldığı (05.02.1999 tarih ve 1092/84-2 sayılı, Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları Ha-fit Demiral ve İsmail Öğün tarafından düzenlenen rapor),

b) BELKO'nun "ilgili pazarda kendisine yasal yollarla sağ-lanmış olan tekel hakkını asın fiyat uygulamak suretiyle kötüye kullanarak, 4054 sayılı Kanun'un 6.Md.sini ihlal ettiği", (29.11.1999 tarih ve D1/2/A.Ö.-99/10 sayılı Rekabet Kurumu Raportörü Harun Ulu'nun düzenlediği rapor)

c) BELKO'nun zarara uğratıldığı vurgulanarak, rapor ve ek-lerin Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına tevdi edilmesi

gerektiği,

(11.05.2000 tarih ve 233 sayılı Mahalli İdareler Kontrolö-rü Veysel Karani Demir tarafından düzenlenen rapor)

Müfettiş raporları bunları belirtmesine rağmen, aynı ko-nuları inceleyen Başbakanlık Teftiş Kurulu Başmüfettişi Ali Osman Şali (şu anda AKP Balıkesir Milletvekili) Baş-kanlığı'ndaki komisyonca düzenlenen 07.06.2000 tarih ve 23/00/17 sayılı raporda, "idari ve cezai herhangi bir müey

7.8 / Hortum Düzeni

yideyi gerektirir bir fiilin tespit edilemediği" (Rapor, sayfa 267) şeklinde ifade edilmesi, yolsuzlukların nasıl çözüm-lendiğinin en iyi göstergesiydi.

Kurum raporlarına karşılık düzenlenen Başbakanlık Ra-poru işi çözmüş (!) ve konu kapatılmıştı.

Bu, yeni bir hadise de değildi.

1998 yılında da Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müfettişle-ri Ankara Büyükşehir Belediyesi 'nin iştiraki BELKO, AN-FA, BUGSAS ve BELPA hakkında "Görevi Kötüye Kul-lanmaktan" rapor düzenlemiş ve gereği için Başbakanlık Teftiş Kurulu'na göndermişti.

Üstelik, belediye şirketleri hakkındaki ifadeler de yeni-lir yutulur cinsten değildi.

İşte rapordan (31 Temmuz 1998 tarih ve 3 sayılı rapor, sayfa 38) alıntılar:

... söz konusu şirketlerin ülke ekonomisi için birer yük oldu-ğünü göstermektedir.

Şirketlerin mevcut durumlarının esas nedeni, her dönem-de, ilgili belediye yöneticileri ve bu yöneticilerin talimatla-rına göre hareket eden şirket yönetimleri tarafından, şir-ketlerin olanaklarının, siyasi veya sair açılardan istismar edilmesi, şirketlerin menfaatleri aleyhine kullanılması ve şirketlerin aynı zamanda birer menfaat dağıtım aracı ola-rak görülmesidir...

Netice, malum!

TC Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müfettişleri, koskoca Belediye'ye ve onun değerli yöneticilerine çamur atmış (!) olmalı ki, konu küllendirildi.

O dönemlerde, yine aynı belediyeyle ilgili "ufacık (!) bir ihaleye fesat karıştırma işlemi" Başbakanlık Teftiş Ku-rulu'na uğramadan doğrudan yargıya intikal etmiş ve işin şeklini değiştirmeye yetmişti.

Belediye Başkanı Melih Gökçek ile Vekili Cengiz

Hortumun Büyüğü Belediyelerde! / 79

Ocakçı'ya 5 ay 25 gün hapis!

Sonuçta, Belediye Başkanı ihaleye fesat karıştırmaktan ceza yemişti yemesine de, "demokrasilerde de çare tüken-memişti".

Bu defa da, dağıtılan ihaleler önce belediye şirketlerine ve daha sonra da belirli şirketlere verilerek, "kulağı tersten göstermenin" yeni bir metodu olarak uygulandı.

Aynı, "emme basma tulumba" gibi...

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'NİN "MÜTEAHHİT" ŞİRKETLERİ

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin "Müteahhit" Şirketleri/ 83

Anfa, BELKO, Ankara Halk Ekmek, Metropol İmar, Bug-saş, Portaş, Bel-Beton, Beltaş, Belpas, Belso, Belpa, Bel-ya...

Bu firmalar diğerlerinden farklıydı.

Özellikle, Belediyenin hizmet anlayışında olmazsa ol-mazları...

Sermayelerinin tamamında doğrudan veya dolaylı ola-rak, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin paraları vardı.

Yani, "altım" karıştırdığınızda Hazine'den gelen beledi-ye payları, şirketlerin kuruluş mayasını oluşturuyor, her bi-ri trilyonlara hükmediyor, ihale alıyor, ihale veriyor...

İhaleye girmek için "müteahhitlik karnesi" var mıdır, yok mudur bilinmez, ama hepsi de belediye için kurulmuş muteber (!) firmalardır.

Sermayelerinin tamamına yakını Belediye'ye ait olun-ca, "Senin müteahhitlik karnen var mı?" diye soracak bir mercii de yoktur.

Her şey usulüne uygun!

Ne hikmetse, belediye ihalelerini kazanan da, "emanet usulü" işleri alan da bunlar!

Anfa, BELKO, Bel-Beton...

Belediyeden işleri aldıklarında da, doğrudan "yapma" yerine "yaptırma" yöntemini benimsemişlerdir.

Yani, aldığı ihaleye veya emanet işe elini sürmeden, ye-niden ihale eden veya emaneten başka firmalara yaptıran bir sistemdir bu sistem.

"Çayın taşı ile çayın kuşunu vurmak" gibi bir şey!

Bunun adına, "oturduğu yerden para kazanma" da diye-bilirsiniz.

Neticede, Belediye şirketleri için başarılı (!) bir çalışma!

84 / Hortum Düzeni

İlk etapta, Hazine'den Belediye'ye "emme", daha sonra la, Belediye Şirketleri'ne "basma" şeklinde aktarılan bu sistemle ilgili birçok örnek mevcuttur.

Ancak, konunun anlaşılabilirliği açısından iki ihale kla-siğini anlatmak, sistemin işleyişini ortaya koymak için ye-terlidir sanırım.

Bir ihale klasiği...

16 Şubat 2002 tarih ve 24673 sayılı Resmi Gazetenin 61. sayfasında bir ihale ilanı yer alır.

İşin adı: Ankara Refüjleri, köprü kavşakları, yan bantları ve mezarlıklarının yapım bakım ve onarımı. Keşif bedeli: 4.372.018.928.551.-ihale tarihi: 28.02.2002

İhaleye 40 firma katılır ve sonuçlar 04 Mart 2002 tarih ve 530 sayılı "ihaleler de haftalık Gündem dergisi"nde yayın-lanır. (Bkz. Ele 1)

İhaleye giren birçok firmanın indirim oranları çok ko-miktir. % 1,2, %1,5... gibi indirimler! Sanki, "laf olsun" di-ye ihaleye girilmiş veya "bilinçli" olarak verilmiştir.

Nitekim, aynı tarihli Gündem dergisinde yayınlanan ve Ankara Büyükşehir Belediyesi'nce yapılan başka ihalede de durum farklı değildir.

Her iki ihale şeklinde de, "önceden tezgâhlanmış" gibi bir görüntü sergilenmiştir.

Ayrıca, ihale sonuçlarının altında bulunan bir not, dik-kati çekmektedir.

Not aynen şudur: "Söz konusu 05.03.2002 Salı günü pa-

/•MIKaia ı/UJ „

İhaleye girmek için 10-15 milyar TL. Teminat Mektubu Komisyonu ve noter masrafı harcandığı halde, % 1 -2 gibi komik indirimler yapan firmaların, ertesi gün (05.03.2002) pazarlığa gidip gitmediği ise meçhuldür.

Bu firmaların "ne için ihaleye girdiklerini" kâğıt üzerin-de anlamak mümkün olmasa da, görünen tablodan sanki bir fesat kokusu gelmektedir.

Sonuçta, pazarlıklar (!) yapılır ve "ihale sonuçları liste-sinde", daha önce en düşük fiyat veren B... İnşaat firması dahi, ihaleyi kazanmamıştır.

Veya pazarlık sırasında "bilinçli" olarak indirim yapma-mış olabilir.

Neticede, ihaleyi kazanan ve işi alan ANFA'dır.

Yani, Belediyenin kendi şirketi!

Komik indirimler olsa da, buraya kadar her şey kitabına uygundur.

Üstelik, kimseyi suçlamak da mümkün değildir.

Firmalara sorsanız: "Niye böyle bir teklif verdin?" veya "Daha fazla indirim yapıp, pazarlık sırasında işi niye alma-dın?" deseniz, "Keyfimin kahyası mısın!" diye de bir ce-vapla karşılaşmanız mümkündür.

İşte! Bu nedenledir ki, yorum yapmadan ihalenin bun-dan sonraki gelişmesine bir göz atalım.

Görünürdeki şekliyle, Ankara Büyükşehir Belediye-si'nin yaptığı pazarlık (!) sonucu;

4.372.018.928.551.- TL.'lık ihaleyi %27 indirimle,

Aynı gün yapılan 435.779.574.413.- TL.'lık başka bir ihaleyi de %25 indirimle,

Anfa'nın kazandığı, Sistem dergisininin 08.03.2002 tarih ve 791 sayısında açıklanır. (Bkz. Ek: 2)

Bundan sonraki gidişat ise, daha gariptir.

İhaleyi kazanan, Anfa'nın Ortaklar Kurulu toplanıp, bir karar alır. (Bkz. Ek: 3)

Kararın bir bölümünde aynen şu ifade var:

86 / Hortum Düzeni

Ankara Büyükşehir Belediyesinden ihale yoluyla alınan 4.372.018.928.551.-TL keşif bedeli Ankara Refüjleri Köp-rülü Kavşakları Yan Bantları ve Mezarlıklarının Yapım Ba-kım ve Onarım:

işçi maliyetlerinin yüksek olması, 2002 yılındaki işlerin yo-ğunluğu ve işin süreli olması, vergi ve SSK'ların hizmet iş-lerinde karı olumsuz etkilemesi, işin süreli ve Ankara gene-lini kapsadığından, işin şirketimize eleman, araç gibi ekst-ra yükler getireceğinden yer teslimine müteakip SSK'ya başvuru yapılacağından bu aradaki zamanın dar olmasın-dan dolayı aşağıda isimleri verilen bölgelere ayrılmasına...

Kararın ifade ettiği gibi, alınan ihalenin 10 bölgeye ay-rılması ve her bölgenin de taşeronlara verilmesi kararlaştırılmıştır.

İhalenin şirket (ANFA) merkezindeki panoda ilana çı-karılması, olayın şeklinde bir garipliğin olduğunu da orta-ya koymaktadır. (Bkz. Ek: 4)

Türkiye'nin tüm müteahhitleri gelip, Anfa'nın ilan pa-nosunu takip etme şansı bulunmadığına göre, demek ki ihaleye girecek firmalar da belirlenmiştir.

Bunların hepsi, formalite olsa gerek!

Neticede, 10 Nisan 2002 günü teklif veren 12 firmanın zarflan, Anfa Ortaklar Kurulu'nca açılır.

Tesadüf bu ya!

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin aynı iş için açtığı ihaleye katılan ve yeterli indirimi yapmayan B... İnşaat, bu kez işin onda birlik kısmına %37,30 indirimle teklif ver-miştir. (Bkz. Ek: 4)

İşin, onda birlik kısmına % 37,30 indirimle teklif veren B... İnşaat'ın, 5 Mart 2002 tarihli pazarlıkta ihalenin tümü-ne neden indirim yapmadığı ise, ayrı bir soru işaretidir.

Diğer bölgelerin dağılım şeklinde de fark yoktur.

Aynı yöntemle iş, ANFA'nın müteahhit firmalarına pay-laştırılmıştır. (Bkz. Ek: 5)

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin "Müteahhit" Şirketleri / 87

Sonuç olarak olayın esası şudur: Belediye'den AN-FA'ya verilen ihaleler, ANFA eliyle "belirli" şirketlere da-ğıtılmış ve ANFA "oturduğu yerden" para kazanmıştır.

Adı ise, ihale!

Demek ki, "Devlet ihalesi demek, soygun demektir!" diye, boşu boşuna söylememişler.

Aynı döneme rastlaması nedeniyle, "hortumlanan veya hortumlatılan" bankaların, Hazine üzerinde oluşturduğu kamburla aldığı ödenekle ayakta duran belediyelerin yap-mış olduğu bu tür ihaleler arasında, herhangi bir farkın bu-lunmadığı ise, acı ama gerçektir.

^ ^ ^

Aynı Belediye'nin, başka bir ihale klasiği...

Ankara Büyükşehir Belediyesi, 2002 yılı birim fiyatla-rıyla ve 38.376.447.652.928.-TL. keşif bedeli ile "2003 yı-lında uygulanacak olan Tüm Yeşil Alanlarının Bakım, Onarım, İnşaat, İyileştirme işi" ile ilgili ihalenin 2002 yılı sonunda yapılmasına karar verir.

2003 yılına ait bir ihalenin, aynı yıla girmeden yapılma-sı "süratli hizmet vermektir mi?" kaynaklanıp kaynaklan-madığı bilinmez, ama bilinen şudur ki ANFA'nın 1 Ocak 2003 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olan 4734 Sayı-lı Kamu İhale Kanunu'nun 11. maddesi gereğince "artık" Büyükşehir Belediyesi'nin açtığı ihalelere katılmayacağıdır.

Neticede öyle veya böyle olsa da, yapılacak olan 2003 yılı ihalesi 19.11.2002 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanır.

03/12/2002 tarihinde yapılan söz konusu ihaleye, 7 firma katılmış ve % 20,16 tenzilatla ANFA firması kazanmıştır.

Bu kez, yeniden pazarlığa çağırılma gibi, bir uygulama

88 / Hortum Düzeni

ise, söz konusu değildir.

İşi alan ANFA, 18.12.2002 tarihinde ilana çıkar ve aynı yöntemle bölgelere ayırarak, yeniden ihale kararı alır.

Her zaman olduğu gibi ilan şekli, ANFA'nın şirket için-deki panosudur.

Aşağı yukarı ihaleye giren firmalar da aynıdır.

27.12.2002 tarihinde ihale zarfları açılır ve bölge bölge ihaleyi kazananlarla ilgili kararlar alınır.

Bu kez, 4. Bölge %30,40 indirimle B... İnşaat'ındır. (Bkz. Ek: 6)

Daha önce bahsedilen ve örnek verilen ihaledeki firma!

Sonuçta, 20.16 tenzilatla işi alan ANFA, %30-40 gibi bir indirimle değişik firmalara dağıtım yapmış ve aradaki kârı, hanesine yazmıştır. (Bkz. Ek: 7)

Yine bir başka ihale olarak göze çarpan 1.927.382.712.280 TL keşif bedelli (Yunus Göleti) iş, %13 indirimle

Anfa'ya verilirken, ANFA da aynı işi %40,05 in-dirimle başka bir firmaya vermiştir. (Bkz. Ek: 8)

Verilen işin %27'lik kârı ise, tabii ki ANFA'nındır.

Belediye şirketleriyle ilgili bu tür örnekler sayısızdır. Ancak belediyeleri gündeme getirmemizin nedeni ise,

yol-suzlukların "mekâm"nın bir tek bankalar olmadığını ve sistemden kaynaklanan bozukluğun diğer kurumlara da si-rayet ettiğini göstermek içindir.

^ ^ ^

Bu kitabı kaleme aldığım sırada CHP İstanbul Milletve-kili Berhan Şimşek ortaya yeni bir iddia atmıştır:

"Ağaç ithaline giden para yılda 100 Milyon EURO!"

Keşke, ağaç ithali ile bitse!

Ankara Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin "Müteahhit" Şirketleri/ 89

Bunun; dikimi var! Sökümü var!

Gübrelenmesi, sulanması, ilaçlanması...

Öyle kolay işler değil!

Hele, Belediyelerde...

"Önemli işler" statüsünde...

Belediyeler için bu kadar önemli (!) olan işlerin boyutu ve ortada dönen para miktarı ise, öyle "az buz" ölçüde değil.

Peki! "para" olur da, yolsuzluk olmaz mı dersenez, Tür-kiye'de biraz zor!

Aksi takdirde, "ne hortumcu, ne de hortumlatanlar" te-laffuz edilir.

Hazine'den aldıkları yardımlarla, peyzaj işine önem ve-ren ve "helal olsun, ne güzel yaptı!" dedirten bazı beledi-yelerin bu konudaki icraatları ise, gerçekten görülmeye de-ğerdur.

Örneğin; Ankara Büyükşehir Belediyesi!

Halkın takdirini kazanmış ve çalışmalarıyla göz doldur-muş bir belediye!

Başkanı ise, tam bir "profesyonel"!

Konusuna hâkim!

Kolay değil, yılların tecrübesi...

Ve tecrübeye dayanan ihale yöntemleri...

Bu yüzden başına gelmedik de kalmamıştır.

"İhaleye Fesat Karıştırmaktan" dolayı yediği 5 ay 25 günlük ceza da cabası...

Olayı haber yapan 2 Ekim 2002 tarihli Radikal gazetesi şöyle yazmıştı:

Gökçek bir daha suç işlerse yandı

Yargıtay, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gök-çek ve Başkanvekili Cengiz Ocağcı hakkında memuriyet vazifelerini yerine getirmedikleri gerekçesiyle verilen, ar-dından paraya çevrilerek ertelenen cezayı onayladı. Gökçek ve Ocağcı, bir işyeri sahibinin şikâyeti üzerine, me-muriyet görevini yerine getirmedikleri gerekçesiyle 5 ay

' Hortum Düzeni

25'er gün hapse ve ceza süresi kadar kamu hizmetlerin-den yasaklılık cezasına çarptırılmıştı. Ancak daire, 350'er milyon lira para cezasına çevirdiği kararı ertelemişti. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, dün bu ka-rara yapılan itirazı sonuçlandırarak, ertelemeyi oybirliğiyle onayladı.

Buna göre Gökçek ve Ocağcı, beş yıl içinde aynı suçtan mahkûm edilirse, bu cezanın yanı sıra, ertelenen cezayı da çekecek.

Ancak, almış olduğu ceza ile yeni bir tecrübe edinmiş olacak ki, daha sonra yapılan ihalelerde Melih Gökçek'in imzasına rastlamak dahi mümkün olmamıştır.

"Ben de olsam maşa varken, elle tutmayı anlamsız bulurum" diye de düşünebilirsiniz.

Neticede, ağaç ithali, para, pul... derken, Belediye'nin eski yıllara dayanan uygulamalarıyla daha sonraki yöntem-leri de mukayese edilmiş ve ortaya yeni bir tablo çıkmıştır.

Örneğin, 1998 yılındaki ağaç dikim işi, iki ayrı firmaya ihale edilmiş ve Belediye Encümeni tarafından da karara bağlanmıştır.

Encümen Kararları No: 1998/1198 ve 2265.

Birinci ihalenin keşif bedeli 500 milyar TL olup, ihalenin indirim oranı, %49.50'dir.

İkinci ihalenin keşif bedeli ise, 496.736.602.150.-TL olup, indirim oranı %49.05'tir.

İhalelerdeki indirim oranı, neredeyse yarı yarıya!

Buraya kadar her şey normaldir.

Daha sonra ne olduysa olmuş ve bu tür ihale yöntemin-den vazgeçilerek, 2001 yılındaki ağaç dikim işi, doğrudan ANFA'ya verilmiştir. (Bkz. Ek: 9)

İşin tutarı: 419.697.671.228.-TL.

• inVara Kenti Boylu Ağaç ve Fidan Dikimi.

Ankara Büyükşehir peleuyıcj,

İndirim oranı: % 7

1998 yılındaki % 49,50'lik indirim oranı nerede, 2001 yılındaki %7 indirim oranı nerde?

Bu derece yüksek kârlarla trilyonluk işleri üstlenen AN-FA'nın kâr/zarar durumuna da bir göz atılmıştır.

Ortada dönen kâra göre, mevcut durum daha da vahim-dir.

"Bir belediye başkanı neden bu kadar düşük kâr için ris-ke girer? Veya bu tür ihaleleri doğrudan taşeron firmalara verme yolunu neden tercih etmez?" türünden sorular gelebilir aklınıza!..

Ancak, bunun bir hesap kitap meselesi olduğu da unutulmamalıdır.

Resmi verilere göre ANFA'nın yaptığı işlerin tutarıyla, kâr durumu kıyaslandığında, karşımıza şöyle bir tablo çıkmaktadır:

Yıl	Ciro Tutarı (YTL)	Kâr Miktarı (YTL)
2001	5.977.103	14.119
2002	20.170.535	112.996
2003	68.010.363	83.645

Yukarıdaki tabloya bakarak cironun % Fi oranında kâr açıklayan ANFA'yı, herhalde kutlamak (!) gerekir. Neden mi dersiniz?

İhaleleri ve "emanet usulü" işleri, Belediye'den alıp, "belirli firmalara" dağıtmak, işçilik, vergi, SSK gibi külfetlere (!) girmeden %27'ye varan kârla, "oturduğu yerden" para kazanmak ve kazandığı paralara karşılık, düşük kâr beyan etmek kolay iş değildir.

Belediyelerdeki işler, bir tek şirketlerle de bitmemekte-dir. Bunun imarı var!.. İskânı var!.. Yolu var!.. Ruhsatı, harcı var!.. Yeter ki yolsuzluk yapmaya karar verilsin.

Hele, Devlet kesesi olunca, her şey daha da müsaittir.

92 / Hortum Düzeni

Bir taraftan BOTAŞ, TEDAŞ gibi kuruluşlara borç ta-kacaksın, diğer yandan Hazine yardımı alacaksın!

Bu her babayığidin harcı değildir.

Zamanında, Erbakan'm karşı çıktığı, "Devletin Devleti hortumlama" sisteminin "ta" kendisidir.

İşte, Ankara Büyükşehir Belediyesi böyle bir kıstasa gi-rer mi girmez mi bilinmez, ama ortada bir "ölü"nü oldu-ğu da kesindir.

Nitekim, 3,4 katrilyon TL Hazine'ye, 903 trilyon TL BOTAŞ'a ve 1,5 katrilyon TL TEDAŞ'a borçlu bir beledi-ye olduğu 12 Temmuz 2006 / 3Ağustos 2006 tarihli Milli-yet gazetesi ile 1 Ağustos 2006 tarihli Sabah gazetesinde de haber olarak yer almıştır.

Vatandaşın yüksek kâr marjıyla peşin olarak tahsil edi-len doğalgaz bedeli ile depozitolar da cabası!

Yüksek kâr marjı uygulamasını ise, "ben" söylemiyo-rum.

Yine devletin bir başka kurumu olan BOTAŞ ortaya ko-yuyor.

BOTAŞ: ECO en yüksek kâr marjını kullanıyor

... BOTAŞ, EGO'nun vatandaşa kendi kararı ile fiyat avan-tajı sağladığı yönündeki açıklamalarının gerçeği yansıtmadığını belirterek, "EGO doğalgaz satış fiyatını belirler-ken, kendisine tanınan kâr marjının en üst

seviyesini kul-landı. Bugüne kadar vatandaş lehine bir indirim ya da fe-dakârlık yapmadı" dedi... (18 Ağustos 2006, Milliyet)

Daha önce gündeme getirilen kömür satış politikasına ne kadar benziyor, görüyorsunuz.

Ancak, doğalgaz denilince, akla bir tek belediyeler gel-mesin.

Özellikle, doğalgaz özelleştirmelerinde yaşanabilecek ihtimaller, belediyeleri "mum"la aratacak cinsten olabilir.

Milliyet gazetesi köşe yazarı Melih Aşık'ın 24 Haziran

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin "Müteahhit" Şirketleri /93

2006 tarihli "Gaza Gelmeyin" başlıklı bir yazısında, doğal-gaz ihalelerini büyük kırımla alan firmaları kastederek, ba-kın ne diyor:

Abonelerden para almayan bir firma, milyonlarca dolar yatırımı nasıl yapar? Akla gelen ihtimallerden biri, saatler-le oynaytp, abonelerden bu yolla fazla para toplamasıdır...

Böyle bir ihtimal için "bu kadarı da olmaz!" denilse de, burası Türkiye!

"Hortum" içimizden biri gibi...

Belediye şirketleri üzerinden oluşturulan çarkın, bir tek Ankara Büyükşehir Belediyesi'nde dönmediği muhakkak-tır.

Yüzlerce belediye aynı yolu izlemekte ve borçla sağla-nan paranın akıbetini soran dahi çıkmamaktadır.

Yüklü miktarda borcu olan birçok belediyeye kimse ses çıkarmıyorsa, bunun iki nedeni vardır.

Birincisi, "siyasi potansiyel" görülmesi,

İkincisi ise, Belediye Başkanlarının "biz, size hizmet vereceğiz ama, devlet önümüzü kesiyor" türünden şikâ-yetçi demogojik tutumlarıdır.

Sonuçta, iktidara gelen hükümetler sistemi değiştirebi-lecek kararı almakta cesaret gösterememişlerdir.

Hatta, "ufak" belediyelerin hazine-den aldıkları payı ar-tırmak için yapmış olduğu "kurnazlık"lar

görmemezlikten gelinmiştir.

Örneğin, "taşımaya nüfus" ile yapılan hortumlama siste-mi.

Her nüfus sayımı öncesinde, özellikle ilçe, belde ve

/ Hortum Düzeni ■

köylerde bir hareketlilik gözlenir.

Büyükşehirlerde oturan yöre insanları, "nüfus sayımı" günü memleketlerine getirilerek, sayıma dahil ettirilir.

Nedeni basit!

Yörenin nüfusu fazla gösterilince, devletten alınan bele-diye paylan artar da ondan!

Ne yazık ki bu sisteme vatandaşlar "alet" edilmektedir.

Bugüne kadar, birçok yöre belediyesinin haksız bir şe-kilde devlet imkânlarından yararlanması, doğal ve masu-mane bir davranış gibi karşılanmaktadır.

Belediyelerde bu tür kurnazlıklar olur da, köyler geri kalır mı hiç?

Onlar da nüfuslarını aynı sistemle fazla göstererek, "belde" olmak için çaba sarfeder.

Sayım işlemi bununla da bitmez. Nasıl olsa, "Nüfus Sa-yım Memurları" o yörenin insanıdır.

Öğretmendir, belediye çalışanıdır veya din görevli-sidir...

Nüfusun fazla gösterilmesi için, "mezarlıktaki ölüleri yaşatmanın" ve sayıma eklemenin ne mahsuru olabilir ki?

Vatandaş açısından hiçbir mahsuru yoktur. Yeter ki, yö-re belediyesine daha fazla para gelsin de, nasıl gelirse gel-sin.

Nitekim, bazı yörelerdeki mezar taşları da sayıma dahil edilmiştir.

Zamanın Devlet Bakanı Tunca Toskay dahi, bu hayali sayım şekline isyan etmektedir.

Devlet Bakanı Tunca Toskay'ın 03.01.2001 tarihli basın toplantısı:

"...73 ildeki, toplam 2.290 yerleşim bölgesinde, hayali nü-fus sayımının kontrolü için, inceleme başlattık...

...Yaklaşık 3.650.000 civarında nüfusu düşürmek zorunda kaldık..."

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin "Müteahhit" Şirketleri/ 95

Her ne kadar, ilgili "Bakan" feveran etse de sonucu değiştiremediği ortadadır.

250 kişinin yaşadığı köyler, "belde belediye" olurken muhtarlar da belediye başkanlığına terfi etmiştir.

Artık, ilk iş olarak "makam arabası almak ve iki-üç ak-. rabayı belediyede işe başlatma" zamanı gelmiştir.

Bu işin "denetimi menetimi" olmadığı gibi, siyasi ka-rarlılığı da yoktur.

Türkiye'de "denetim" denilince, nasıl yapıldığının örnekleri hepimizin hafızasında vardır.

Yerlisi yabancı, hepsi aynı mantıktadır!

ADI "DENETİM", SOYADI "MAKYAJ"!

Adı "Denetim", Soyadı "Makyaj"! / 99

Ülkenin bu derece kötü duruma düşmesinde, denetim sis-temindeki başı boşluğun payını yadsımamak gerekiyor.

Yerlisi, ithali... hepsinin mantığının aynı olduğunu yazmıştım.

Sonuçta, hiçbiri "doğru dürüst" görev yapmadı veya ya-pamadı.

Özellikle, "ithal denetim kuruluşları" ilk etapta fark edilmedi.

Ne zamanki bankalar bir bir dökülmeye başladı.

İşte! O zaman gözler bu bağımsız denetim kuruluşları-na çevrildi.

Adı bağımsız olan ve birçok batık bankayı denetleyen uluslararası denetim kuruluşlarının, "işte, öylesine..." bir rapor düzenledikleri de net bir şekilde ortaya çıkmış oldu.

1982 yılından sonraki Bankalar Kanunu ile "bağımsız denetlenme" zorunluluğu getirilmiş ve yıllarca bu kuruluş-ların "makyajlı bilançolar"a onay vermelerine göz yumul-muştu.

Özellikle finans sektörünün altına dinamit koyan ve 26 bankanın yok olmasına göz yuman "İthal Denetim Siste-mi", reel sektörün çöküşünde de etkin rol bir oynadı.

Adı, "Uluslararası" olan bu kuruluşlar ne işe yarıyordu:

- Kamu bankalarında trilyonlarca usulsüz krediler batır-ken,
- Geçmiş karanlık kişiler banka patronu yapılırken,
- Özelleştirme adı altında, mevcut bankalar iki veya üçe bölünerek, değişik adlar altında banka sayıları artırılır-ken,
- Kasım 2000 likidite krizi ve Şubat 2001 devalüasyonu

100/ Hortum Düzeni

sonucunda dahi, makyajlı banka bilançoları düzenlenir-ken...

Bütün bu gelişmeler yaşanırken söz konusu "bağımsız denetçi kuruluşlar" ne tür raporlar düzenlemişlerdi? Konuyla ilgili Ecevit Hükümeti'nin son döneminde Ha-zine'den Sorumlu Devlet Bakanı olan Masum Türker'e de bir mektup göndermiştim.

Nitekim, gönderdiğim mektup 14 Ağustos 2002 tarihin-de Hürriyet gazetesinde de yayınlandı.

Makyajlı bilançoların hesabı sorulmalıdır

SAYIN Masum Türker, yeni görevinizden dolayı kutlar, ba-şarılı olmanızı ve ekonomi ile ilgili çeşitli tarihlerde vermiş olduğunuz beyanları hayata geçirmenizi dilerim. Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliğince (TÜRMOB) 2.4.2002 tarihinde Ankara'da düzenlenen panelde de konuşmacı olarak ifade ettiğiniz üzere; 1982 yılından sonra yapılan Bankalar Kanunu ile bankaların bağımsız denetlenmesi zorunluluğu getirilmiş ve ne yazık ki yıllarca uluslararası denetim kuruluşları tarafından makyajlı banka bilançola-rına onay verilmiştir.

Ancak, finans sektörünün altına dinamit koyan ve her şe-yi toz pembe göstererek 26 bankanın yok olmasına neden olan söz konusu 'ithal denetim sistemi'nin gözden geçiril-mesi gerekmektedir.

Bugüne kadar ekonomik krizlerde ve ülkenin kaderinde et-kin rol oynayan, gerek mali ve gerekse de reel sektörün çö-küşüne göz yuman sistem sorumlularından biri olarak gö-rülen ithal denetim kuruluşları;

- Kamu bankalarında trilyonlarca usulsüz krediler batarken,
- Kamu bankalarından verilen kredilerle geçmiş karanlık kişiler banka patronu yapılırken,

Adı "Denetim", Soyadı "Makyaj"! / 101

- Özelleştirme adı altında mevcut bankalar iki veya üçe bö-lünerek değişik adlar altında banka sayıları artırılırken,

- Kasım 2000 likidite krizi ve Şubat 2001 devalüasyonu so-nucunda dahi makyajlı banka bilançoları düzenlenirken, ne gibi raporlar düzenlemişlerdir?

Kendi ülkelerindeki firmaları dahi makyajlayarak batması-na neden olan ithal denetim kuruluşları yerine kendi de-netim sistemimizi oluşturmamız gerektiği gibi her şeyi it-hal eden bir ülke görünümünden de uzaklaşmamız kaçınıl-mazdır.

IMF dahil olmak üzere yurtdışından %] 0-11 faiz (tefeci faizi gibi) üzerinden borçlanarak sağladığımız kaynakların popülist politikalarla israf edilmemesine ve yerli denetim sisteminin oluşturulmasına önem vereceğiniz inancını belirtir, saygılar sunarım."

Kendi ülkelerindeki firma bilançolarını makyajlamak-tan sabıkası olan bu tür kuruluşların, ülkemizde de yolsuz-luklara göz yumma ihtimali aşikârdı.

Ancak, hesap sormak kimin haddineydi.

Aradan yıllar geçtikten ve birçok husus zamanaşımına uğradıktan sonra, TMSF Başkanı Ahmet Ertürk'ten bir ses geldi. Milliyet gazetesinin 16 Ağustos 2006 tarihli haberi şöyledir:

... Ertürk, TMSF'ye geçen tüm bankalarda denetim yapan kuruluşlar hakkında da bu hafta içinde Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulduklarını ifade etti...

Aşağı yukarı, birçok yolsuzluğun anlatımında kullanılan "atı alan Üsküdar"ı geçti" sözü, bu beyanata karşılık, "cuk" diye oturmuştu.

Böyle bir beyanatın verilmesinin diğer anlamlı bir yönü ise, ülkenin "hortumlandığı" kadar, "hortumlatıldığı"nında sonunda kabulüydü.

<::

BANKALAR HORTUMLANMADI HORTUMLATILDI!

Bankalar Hortumlanmadı, Hortumlatıldı! / 105

Yıllardır ağızlara sakız edilen naylon fatura, hayali ihra-cat... derken, asıl soygunların üzeri örtüldü, unutuldu. "İhale" en nihayet bankacıların sırtında kaldı.

İhale edilmişti edilmesine de, tek başına "hortumla-ma"nın olmadığı da kesindi.

Ayrıca, sektörün geçirdiği evreleri dikkate alarak harekete geçen de yoktu.

Özellikle, 1980'li yıllara kadar birkaç kamu ve özel banka öncülüğünde sürdürülen finans kesiminde, ne tekno-lojik altyapı vardı ne de yetişmiş insan gücü...

Dış ticaret hizmetini yürütebilecek kapasite mevcut ol-madığı gibi, doğru dürüst işlem yapacak eleman dahi bulu-namazdı.

Daha doğrusu, ithalat-ihracat işlemlerini bilen, parmak-la gösterilecek kadar insan vardı.

Ne zaman ki, o meşhur 24 Ocak 1980 kararları alındı, işte o tarihte bankacılıkta da yeni bir dönem başladı.

Yurtdışı bankalar Türkiye'de şube açıyor, yerliler ise vitrinlerini yenileyerek şartlara ayak uydurmaya çalışıyor-lardı ki, birden bire gelişen "sıcak para" hareketi, sektörü hiç de alışkın olmadığı bir noktaya taşıdı.

Artık, serbest dolaşım hakkını alan döviz, piyasalarda "cirit" atmakta ve faizler ise, alabildiğince yükselmektedir.

Faizlerin yükselmesi ile birlikte kredi kullanan reel sek-tör çaresizlik içinde kıvranırken, bazı işadamları da, "ucuz kaynağa ulaşmak için banka sahibi olmanın" hesabını yap-maya başladı.

Sonuçta, yapılan hesaplar tutmuş ve arkası "çorap sök-ğü" gibi gelmişti.

İşte! Böyle bir dönemden (1990'h yıllar) sonra iktidara

106 / Hortum Düzeni

gelen her hükümet, kendi zenginini yaratıp, siyasal ve pa-rasal destek kapma uğruna, "talepte bulunan bu işi yapabi-lecek kapasitede mi, değil mi?" diye sorgulamadan her önüne gelene banka lisansı dağıtılmaya başladığında, bankacılık alanındaki ilk "hortum"un koşulları da kendili-ğinden oluşuverdi.

Çek karnesi kullanamayan veya iş hayatında başarılı ol-mayan birçok kişi, hemşerilik veya partidaş ilişkilerini kul-lanarak banka sahibi olmaya başladı.

Tamam! Banka sahibi olunmuştu olunmasına da, işi bi-len yoktu ki...

Bu şartlar altıda denetlemeye gelen Yeminli Murakıplar imdada yetişmekte ve cazip tekliflerle üst düzey görev-lere transfer edilerek, bankaya şahsiyet kazandırıldı. Ar-dından büyük reklam kampanyaları ile şubeler açılarak, yüksek faizle mevduat toplama yarışı başlatıldı.

Bankanın mevduatı arttıkça, kullanılan krediler yük-seliyor, krediler yükseldikçe de iş hacmi büyüyordu.

Mevcut ortamın bir sonucu olarak, öz kaynaklarını kısa zamanda artıran banka patronları, kendi şirketlerine daha fazla kredi kullandırma olanağı bulurken, referans noktası da Bankalar Kanunu olmuştu.

Mantık, kanunun müsaade ettiği her yol mubah şeklinde işliyordu.

Banka patronlarının kimisi şirketlerini büyütmeyi, ki-misi de paralan alıp götürmeyi amaç edinmiş olmasına rağmen, sonuç olarak "sap ile saman" birbirine karıştırıldı.

Bu furyada Cumhurbaşkanı Süleyman Sami Demirel'in yeğeni Murat Demirel de banka patronu olanlar arasındaydı.

O tarihlerde, devletin önemli birimleri de dahil olmak üzere, bu gidişata kimse ses çıkarmadığı gibi, bugün her şeye karışan ve bankaların alelacele tasfiyesini öngören IMF'den de bir tepki yoktu.

Yeğenler, hemşeriler ve bazı altın (!) çocuklar, 250

Bankalar Hortumlanmadı, Hortumlatıldı! / 107

dolara repo yaparak veya hayali hazine bonusu satarak, bol bol mevduat toplarken, bu paraların akıbetini araştırma ge-reği dahi duyulmadı.

Aksi takdirde, yıllardır yolsuzluğa bulaşanlar bir bir or-taya konmaz mıydı?

O koşullar altında kamu bankalarının durumu ise, daha vahimdi.

Verilen siyasi kredilerin birçoğu batmış ve dünün "işbi-lir (!)" tüccarları kamu bankalarına milyonlarca dolar borç takmıştı.

Üstelik, bu "çarpık" düzeni tescilleyen bir de rapor ya-pıldı.

Meşhur, Susurluk Raporu!

Yolsuzluğa bulaşan bürokratı, polisi, bankacısı... hepsi bu raporda kendine yer buldu.

Meydanlarda mumlar yakıldı. Evlerde ışıklar açıldı, ka-pandı. Yolsuzluklar bir bir ortaya dökülecek ve aydınlık günler gelecek sanılıyordu. Hiçbir şey eskisi gibi olmaya-caktı.

Ancak, gelin görün ki öyle olmadı.

Bu raporu hazırlatan, zamanın Başbakanı Mesut Yılmaz başta olmak üzere, her şey çok çabuk unutulmuş olmalı ki, söylem ve icraat arasında ciddi bir farklılık vardı.

Hatta, Susurluk Raporu'nda suçlanan bir bürokratı, da-ha sonra kendi partisinden milletvekili yapacak kadar da çelişkili davranıyordu dönemin Başbakanı...

Ya bu rapor yanlıştı, ya da icraat!

Geride raporun bir tek adı kaldı.

Susurluk!

Raporda yer alan bir bürokrat ile ilgili dönemin KİT Ko-misyon Başkanı Yavuz Köymen, o sırada yaşadığı bir anekdotu şöyle anlatıyor:

Komisyonunda sıra, Emlak Bankası'nın hesaplarını inceleme-

108/ Hortum Düzeni

ye gelmişti.

Mesut Bey, sürekli KİT Komisyonu'nun çalışmalarını izliyor ve Emlak Bankası hesaplarıyla ilgili bilgi alıyordu. Emlak Bankası hesaplarının aklanmamasını istediği gibi, "bu işi bitirin" diyerek her yarım saatte bir de görüşüyor-duk.

Zamanın banka genel müdürü, üniversiteden hocam oldu-ğu için, aramızdaki samimiyete dayanarak, "Biliyorum Ya-vuz, seni K... Mesut üstüme salıyor. Bu kadar da üstüme gelme" dese de, sonunda banka hesapları aklanmadı. Genel müdür ise, mahkemeye verildi. Seçimler geldiğinde, bir de baktım ki bizim mahkemeye sevk ettiğimiz genel müdür, Mesut Bey tarafından ANAP İstanbul Milletvekili adayı yapılmış. O dönemde, ben listede yoktum. Mahkemeye sevk edilen genel müdür ise, milletvekili oldu. Aradan bir süre geçince, bizim mahkemeye sevk ettiğimiz ve sonradan da milletvekili olan hoca ile karşılaşınca, "Bu iş nasıl oldu?" diye sordum.

Bir gün Mesut Bey, bizim mahkemeye verdiğimiz eski ge-nel müdürü aramış.

"Seninle görüşmek istiyorum" deyince, "Ne görüşeceğiz, beni mahkemelere verdiniz" diyerek, genel müdür sert çık-sa da sonunda görüşmüşler. Mesut Bey, kendisine milletvekilliği teklif etmiş. Genel müdür hem şaşırmış, hem de yeniden mahkemeleri hatırlatmış.

Mesut Bey: "Olur bunlar, eskiyi unut" diyerek, gönlünü al-dığı gibi, milletvekili olmasını da sağlamış.

İşte, Türkiye'deki siyaset ve finans sektörü arasındaki iletişime bir örnek.

Böyle davranan bir parti başkanını, İstanbul Cevahir Alışveriş Merkezi'nin sahibi ve işadamı İbrahim Cevahir, TGRT' deki bir televizyon programında şöyle tanımlıyordu:

Bankalar Hortumlanmadı, Hortumlatıldı! / 109

"Nitelikli siyasi dolandırıcı!"

Gelelim yeniden kamu bankalarına!

O dönemdeki kamu bankaları yeni yeni finansman mo-deli geliştirmekte ve Off-Shore Bankaları ile Leasing, Fac-toring gibi şirketler oluşturmaktadır.

Bu şirketler üzerinden usulsüz krediler verilirken, üç-beş patronun da arpalığı haline gelmesi de kaçınılmazdı. Çünkü ne etkin denetim söz konusuydu ne de hesap so-ran!

Sonuçta, banka tarafından verilen krediler batmış ve bankaların arpalık gibi kullandığı şirketler, tasfiye edilmiş-tir.

Bugün, Off-Shore Bank'lara para yatırdığı için vatan-daş suçlanırken, bu kuruluşlar üzerinden kuUandırıp ta-ba-tan kredileri araştırana dahi olmamıştır.

Buna, bankaların babası olarak nitelendirdiğimiz Mer-kez Bankası da dahil!

O yıllarda, "baba" diye bildiğimiz bu bankaya gönder-diğim bir resmi yazıya dikkatinizi çekmek isterim.

Tarih : 03.09.1997

Görevim : Vakıfbank Genel Müdürü

TG MERKEZ BANKASI BAŞKANLIĞI'NA

Bilindiği üzere, mevcut uygulamaya göre, firmaların ban-kalara olan kredi borçları, bankalarca, TG Merkez Banka-sı'na bildirilmekte ve Merkez Bankası'nca yayınlanan Risk Bildirim Getvelleri'nden izlenmektedir. Son yıllarda, yeni finansman teknikleri olarak gelişen fac-toring ve leasing işlemleri ile Kıyı Bankacılığı ve Özel Fi-nans Kurumları'nın, kredi ve risklerinin, TC Merbank Risk Santralizasyonu Merkezi'ne bildirilmemesi nedeniyle, fir-maların risklerinin sağlıklı bir takibi yapılamamaktadır; ay-

110/ Hortum Düzeni

rica, günümüzde sayıları bir çığ gibi büyüyen leasing ve factoring şirketleri, yeterli biçimde istihbarat ve finansal analiz örgütlenmelerine gidemediklerinden, kredilendire-cekleri firmalar hakkında, sağlıklı bir değerlendirme yapı-madıkları için kanuni takipteki alacakları önemli ölçüde artmış bulunmaktadır.

Bankalar Kanunu yönünden ise bazı firmaların, kredi kul-lanma sınırları dikkate alındığında aynı bankaya ait le-asing ve factoring şirketlerinden kullanılan krediler, kanu-nen hesaplama içerisine alınamadığından, gerçek durum ile yasal durum arasında farklılık oluşmakta, ayrıca yine, "Kıyı Bankacılığı" şeklinde faaliyet gösteren bazı banka iş-tirakleri (Off Shore Bank) üzerinden kullanılan krediler de, yukarıda belirtilen durum kapsamında olduğu için de-netim dışında kalması nedeniyle firmaların, oluşan gerçek risklerinin tespit edilmesinde güçlükler çekilmektedir. Neticede; yukarıda açıklanan hususlar çerçevesinde, hem bankalar hem firmalar ile leasing, factoring şirketleri, kıyı bankaları ve özel finans kurumları zarara uğramaktadır. İlk etapta firmaların, bankalardan kullanılan kredilerinin takibinde olduğu gibi factoring, leasing, kıyı bankaları ve Özel Finans Kurumları'nca kullanılan kredilerin de TC Merkez Bankası'nca denetim altına alınmasının, İkinci etapta ise, bankaların ortaklaşa kuracakları istihba-rat ve finansal analiz şirketi ile tüm banka, leasing, facto-ring ve kıyı bankalarının kredilendirecekleri firmaların is-tihbarat ve mali analizlerinin yapılmasının büyük yararlar sağlayacağı görüşündeyiz...

Merkez Bankası'na tarafımdan gönderilen bu yazıya bir cevap gelmediği gibi, "sen ne demek istiyorsun?" diye, so-ran da olmamıştır.

Off-Shore Bank üzerinden toplanan mevduatlar yıllar sonra patlamış ve bu bankalar üzerinden kullanılan usulsüz kredileri ise, kimse dillendirmemiştir.

Bankalar Hortumlanmadı, Hortumlatıldı! / 111

Yasaklı olduğu halde, Hazine bonusu satış ilanı vererek, para toplayan bankalar da cabasıdır.

İşte, böyle bir dönemde 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in süresi dolmuş ve gözler yeni Cumhurbaşkanı seçimine odaklanmıştı ki, yeğen Demirel'e ait Egebank ile ilgili dedikodular artmaya başladı.

"250 dolara repo yapılır mı? Bu banka batacak."

Dedikodular bu şekilde yansırken, bazı liderlerin Cum-hurbaşkanlığı koltuğuna oturma hevesi de, tabii ki dikkat-lerden kaçmıyordu.

Ancak, başarılı bir çizgi yakalayan ve bu nedenle 5+5 formülüyle yerinde kalması istenen, Süleyman Sami De-mirel'i yıpratmak o kadar da kolay değildi.

Bunun bir yolu vardı... yeğenler!

Bu kez, gündeme getirilebilecek kişi "Murat Demirel" olabilirdi.

Egebank hakkında dosyalar kabarmış ve her nedense bir buçuk yılı aşkın süredir Hazine Müsteşarlığı 'ndaki raflar-da bekletilmişti.

Sonuçta, tozlu raflarda bekleyen dosyalar indirilerek, Egebank'a el konuldu.

Demirel'in "yeğeni"nin bankasına aniden el konulması, tüm hesaplan alt üst etmiş ve bu defa da

Cumhurbaşkanlığı konusundaki 5+5 formülü rafa kalkmıştı.

Bu hesaplar yapılırken, Demirel'in "yeğenin bankası-na el konulan bir Cumhurbaşkanı" konumuna düşürülme-si, herkese nasip olacak bir konum da değildi.

Bazı gazetelerin köşe yazarlarına ve bana göre de, özel-likle seçime denk getirilmesi, detaylı bir hesap işiydi. Cumhurbaşkanlığı'na heveslenenlerin yaptığına inandı-ğım bu "ucuz hesap", bir tek yeğen Demirel'in değil,

tüm Türkiye'deki finans sektörünün "domino taşı" gibi yıkıl-masına da neden oldu.

112/ Hortum Düzeni

Ege Bank ile birlikte el konulan bankaların rehabilite edilip, ekonomiye kazandırılması gerekirken, tam tersine tasfiyesine karar verilince, diğer özel bankalar da gözden düşmüş olacak ki, halkta yeni bir "para çekme" tedirginliği yaşandı.

Bu tutum ve anlayış, bankacılık sektörünün yok ve yerle bir edilmesi için yeterliydi.

Ancak, sonuçta, hesaplar tutmamış ve "hevesler kursak-ta kalmıştı."

O dönem Cumhurbaşkanlığı koltuğuna Ahmet Necdet Sezer seçildi.

Bu sırada, IMF teslimiyetli ekonomide ipin ucu kaçmış ve dövizde uygulanan "sabit kur sistemi" ile yeni bir rant kapısı daha yaratılmıştı.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB) tarafın-dan hazırlanan para ve kur politikası çerçevesinde, banka-lar döviz toplayıp, Türk Lirası'na dönerek, "Hazine Kâğı-dı" alıyor ve oturdukları yerden para kazanmanın keyfini yaşıyorlardı.

Ancak, bu keyif çok fazla sürmedi.

Demirbank'ın ihtiyacı olan paranın teminat karşılığı olsa da karşılanamaması ve ardından suni olarak yaratıldığına inandığım Kasım 2000 Krizi, tüm ekonomiyi yerle bir et-meye yetmiş de artmıştı bile.

Sabit kur sistemine güvenip, Hazine Bonosu olarak Devlet'i borçlandıran bankalar, bu kez de "kazılan çukur"a kendileri düşmüştü.

O tarihte, Demirbank'ın ihtiyacı olan parayı IMF gerek-çesi ile karşılamayan TCMB 'sı, diğer bankalara, % 1.950 faizle para satıyordu.

2000 yılı sonu itibarıyla ve "makyajlı" bilançolarla, ba-zı bankalar zoraki kâr açıkladıysa da, asıl kârlı olan dev-letin "ta" kendisiydi.

% 1950 faizlerle para satan TCMB'sinin 2000 yıl sonu kârı 751,8 trilyon Türk Lirası'ydı.

Bankalar Hortumlanmadı, Hortumlatıldı! / 113

Hemen akabinde ve ülke istikrarının dibe vurduğu bir anda, yeni seçilen Cumhurbaşkanı Sezer, kamu bankalarının-daki yolsuzlukların hesabını iktidardan sorarken, yeni bir kriz daha patlayıverdi.

19 Şubat 2001 tarihli MGK toplantısında Cumhurbaşkan-ı ile Başbakan arasında yaşanan "Anayasa Kitapçığı fırlatılması" hadisesi, aslında işin bahanesiydi.

Bu sırada, TCMB'dan 7,6 milyar dolar çıkış yapılmış ve 5 milyar dolarlık kısmı, birilerinin cebine girmişti.

O tarihteki TCMB Başkanı Gazi Erçel'in, Halk Banka-sı 'ndaki TL mevduatını, dövize çevirdiği iddiaları yer alırken, canı yanan bankalar ise, oluşan faturaya seyirci kaldı.

Bankalara, borç para verirken;

20.02.2001 tarihinde % 2.300,

21.02.2001 tarihinde % 6.200,

22.02.2001 tarihinde % 3.000,

23.02.2001 tarihinde % 800, faiz

uygulayan TCMB'sı, doların fiyatını 689 bin liradan, 964 bin liraya çıkararak son darbeyi de vurmuştu.

Amerika'da yayınlanan Wall Street Journal gazetesi krizin faturasının IMF'ye ait olduğunu vurgularken, TCMB'dan bir günde 5 milyar doların uçması izah edilir gibi değildi.

Neticede, 5 milyar dolar gitmiş ve TCMB 'sının banka-lara uyguladığı "tefeciden de öte" faizler ise, rutin bir iş-lem olarak kayıtlara geçmişti.

O dönemde tüm sektörler ağır faiz yükünün altında eziliyorken, TCMB'sı 2001 yıl sonu kârını 5.1 katrilyon TL olarak açıklıyordu.

Bu kadar kâr, aşağı yukarı en son el konulan bankaların hortumladığı iddia edilen rakamın da çok üzerindeydi.

Bankalar ciddi ölçülerde zarar ederken, hatta bir kamu bankası, BDDK'dan 200 trilyon TL borç alırken, TCMB'nin oluşturduğu kârın menşei neydi acaba?

Yoruma dahi gerek duyulmadı.

114/ Hortum Düzeni

Sonuç olarak; krize neden olan IMF uygulamaları unu-tuldu.

Yeni bir sayfa açıldı.

Bedeli ise, daha fazla işletmesini yürütmeye dayana-mayan esnaf, fabrikaların kapanması sonucu oluşan yeni bir işsizler ordusu ile bir anda yoksullaşan halk ödedi.

Türkiye açısından başka bir bedel daha ödenmişti. 26 milli banka tasfiye olmuş ve tarihten silinmişti.

Bu bankalar tarihten silinirken:

"Banka patronları hortumcu ise, devlet bugüne kadar neredeydi?"

"Bankaları kamulaştırma yerine, neden tasfiye ettiniz?" diye soran da çıkmadı.

Yine, tek bir öneri IMF'den gelmişti: "Kemal Derviş'i Türkiye'ye getirin!"-

* * *

Kemal Derviş'in Türkiye'ye getirilmesini de öneren IMF...

Hem Kasım 2000 hem de Şubat 2001 krizleri yaşanır-ken, IMF Birinci Başkan Yardımcısı Stanley Fischer Türkiye'dedir.

O güne kadar alınan ekonomik tedbirler fiyasko ile so-nuçlanmış ve IMF talimatlarının "bir çuval inciri berbat et-tiği" açık seçik ortaya çıkmıştır.

Bundan sonraki gelişmelerde, IMF önerilerine itibar edebilecek siyasi bir tablo da yoktur ortada.

Ayrıca, alınacak her tedbirin "halka isabet eden bir mız-rak" gibi görülmesi, doğabilecek yeni siyasi sorumlulukla-rı da beraberinde getirmektedir.

Daha doğrusu, siyasi kararlılıkla ekonomiyi yürütebile-

Bankalar Hortumlanmadı, Hortumlatıldı! / 115

cek cesaret gösterilememiştir.

Böyle bir ortamda IMF'den gelen teklif sıcak bulunmuş olmalı ki, ekonominin yeni sorumlusu gibi sunulan Kemal . Derviş ismi tüm unsurlarca kabul görmüştür.

Kemal Derviş; "Stanley Fischer, Başbakan Yardımcısı Hüsamettin Özkan'a kendisinin Türkiye'ye getirilmesini önermiş, o da Başbakan Ecevit'e iletmış olabilirdi" dediği-ne göre, bu olayın aksini düşünmek de mümkün değildir.

Ekonomideki düşünce farklılığına rağmen, Ecevit ile Kemal Derviş'in tanışıklığı ise, çok eskilere dayanmaktadır.

Sonuçta, Derviş'in fikirleri Ecevit'e cazip görünmese de, çağırın kişinin Sayın Bülent Ecevit olduğu bilinen bir gerçektir.

Ecevit'in bu kararı belki çaresiz kalışından, belki de IMF Başkan Yardımcısı Stanley Fischer'in telkiniyle almıştır... Bilinmez!..

Ancak, o günkü koşullar göz önüne alındığında pek de bir şeyin fark etmediği açıktır.

Üstelik, Derviş'in TCMB Başkanı olacağı kamuoyuna duyurulmuş, daha sonra yeterli bulunmayarak Bakanlık koltuğu verilmiştir.

"Yeter ki Derviş, bizi ekonomik çıkmazdan kurtarsın" gözüyle bakılmaktadır herhalde...

Kemal Derviş'in 2 Mart 2001 günü Türkiye'ye gelme-siyle birlikte, ekonomiden sorumlu üç bürokrat aynı gün görevlerinden ayrıldı.

Hazine Müsteşarı Selçuk Demiralp ve TCMB Başkanı Gazi Erçel emekli olurken, BDDK Başkanı Zekeriya Temizel istifa etti.

Artık, yeni bir dönem başlamış ve Türkiye "Kemal Der-viş'le yatıp, Kemal Derviş'le kalkar" hale gelmişti ki, ayrılan bürokratların yerine de, yenileri atandı.

BDDK Başkanlığı'na Engin Akçakoca, Hazine Müste-şarlığına Faik Öztrak ve TCMB Başkanlığı'na Süreyya

116/ Hortum Düzeni

Serdengeçti getirildi.

"Yeni bir dönem başlıyor!" havasıyla IMF talimatları-nın bir bir yer aldığı "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı" 14 Mart 2001 günü açıklanmış ve ekonomideki "ipler" Derviş'in eline geçmişti.

İktidarın başı Bülent Ecevit görünse de, ekonomideki gelişmeler yönünden muktedir olan Kemal Derviş'ti!

Bu sırada, bankalar tasfiye ediliyor... Tütün ve pancarda kotalar uygulanıyor...

Velhasılı yeni bir kemer sıkma hareketi ile Türkiye çal-kalanıyordu.

Halkın bir kısmı bu kararlarda haklılık payı görürken, bir kısmı da Kemal Derviş'i IMF'nin tahsilatçısı olarak de-ğerlendirdi.

Bu konudaki yorumlardan hangisi doğrudur? Bunu elbette ki zaman gösterecektir.

Ancak, o dönemde dikkatlerden kaçan başka bir önem-li konu daha vardır.

Derviş, her söyleminde "bundan böyle bankalarda hor-tumlamamın olmayacağını" belirtmesine rağmen, geçmişte yapılan yolsuzluklara pek de gündeme getirme taraftarı de-ğildir.

2001 yıl sonu itibarıyla, kamu bankalarında batan 4,5 katrilyon TL'lik kredilerin hesabını sorma keyfiyeti ise, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu ile Başba-kanlık Teftiş Kurulu arasında gidip gelmektedir.

Bir türlü yolsuzluk dosyaları Savcılıklara sevk edilme-diği gibi, bu konuda izin vermesi gereken ilgili Bakanlar da işlem yapmaktan imtina etmişlerdir.

Sonuçta, birçoğu zamanaşımına uğratılmış ve bazıları da tozlu raflara kalkmıştır.

Kendi evinin önünü o güne kadar süpürmeyen Türki-ye'ye, IMF ve Dünya Bankası dayatmaları başlayınca, sıra özelleştirme adı altında satılacak kurumlara ve tasfiye edi-lecek yeni bankalara gelmiştir.

Bankalar Hortumlanmadı, Hortumlatıldı! / 117

Bu konuda sürekli bilgi alışverişi yapılmakta ve kanu-nen açıklanması yasak olan dokümanlar dahi, IMF ve Dünya Bankası yetkililerinin elindedir.

Verilen bilgiler ışığında, tasfiye edilmemesi gereken milli bankaların, bir bir IMF talimatları ile yok edilişi ve BDDK yetkililerinin çaresizliği ise, çoktan e-mail mesajlarına yansımıştır. Söz konusu mesajlar, TC Başbakanlık Teftiş Kurulu'nun Haziran 2004 tarih ve 29/04-93, R-7 sa-yılı inceleme raporunda da konu edilmiştir. (Bkz. Ek: 10)

* * *

Bankalara el konulmadan önceki BDDK ve IMF-Dünya Bankası arasında gerçekleşen mesaj alışverişi:

Bankalara el konulmadan önce, BDDK ile IMF ve Dünya Bankası arasında geçen e-mail mesajları, ibret verici olduğu kadar ülkenin geleceği açısından da kaygı uyandırıcı olsa gerek.

Üstelik, kendi bankalarımızı idare etmekte ve denetle-mekte yetersiz kaldığımız da ortada!

Demek ki, kendi kendimize karar alamıyoruz!

Alırız desek de, hepsinin lafta kaldığımız bizzat yaşayıp görüyoruz.

TMSF'ye devredilmesinin gereksiz ve yüksek maliyetli bir yük yaratacağı ve bunun da en düşük maliyetli seçeneği uygulamak temel prensibiyle uyuşmadığı fikrinde-dir...

120/ Hortum Düzeni

Saygılarımla. Teoman Kerman BDDK-Başkan Yardımcısı

IMF talimatlarına karşılık, BDDK Başkan Yardımcısı Teoman Kerman'ın 29 Haziran 2001 tarihli e-mail'i, çaresizliğin en güzel örneği değil mi?

Türkiye'nin gerçekleri gözler önüne serilmiş ve bu ban-kalara el konulması halinde, maliyetin çok daha fazla olacağı vurgulanmıştır.

Ama, nafile!

4-) IMF tarafından Teoman Kerman ve Engin Akçakoca'ya gönderilen 02.07.2001 tarihli e-mail:

Sayın Teoman Bey, Cevabınız için teşekkür ederim.

... Niyet Mektubu (Nisan 2001, 15. paragraf) bu konuda son derece açıktır. Ya güvenilir planlara dayalı imzalanmış niyet mektupları olmalı ya da BDDK müdahalesi gerek-mektedir. Bir kurul üyesinin atanması yeterli değildir... Sonuçta, bu bankalar için şu anda bir "ölüm-kalım mese-lesi" olmasa da, bu durum her an değişebilir ve her durum-da, bankaların sadece likit durumda olmaları yetmez ayrı-ca düzenli bir şekilde sermayelendirilmiş olmaları gereke-bilir...

Bu e-mail'de ise, IMF'nin kararlı tutumu son derece açık ve net. Üstü kapalı bir şekilde, BDDK'ya diyor ki: "Bankalara el koy!"

Yıllar önce, Yahudi bankerlerin Osmanlı'ya uyguladığı düzenle, bu mail'in mealinin hiçbir farkı yok!

O dönemde de, borç veren "onlar!", ticareti yapanlar da...

Aradan 100 yıl geçmiş olmasına rağmen, halen ekono-

Bankalar Hortumlanmadı, Hortumlatıldı! / 121

miyi yönetemediğimiz, bankacılığı beceremediğimiz net bir şekilde ortada!

İşte, bu mesajda kastedilen de bu olmalı!

5-) IMF tarafından, Teoman Kerman'a gönderilen 06.07.2001 tarihli e-mail:

Sayın Teoman Bey,

... Taahhüt mektuplarının tamamlanması açısından, 8. gözden geçirmenin bir koşulu olarak Kentbank, EGS Bank ve Bayındırbank BDDK'ya kabul edilebilir taahhüt mektupları sağlamalı veya bu bankalara müdahale edilmeleri-dir. Her türlü çözüm arayışları müdahaleyi takip etmeli fa-kat gecikmeye sebep olmamalıdır. Birleşme için ortak arayışları veya TMSF'nin gerekli kabili-yeti olmadığına veya müdahalenin çok masraflı olduğuna dair argümanlar, bu hususlarda son derece açık olan niyet mektubuna aykırı olduğundan kabul edilemezler. Engin Bey bu tür bir müdahaleyi kabul etmemekle beraber bu hususu bugün veya pazartesi kurulda gündeme getireceği-ni belirtti. Toprak Bankası için, banka ile anlaşmak için siz-den açık bir öneri beklemekteyiz. Söz konusu plan, hükümetin/BDDK'nın bankaya ilişkin olarak ağustos sonu itibariyle nihai bir çözüme karar ver-meleri ve bu kararın eylül sonu itibariyle uygulanmasını içermelidir. Bizim için kabul edilebilir olan böylesine bir planının sunulması 8. gözden geçirme için gerekli bir ko-şul olacaktır ki Engin Bey bu konuda bizimle görüş birliği-ne varmış bulunmaktadır...

Türk bürokrasisini birbirine düşürebilecek ölçüdeki bir üslupla, IMF kararlı tutumunu ve bankalara "el konulma" konusundaki ısrarını sürdürüyor.

122/ Hortum Düzeni

6-) Engin Akçakoca'nın IMF'ye gönderdiği e-mail:

Sayın Odd Per,

Telefon görüşmemiz üzerine dört bankaya ilişkin ek husus-lar sunmak isterim. A-) Toprak;

... Bildiğiniz üzere grubun 16.000 çalışanı vardır ve şirket-leri Türkiye Reel Sektörü için değerlidir... R-) Bayındırbank;

... Bankaya el koyduğumuz takdirde BTR'ye Bayındırbank tarafından transferi yapılan Bayındır Crubu'na ait tutarın geri alınması şansını kaybetmiş olacağız. C-) Kentbank;

... Bankasıyla birleşme olasılığı gündemde. Ayrıca, 2-3 haf-ta içinde Bankadan kabul edilebilir bir eylem planı alma şansımız bulunmakta. D-) EGS;

Bu banka ihracat ve küçük ve orta Ölçekli endüstrilerle iş yaptığından ECS Grubu İzmirTicaret Odası'nın bankayı sa-tın almakla ilgilenebileceği hususunda iyimser. Ayrıca bu bankanın yerel bir bankayla birleşme olasılığı da bulun-makta.

Kısaca, Bayındır, Kent ve EGS'ye ilişkin sonuçlar dört haf-ta içinde belli olacak... Saygılarımla.

BDDK Başkanı Engin Akçakoca ise, aynı günkü mesaj ile cevap vererek, bankalara el konulmasının yanlışlığı dile getiriyor.

Gerekçelerini bir bir sıralayarak, kaybın çok büyük olduğunu vurguluyor.
En sonunda da, dört hafta müsaade istemiş!

Bankalar Hortumlanmadı, Hortumlatıldı! / 123

7-) IMF tarafından, Engin Akçakoca'ya gönderilen 08.07.2001 tarihli e-mail:

Sayın Akçakoca,

... Kent, ECS ve Bayındır'a ilişkin olarak, sekizinci gözden geçirmenin tamamlanmasının bir koşulu olarak, kabul edilebilir sermayelendirilmeye dayalı taahhüt mektupları ya da birleşme planlarına nihai şekil verilemiyorsa bankalara el konulacağı hususunda ısrar ediyoruz... Toprak'a ilişkin olarak, daha önce de görüştüğümüz üzere -güvenilir bir sermaye planına dayanan- bir taahhüt mektubu Kurul toplantısı tarihinden önce imzalanamazsa, sekizinci gözden geçirmenin tamamlanması için koşul olarak 1) Ağustos sonu itibariyle bankanın çözümüne ilişkin detaylı ve nihai bir anlaşmaya ulaşmak ve bunu Eylül sonu itibariyle uygulamak için Hükümet/ BDDK tarafından yazılı bir taahhütname; ve

2) Bankayla anlaşma sağlamak için seçeneklerin sunulduğu açık bir teklif gerekmektedir. 6 Temmuz tarihli mektuplarınız yukarıda belirtilen madde ve ilişkin BDDK'nın taahhütlerini içermektedir, ancak Hazine/BDDK'dan daha resmi bir yazılı taahhüt görmek istiyoruz.

Yukarıda, sözü geçen madde 2 ile ilgili olarak, Toprak'la anlaşma yapmak için tasarlanan seçeneklerin detaylı muhasebesine ihtiyaç duymaktayız... Saygılarımla, Cari - Johan Lindgren

Ancak, IMF kararlı!

8 Temmuz 2001 tarihli e-mail ile son talimatını da iletmiş!

Kentbank, EGS, Bayındırbank, "tarihten silinecek!", Toprakbank içinde anlaşma olacağına dair Hükümet/BDDK tarafından yazılı taahhütname verilecek...

124/ Hortum Düzeni

Her şey gayet açık ve net!

Milletvekillerinin soru önergelerine, "Bankalar Kanunu" gerekçe gösterilerek, sır kapsamında olduğu belirtilen bilgiler, IMF'ye "altın tepsi"de sunulmuş ve BDDK'nın "bağımsız kurul" olduğu iddiaları ise, bir kez daha çürütülmüştür.

Henüz dört gün öncesine kadar sermaye artırımını uygun görülen Kentbank başta olmak üzere, beş bankaya daha el konulmuştur.

Ertesi gün gazete manşetlerinde: "Biletleri IMF Kesti" başlığını görüyoruz.

Neticede, IMF bağımlısı Türkiye; ekonomideki temel taşlarını tek tek kaybetmiş ve ihale bankacılara yıkılarak, "hortumcular götürdü!" politikası sürdürülmüştür.

Aslında, hortumcu ve fırsatçı olan IMF'nin tutumudur.

IMF talimatlarıyla hareket edildiğini açık beyanla ilan eden, dönemin BDDK Başkanı Engin Akçakoca ise, irade yetersizliğini ve vicdani rahatsızlığını basın açıklamalarıyla duyurmuşsa da, bürokrat olarak kararlı bir tutum sergileyememiştir.

Ne de olsa, karşıdaki koskoca IMF'dir.

Engin Akçakoca'nın basında yer alan bu konudaki açıklamaları, 11 Temmuz 2001 tarihli Sabah gazetesinde şöyle aktarılmaktadır:

IMF bize ek süre vermedi Biraz beklenmeliydi

Akçakoca, IMF Başkanı Horst Köhler'in bankacılık sistemi-ne ilişkin ilave bilgi beklentisinin hatırlatılması üzerine 'gerekenden fazla bilgi ve belge veriliyor. Mazeret yaratılmamasın, yeni vergi teşviği kanunu çıktıktan sonra, hiç olmazsa 3-4 hafta fırsat tanısaydık iyi olurdu. Bunu Dünya Bankası ve IMF'ye de ilettik. Dünya Bankası ile uzlaşmaya vardık, ancak IMF bu çabaların devam etmesini istemedi' cevabını verdi."

Bankalar Hortumlanmadı, Hortumlatıldı! / 125

11 Temmuz 2001 tarihli Milliyet gazetesinde ise, Akçakoca'nın ifadeleri şu şekilde yer aldı.

IMF hemen dedi...

BDDK devlete yeni yük gelmemesi için zor durumdaki bankaların birleşmesi ve sermaye artışı için üç-dört hafta süre istedi. Ancak, IMF 'vakit kaybedilmeden bunlara el konulsun' dedi.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) Başkanı Engin Akçakoca, beş bankaya el konulma kararında IMF'nin "katı tutumunun" etkili olduğunu söyledi. ...Akçakoca şöyle konuştu: "Dünya Bankasıyla mutabakat sağladık, ama IMF tarafı daha katı davrandı. Ben gene de düşünüyorum ki, öyle bir fırsat tanısaydık daha ucuz bir çözüm yolu bulunabilirdi."

IMF'den alınacak 1,5 milyar dolarlık kredi için, milyarlarca dolar değerindeki beş bankaya el konulması, Türkiye'yi yönetenlerin nasıl acele düştüğünün de göstergesidir.

Devletin doğrudan yönettiği bankalar gözden çıkarıldıktan sonra, farklı bir tutumun beklenmeyeceği de açıktır.

Örnek mi istiyorsunuz!

İşte, Emlak Bank ve Tarih Bank...

Sonuçta "hortum" ihalesi, TMSF'ye devrolan bankaların sırtında kalmış, kamu bankalarındaki yolsuzluklar ise, "Rahşan affı" ile unutulup gitmiştir.

Unutulup gidenler, bununla da sınırlı kalmamıştır.

Kamu bankalarını örtülü ödenek gibi kullananlardan tu-tun da, yandaşlarına özel banka lisansı dağıtan Başbakan'lara...

Sabit kur sistemi ile Şubat 2001 Devalüasyonu'na sebep olan ve özel talimatlarla bankaları teker teker tasfiye etti-ren IMF'ye kadar...

İşin garibi, Başbakan R.Tayyip Erdoğan da unutanlar arasındadır.

126/ Hortum Düzeni

IMF'yi tenkit edenlere Başbakan'ın yanıtı:

"Türkiye IMF'nin 29. kurucu ortağından biridir. Geldiğimiz-de Türkiye'nin IMF'ye borcu 23.4 milyar dolardı."

Erdoğan'ın söyledikleri doğru olmasına doğru da, zih-niyet yanlış!

Her kredi talebinde, öne sürülen istekler ve zoraki alınan kararlar...

Aynı, "tefeciyeye düşmüş tüccar gibi" bir tablo!

Bunu en güzel, 1 Ağustos 2006 tarihli Hürriyet gazetesinde Şükrü Kızılot açıklıyor:

Evini satana IMF kısıpıcı

... 'IMF'nin müdahale etmediği bir evimiz kalmıştı. Şimdi sı-ra ona mı geldi?' diye tepki göstereceğinizi tahmin ediyorum.

Haklısınız...

IMF böyle, her şeye karışıyor.

"Asgari ücret yüksek düşürün" diyor. "Emekli aylıklarına vergi" öneriyor, "ücretlilere vergi iadesi uygulamasının 2007'den itibaren kaldırılmasını" istiyor. IMF, geçen hafta 1,9 milyar dolarlık kredi dilimini serbest bıraktı. Bunu yaparken de bazı kritik önlemler alınmasını istedi. Örneğin; sağlık harcamalarında 2,1 milyar YTL tasarruf, diğer bütçe ödeneklerinden 1,3 milyar YTL bloke edilmesi, TMO'ya Hazine desteği verilmemesi, 2006'da yüzde 6,5 faiz dışı fazla hedefi, büyüme, cari açık, özelleştirme ve daha birçok konularda kritik önlemler alınmasını istedi... .. Basını sokmak için, borç harç küçük bir ev alabilen 5-6 yıl sonra da bunu satıp, biraz da borçlanıp biraz daha büyük ev alabilmek iyice zorlaşacak. Evini hastalık vb. ihtiyaç için satan bile gelir vergisi ödeyecek...

* * *

Bankalar Hortumlanmadı, Hortumlatıldı! / 127

Derviş "ekonomist" gibi geldi, "siyasetçi" olarak gitti!

Ekonomide büyük bir kaos yaşanırken, "kurtarıcı gö-züyle getirtilen" Kemal Derviş'in, geldiği günden itibaren "solu" birleştirmeye çalışması ve bu konuda tepkili olan Başbakan Bülent Ecevit ile arasının bozularak, hükümet-ten istifaya kalkışması, siyasete girme düşüncesini net olarak ortaya koymaktaydı.

Nitekim, gazeteci Serhan Asker ve Yusuf Işık ile yaptığı bir söyleşide Kemal Derviş'in söyledikleri bu durumu yansıtmaktadır.

"Bu arada IMF'nin son destek paketi henüz kararlaştırılmamıştı. Bunun kararı ağustos başında verilecekti. İstifam-la bu kaynak belki zora girebilirdi."

Bu söyleşideki sözleriyle, istifasını bir müddet geciktirdiğini de ima etmekteydi.

Ancak, istifanın ertelenme nedeni "ülke menfaati" olarak ifade edilmişse de, işin perde arkası farklıydı.

Ecevit'in, haftalık görüşme sırasında Kemal Derviş'in istifa etmek istediğini ve kendisinin ikna edemediğini belirtmesi üzerine Sezer, kendisini telefonla aramıştı.

"Kemal Bey istifanız doğru değil. Bu istifa bu aşamada ekonomiye zarar verir. Çünkü hâlâ ekonomi sağlam temel-lere oturmadı."

Sezer'in uyarısı, Derviş'in istifadan geri adım atmasına yetmişti.

Ecevit ile daha sonraki görüşmelerinde, Başbakanlık koltuğuna İsmail Cem'i önermesi ve en kritik zamanda seçim startı vermesi, siyasetteki beklentilerinin, ekonominin çok önünde olduğunu da teyit ediyordu.

128/ Hortum Düzeni

DSP'den ayrılan bir kısım milletvekili ile ayrı parti kur-maya kalkışması ve Dünya Bankası'nca yapılan anket sonuçları, seçilemeyeceğini anlayınca çark etmesi, o dönemler-de yaşanan ekonomik krizden daha önemli olmalıydı.

Sonuçta da, anket verilerini iyi değerlendirmiş ve o dö-nemde yeni kurulan YTP yerine, CHP'den siyasete girme-yi tercih etmişti.

CHP'nin vitrininde yer alarak seçimlere katılan ve İs-tanbul Milletvekili seçilen Kemal Derviş'in daha sonraki beklentileri ise; "misafir umduğunu değil bulduğunu yer" atasözünü hatırlatır gibiydi.

Daha doğrusu sıradan bir milletvekilliği Kemal Der-viş'in misyonuna tersti.

Derviş'in asıl hedefi "sol"un başına geçmekti!

Kemal Derviş/Serkan Asker/Yusuf Işık'ın Krizden Çıkış ve Çağdaş Sosyal Demokrasi isimli kitabının 198. sayfa-sında, o dönemi Fikret Ünlü bakın nasıl anlatıyor:

"... Kemal, salt YTP'de yer alma düşüncesinde değildi. Ke-mal solu bütünleştirmek adına YTP'den de katkı bekliyor-du. Cem'in bütünleştirme çabalarında aktif rol oynaması-nı istiyordu. YTP'deki arkadaşlar ise, sadece Derviş'in ken-dilerine katılmasını ve bu şekilde seçime gitmeyi düşünü-yorlardı.

Ben bir gün o dönem YTP'nin Genel Sekreteri olan İstemi-han Talay'a şu öneriyi sundum: »

Istemiciğim, gelin kendisinden habersiz olarak YTP'nin Başbakan adayı olarak Kemal'i ilan edin' dedim. Ancak Talay bana 'Sen öyle diyorsun, ama Kemal Bey ne liderlik ne de başbakanlık istiyor' dedi. Ben de, 'Siz her şeye rağmen benim bu önerimi gündeme getirin, sonra pişman olursunuz' dedim. Ama yapmadı-ılar..." Nitekim, solu bütünleştirme çabasını bilen Fikret Ün-

Bankalar Hortumlanmadı, Hortumlatıldı! / 129

lü'nün, Başbakanlığa Kemal Derviş'i önermesi, solun başına geçmesindeki isteğin en iyi göstergesiydi.

Zaman içerisinde yaşananlar ve gelişmeler sentezin doğru olduğunu da ortaya koydu.

"Görünen köy kılavuz istemez" demeye kalmadı, Der-viş milletvekilliğinden istifa ederek, Birleşmiş Millet-ler'den önerilen yeni görevi için tekrar Amerika'ya döndü.

Tabii ki, ülkeye içeride hizmet etmek kadar, dışarıda hizmet etmekte önemliydi.

Nasıl olsa, ileride "solun başına" birileri önerdiğinde, yeniden "kurtarıcı" gibi gelebilirdi!

Neticede, ekonomist Kemal Derviş'in 1,5 yıllık serüve-ni ve yapmış olduğu siyasi manevralar, solu toparlamaya yetmediyse de, sağı birleştirmeyi başardı.

AKP % 34 ile tek başına iktidardı.

Geriye bakıldığında, 26 banka tarihe gömülmüş, IMF ve Dünya Bankası'na olan bedel ödenmiş ve düne kadar si-yasi iktidarların rant dağıttığı banka patronları ile yönetici-leri ise, "Hortumcu" unvanını kazanmıştı.

"Örtülü ödenek" gibi kullanılan ve asıl yolsuzlukların kaynağı olan kamu bankaları arada kaynamış ve 23 trilyon liralık "görev zararı" adı altında gösterilen bataklar "Hor-tumcular"ın hanesine yazılmıştı.

Mevcut bankaların birçoğu, yabancılar tarafından "ka-pış kapış" satın alınırken, banka isimleri de bir bir de-ğiş-meye başladı.

BANKA PATRONLARININ YENİ ADI: GEORGE!

Banka Patronlarının Yeni Adı: George! / 133

Bu süreçte siyasiler "hortum" üzerinden politika yapmaya devam ederken, aynı akıbeti yaşamak istemeyen patronlar ise, çareyi bankaları satmakta buldu.

Sonuçta, patronlar haklıydı.

Neye ve kime güveneceklerdi?

Bankalar el değiştirmiş ve yeni patronlar belli olmuştu.

	Yeni Yabancı	Ortaklık
Bankalar		OrtaklarPayları
Demirbank	HSBC	% 100
Koçbank	UniCredito	% 50,0
TEB	PNP Paribas	% 43,0
Yapı Kredi	Koç Finansal H.	% 57,4
DışbankFortis		% 89,3
Garanti GE Finance		% 25,5'
Finansbank	NBG	% 46,0
Tekfenbank	EFG Eurobank	% 70,0

Denizbank	Dexia - S.A. / N.V	% 75,0
Adabank	The in. Investor	% 99,9
Şekerbank	Kazak/Bank T.Alem	% 33,9
MNGBank	Hariri Ailesi	% 91,0
Akbank Citibank		% 20,0
Tatbank	Merrill Lynch	% 100

BDDK tarafından haksız el konulduğu Danıştay kara-rıyla tescillenen Kentbank alelacele tasfiye olurken, Demirbank ucuz fiyatla HSBC'ye satılmış, Finansbank ile Tekfenbank ise, çoktan Yunanlıların malı olmuştu.

134/ Hortum Düzeni

BDDK Başkanı Tevfik Bilgin, bir beyanatında (8 Eylül 2006 / Hürriyet) şöyle diyor: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı Tevfik Bilgin, Bankacılık Sistemi'nin önceki yıllara göre çok daha sağlam olduğunu savundu. Bilgin, "Bankacılıkta bizden çok daha ileride olan ülkeler var. Hedefimiz o düzeyi tutturmak..."

Başkan Tevfik Bilgin bunları söylerken, bankacılık sistemi çoktan yabancıların eline geçmişti. Artık, yeni bankalarımız HSBC ve Fortis gibi yabancı isimlerle anılacak, "Cingilloğlu" gibi patronlar "tarih" olacaktı.

Eski yıllarda, ülkeye bir turist geldi mi, ufak çocukların peşine düşerek; "hey George (Corc)" diye bağırırdı "o" turistler, şimdi yeni patronlardı.

O dönemdeki çocuklar ise, büyümüş ve ülkenin sanayi-cisi, esnafı, tüccarı... olmuştu.

Herhalde şimdi "hey George (Corc), versene borç!" di-ye bağıracaklardı.

1978 Ti yıllarda, "Yunanistan ortak olup, biz pazar mı olacağız?" diyerek, bugünkü Avrupa Birliği'ne girmeyen zihniyetlerin, ne kadar ileri görüşlü olduğu da ortaya çıkmış oldu.

Nitekim, düne kadar solun birleşmesine karşı olanların, bugün "ittifak" arayışına girmesi ve "memleket toprakları-nın yabancıların eline geçtiği" fetvalarında bulunması da "günah çıkarmak"tan başka bir şey değildir.

İlk etapta, ekonomisini ve bankalarını kaybeden bir ül-kenin topraklarını da kaybedeceği, herhalde kaçınılmazdır.

Milli Bankalar, yabancıların eline geçerken, hortumlan-dığı iddia edilen rakamların, yetkili ağızlardan farklı farklı açıklanması, kamuoyunun aklını karıştırmaktan başka da bir işe yaramamıştır.

Banka Patronlarının Yeni Adı: Georgei / 135

2003 yılının Nisan ayında BDDK tarafından yayınlanan Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı adlı kitapta, kamu bankaları dikkate alınmaksızın, TMSF'ye devrolunan bankaların zararı 17,3 milyar dolar olarak belirtilirken, 24 Eylül 2005 tarihinde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, "batık bankalar 156 milyar dolar hortumladı" de-yivermişti.

Bunların, hangisi doğrudu!

10 Mayıs 2006'da ise, TMSF Başkanı Ahmet Ertürk, "Bankalarda hortumun % 30'u kurtuldu" diyerek, yeni bir açıklama yapmış ve 7,1 milyar Amerikan doları tutarında tahsilatın yapıldığını ifade etmişti.

TMSF'ye göre aşağı yukarı batık para tutarı 23,7 milyar dolarına tekabül etmekteydi.

Yapılan protokollerle banka patronlarına ait şirketler geri iade edilirken, borçların tasfiyesinin sağlandığı da basın yoluyla duyuruluyordu.

Örneğin, "Aksoy, şirketlerini emanet yönetip, 945 mil-yon dolar ödeyecek" şeklinde basında yer aldığı anda, Tür-kiye'nin iyiliğini (!) düşünen IMF yetkilileri şunları söylemesi gerekmez miydi?

"Bu adam hortumcu!" "Nasıl emanet ediyorsunuz?"

Ancak IMF, hedefinde başarılı olmuş ve ekonominin can damarı olan finans sektörünü bir anda silivermişti. Peki 26 bankanın tasfiyesi ile ülke ne kazandı?

Bugün için, bankaların üçer beşer milyar Amerikan dolarına satıldığı bir dönemde ve binlerce çalışanın işsiz kaldığı göz önüne alındığında, IMF talimatları ile yapılan tasfiyeden en kârlı çıkan, "Global Sermaye" oldu. Bankasına el konan bazı kuruluşların, TMSF'ye borçları-nı ödemek için, yurtdışına tahvil satışı yapmalarının anlamı da herhalde bu olmalıydı.

136/ Hortum Düzeni

"Yaşar, yabancıya tahvil sattı, TMSF'ye "borç vedası" yapacak." (29.08.2006/ Hürriyet)

Yıllarca bu ülkeye hizmet eden birçok köklü sermaye grubu, bir anda "ya" yok olmuş veya oldukça küçülmüş-ken, bir de "hortumcu" konumuna düşmüştü.

Peki, bu grupların ülkeye kazandırdıkları bir şeyler yok muydu?

Zeytinoğlu denilince Eskişehir,

Tariş denilince Ege,
Emlakbank denilince Konut,
Çağlar denilince Bursa,
Yaşar Grubu denilince İzmir,
Cingilloğlu denilince Demirbank,
EGS denilince Tekstildiler,
Ceylan denilince İnşaat, akla gelmez miydi?
Ayrıca, ülkeye verilen zarar bu gruplarla da sınırlı kal-madı. Halka açık olan şirketleri de yok oldu. Dolayısıyla, yeni bir mağdurlar ordusu yaratıldı.
İki yüzbinin üzerindeki vatandaşın 515 milyon doları, borsaya kota edilmiş bu şirketlerde uçup gitti.
Sonuçta, hepsi "tarih" oldu!
Paralarını kaybedenler ise, hak ve hukuk arama uğruna, şimdi AİHM yolunda...

YOLSUZLUKLAR AR-GE'Sİ TÜRKİYE...

Yolsuzluklar Ar-Ge'si Türkiye... / 139

Yolsuzluk üzerine politika yaparak, iktidara gelen AKP, işe hızlı başlamış ve tüm kurumlardaki yolsuzlukları ince-lemek üzere "TBMM Yolsuzlukları Araştırma Komisyo-nu" kurulmuştu.
Komisyon Başkanı Azmi Ateş, yazılı ve görsel basında yolsuzlukların üzerine gidileceği güvencesini verirken, "minareyi çalanın, kılıfını da hazırlayacağını" hatırlatmak bakımından 10.03.2003 tarihinde, tarafımdan kendisine bir yazı gönderilmişti.
Çünkü, daha önce bu film Türkiye'de yaşanmış ve so-nuçta "gelen gideni aratmıştı".
Gönderdiğim yazı aynen şöyleydi:

Sayın Azmi Ateş

AKP İstanbul Milletvekili Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu Başkanı ... Verdiğiniz beyanatlar göz önüne alınarak, samimiyetle hareket ettiğiniz inancında olmakla birlikte, 1991'li yıllar-daki Demirel Hükümetinde kurulan "Yolsuzluklardan So-rumlu Devlet Bakanlığınca yapılan hatalara düşülmeme-sini hatırlatmak isterim. O dönemin Bakanı Sayın Orhan Kilercioğlu'nun sorumlulu-ğunda yürütülen soruşturmaların çoğu siyasilere dayan-mış ve nitekim gözle görülen bir sonuç alınamamıştır. İyi niyetle başlatılan bu tür komisyonların, belge ve bilgi-lerin yanı sıra yolsuzluğa esas teşkil eden sistemi analiz et-mesi ve sonuçlarını değerlendirerek, toplumca kanayan yaranın iyileştirilmesi en doğru harekettir. Ancak, bankalar başta olmak üzere rant dağıtımının fazla

140 / Hortum Düzeni

olduğu kurum ve kuruluşlar gözönüne alındığında; TC Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu, TC Başba-kanlık Teftiş Kurulu ve Yüksek Denetleme Kurulu, Banka-lar Yeminli Murakipları, ilgili kuruluş bünyesindeki Dene-tim Kurulu ve Uluslararası Bağımsız Denetim Kuruluşları gibi birçok kuruluş tarafından denetlenmesine ve çeşitli raporlar düzenlenmesine rağmen, bankaların içinin boşal-ması da dahil olmak üzere yolsuzluklara siyasi iktidarlar tarafından çanak tutulmuştur. Bugüne kadar düzenlenen birçok soruşturma raporlarını sümenaltı edenlere, yolsuzluk dosyalarını zaman aşımına uğratanlara hesap soran bir merci olmadığı gibi, son af ka-nunu da 3-5 kader mahkûmu yerine, bu tür yolsuzlukları yapan ve yaptıranlara yaramıştır. Dolayısıyla zamanınızın büyük bir kısmını alacak olan yol-suzluk dosyalarında da görüleceği üzere; Birçoğu zaman aşımına uğramış veya af kapsamına gir-miş, bazıları ise geçmiş siyasi iktidarların mahareti olarak gösterilmiştir.

Yıllarca içleri boşaltılan kamu bankaları, ülkeyi yöneten başbakanların emrindeki örtülü ödenek gibi kullanılmış ve ülke kaynakları hiçbir plan program olmadan Bakan tali-matları ile seçildikleri illerdeki rantabl olmayan yanlış ya-tırımlarda kullanılmıştır.

Yıllarca, aynı kişilerin yönetiminde bulunan sivil toplum örgütlerindeki (sendika, vakıf, dernek, oda, vs) kamu kay-nakları ise, istihdamdan ve üyelerine hizmetten uzak yatı-rımlarla (otel, benzin istasyonları, büyük merkez binaları) israf edilmiştir.

IMF dahil olmak üzere uluslararası kuruluşlardan borçlanı-larak sağladığımız kaynakların, yolsuzluklar karşısında eri-mesi ve kamu kuruluşlarının göz göre göre zarar etmesin-deki en büyük nedenlerden birisi de denetim sistemindeki aksaklıklardır. Bu güne kadar konusuna vakıf olmayan ve ihtisası bulun-

Yolsuzluklar Ar-Ce'si Türkiye... / 141

mayan kişilerce yürütülen denetimlere, siyasi iktidarların baskıları da eklendiğinde, yolsuzlukların üzerinin nasıl ör-tüldüğü daha iyi anlaşılacaktır...

Bu yazının mahiyeti, "dağ fare doğurmasın!" mantı-ğydı.

Nitekim, yazıyı alan Azmi Ateş, bizzat bana telefon ederek; "Merak etmeyin, ne gerekiyorsa yapılacak" demiş-ti. Bu sözler komisyon hakkındaki düşüncemi "bir nebze olsun" pozitif yönde de etkilemişti.

Daha sonraki bir tarihte de, Komisyona davet edilmiş ve "Kentbank Yönetim Kurulu Üyesi" sıfatıyla yargılan-mama rağmen, sistemdeki sorunları gündeme getirmiştim.

Her şeyin üstünü örten zamanaşımı da dahil!

O dönemde "zamanaşımı" ile ilgili bir de makalem ya-yınlanmıştı. "Yolsuzluklarda zamanaşımı olur mu?" diye... (Bkz. Ek: 11)

Bu makalede dikkat çekilen konuların hiçbir faydası ol-mamıştı anlaşılır.

Aradan 3 yıl geçmiş ve Adalet Bakanı Cemil Çiçek za-manaşımından dolayı dert yanmaya başlamıştı.

30 Temmuz 2006 tarihli Hürriyet gazetesinde bir man-şet:

Dosyalar güneş battıktan sonra getiriliyor.

Toprakbank'ın eski sahibi Halis Toprak'ın zamanaşımı ne-deniyile düşürülen zimmet davası Adalet Bakanı Cemil Çi-çek'i çileden çıkardı.

Adalet Bakanı Cemil Çiçek'in sözleri şöyle devam ediyordu:

"O bize güneş battıktan sonra getiriliyor, diye isyan etti-ğim dosyalardan. Böyle kepezelik olmasın diye en hafif su-

142 / Hortum Düzeni

çün zamanaşımını 8 yıla çıkardık, ama bu dosya eski."

Bakan doğru söylüyordu! Zamanaşımı süreleri uzatıl-mıştı.

Ama ne zaman?..

01 Haziran 2005'te!

Yazmış olduğum makaleden tam 3 yıl sonra...

Tabii ki, zamanı durdurmak veya geri götürmek müm-kün değildi.

Peki, neden üç yıl bekletilmişti?

Avrupa Birliği'ne girebilmek için, neredeyse günde bir kanun çıkartan TBMM'nin, "zamanaşımı"yla ilgili karar alması bu kadar zor muydu?

Toprakbank'ta dahil olmak üzere, el konulan bankaların "yüzlerce" yöneticisinin, bir tek İhtisas Mahkemesi'nde yargılanması ise, ayrı bir hadiseydi.

Birden fazla "mahkemeler" oluşturularak, yargılamanın kısa sürede ve sağlıklı sonuçlanması yerine, binlerce dos-yayı incelemek zorunda kalan 3 hâkimle davaların yıllarca devam etmesi, "hortum üzerinden yapılacak politikaların" daha uzun süre güncelliğini koruyacağı ihtimalini de güç-lendiriyordu.

Aslında, zamanaşımı konusu ile yargının durumu, Yol-suzlukları Araştırma Komisyonu'nda da anlatılmıştı.

En azından bu komisyonun gerekli uyarıyı yapması beklenmez miydi?

* * *

Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu'na neler anlatıldı, ne oldu?

Birçok bürokrat, işadamı... gibi ben de Yolsuzlukları

Yolsuzluklar Ar-Ge'si Türkiye... / 143

Araştırma Komisyonu'na davet edilmiştim.

Nitekim, 23 Nisan 2003 tarihinde de gittim.

Komisyonunda, bankacılık sistemindeki bozukluktan tu-tun da, zamanaşımındaki ihmal ve yolsuzlukların üzerine gidebilecek denetim mekanizmasındaki aksaklıklar da da-hil olmak üzere ülke sorunlarını bir bir anlattım.

Üyelerle aramızda geçen konuşmalardan bazı alıntılara dikkatinizi çekmek isterim:

AZMİ ATEŞ: Buyurun Sayın Kılavuz... HASAN KILAVUZ:... 1992 yılında başlamak üzere, özelleş-tirme adı altında, çeşitli kişilere... tabela bankaları dağıtıldı. Bu tabela bankalarıyla birlikte Türkiye'deki banka sayısı, yerli ve yabancı olmak üzere, yetmişin üzerine çıktı. 1994 yılında başlayan krizle birlikte, bankacılık sektörü de, ister istemez krize girdi ve büyük yaralar aldı... ... 1994 yılına baktığınız zaman, özellikle devlet bankala-rının birçoğunun, bu TYT Bank başta olmak üzere birçok bankada milyonlarca doları battı; fakat, bunlarla ilgili her-hangi bir işlem yapılmadı.

Bir başka bölümde ise, 1994 yılından sonra kamu ban-kalarının verilen kredilerin batışı ve sorumluları hakkında hiçbir işlem yapılmadığı anlatılmıştı.

HASAN KILAVUZ:... Verilen bu kredilerin hepsi, maalesef, af kanunuyla birlikte örtbas oldu... ... Af kanunuyla birlikte, hiçbir zaman bu kredilerin üzeri-ne gitmeniz mümkün olmayacak. Mahkemeye sevk etseniz bile, bunların af kapsamına girdiği belirlenecek; çünkü, bu, minareyi çalan kılıfını hazırlar misali, özellikle 3-5 tane

kader mahkûmu için değil, tamamen, bu tür yolsuzluk ya-pan siyasilere ve bürokratlar için çıkarılmış kanundur... .. Bankalar yeminli murakıpları, finans sektörünü, banka-cılık sektörünü denetlemektedirler. Ancak, 1995 yılında

144 / Hortum Düzeni

da göreceksiniz, 1997 yılında da göreceksiniz, murakıp ra-ıporlarının hepsi sümenaltı edilmiştir...

Denetim sistemindeki yanlışlıklar ile bankalar hakkında düzenlenen raporların sümenaltı edilmesi konusu bir ör-nekle de sunuldu.

"... Egebank'ın patronu Murat Demirel'e verilen krediyi al-mak için günlerce uğraştığım ve tahsil ettiğim şeye, tam tersine, ilave edilerek, benden sonra krediler verilmiştir. ... Banka patronu yapılmıştır, bir buçuk sene sonra düdüğ çalınıp banka elinden alınmıştır. 0 sırada, bankanın içinin boşaltıldığı da murakıp raporla-ıryla bellidir; ama, bunun üzerine gidecek bir siyasi mercii o tarihte yoktur.

Benim diğer gözlemlerimde, Türkiye'de yolsuzluğun üzeri-nin kapatılmasının en güzel şeyi, denetim kuruluşlarının * bir araya getirilerek bir komisyon oluşturulmasıdır."

Özellikle, Neşter-2 Operasyonu'nun perde arkası ve banka-belediye işbirliğinin oluşturduğu kömür şirketle-ıryle ilgili yolsuzluk dosyalarının örtbas edilmesi olayı da aynı komisyona anlatılmıştı.

Hesap uzmanlarının yaptığı soruşturmalık raporları "ora-da yolsuzluk var, usulsüzlük var" dediği raporları... Başba-kanlık Teftiş Kurulunca düzenlenen raporlarda örtbas edil-diğini gördüm. Açık!.. Bu raporları, ben, size özellikle söy-lüyorum.

7.6.2000 tarih, 23/00-17 sayılı Başbakanlık Raporunu buldurun ve o raporu görün..."

Şimdi, ben, bir firma için bahsediyorum. Gerçekten, bakı-yorsunuz firmaya 14.6.1991, 20.3.1992, 5.5.1993, 9.9.1993, 6.6.1994 tarihli düzenlenen istihbarat raporla-ı olumsuz, çek yasakları var, protestoları, var ve buna rağ-

Yolsuzluklar Ar-Ge'si Türkiye... / 145

men, bu firmaya kredi veriliyor, bu krediler batıyor, arka-sından bunu örtbas etmek için... AHMET GÜRYÜZ KETENCİ (İstanbul): Firma kim? HASAN KİLAVUZ - Firma ERN Grubu: ... BELKO'yla beraber ortak şirketler kuruluyor, bu kurulan şirketlere milyonlarca dolar kredi veriliyor kömür getirece-ğiz adı altında, bu krediler de büyüdükçe büyüyor... .. Daha enteresan bir şey söyleyeyim, başka bankaların ta-kibe geçtiği zaman bu firmaya kredi verildiği görülüyor. ATİLLA KOÇ (Aydın): 0, bakanımızın oğlunun firması de-ğil mi, ERN? HASAN KİLAVUZ: Orhan Eren'in damadı. ... TC Başbakanlık Teftiş Kurulu ve ortak komisyonun kur-duğu kararda "takibe devam edilmesi" deniliyor. 2000 ta-rihinde düzenlenen rapor bu...

...Firmadan 5 kuruş alınamadığı için bunlar aciz vesikası-na bağlandı. Bunlar hiç belirtilmiyor; istihbarat raporları-nın olumsuzluğu belirtilmiyor.

Hadi diyelim ki, istihbarat raporları yetersiz, hiç olmazsa, teminatı yeterli hale getir. Şimdi, batan para, bir firmada 10-12 milyon dolar, kurtarılan para 12 milyar lira. 10 -12 milyon dolar nerede, 12 milyar lira nerede. AHMET GÜRYÜZ KETENCİ (İstanbul): Rakam olarak birbi-rine benziyor! HASAN KİLAVUZ: Benziyor, evet. Komisyona da ifade ettiğim gibi, konunun Başbakanlık Teftiş Kurulu'nca doğru dürüst incelenmediği ortadadır.

Banka alacağı hakkında kanuni takip yapılmış ve en son olarak tahsili imkânsız hale geldiği için alacak "aciz vesi-kasına bağlanmıştır.

Başbakanlık Teftiş Kurulu'nun bu bilgiden haberinin olmaması mümkün değildir.

Nitekim, tarafımdan sunulan 1167 sayfa ekli raporda da, alacağın aciz vesikasına bağlandığı ifade edilmiştir. Ta-

146 / Hortum Düzeni

bii ki, rapor okunduysa...

Komisyona, Başbakanlık Teftiş Kurulu Raporu'nun yanlışlığı anlatılırken, iki konunun da önemini vurguluyordum.

"Birincisi denetim, ikincisi yargı" diye üstüne basa ba-sa bakın nasıl anlatmışım:

HASAN KİLAVUZ: ...Türkiye'de, özellikle, yolsuzlukla müca-delede esas vurgulayacağım konu, bir, denetim, iki, yargı-ıdır.

... Ülkede, maalesef, yargının doğru dürüst çalışmadığını... dosyaların uzun süre sürüncemede bırakılması nedeniyle zamanaşımına tabi tutulduğunu, dolayısıyla, dosyaların kapatıldığını gördüm.

Başımıdan geçen bir olayla yargının yetersiz kaldığı açıklanırken, zamanaşımına olan duyarsızlığı da aynı konu içerisinde yeniden gündeme taşıdım.

... Deutsche-Türkische Bank'ın ... alacaklı olması nedeniyle, benim de bulunduğum bir listede ... davalı durumunda-ıyım.

...mahkemeye verdiğim dilekçelerde-ki, Başbakanlık Teftiş Kuruluna verdiğim raporların ekinde de vardır dedim ki, ...bu işin sorumlusunu bulun, kimse sorumlusu bunun ge-reğini yapın.

Hayır, öyle olmadı; mahkeme, hiçbir şey yokmuş kararını verdi; fakat, geldi Yargıtay'da bozuldu. ... O tarihte, Sekizinci Ceza Dairesi Başkanı Naci Ünver'e gittim...

Bana aynen söylediği şu oldu: "Ben dosyayı inceledim, ... her türlü şey var; ama, öyle bir şeyle gelmiş ki, 89/1 haciz ihbarnamesi üzerinden gelinmiş, bunun sadece iki yıllık bir zamanasını süresi vardır. Zaten biz bunu bozsak dahi, mahkemeye gidip gelinceye kadar bu zamanasına gi-

Yolsuzluklar Ar-Ge'si Türkiye... / 147

rer" dedi ve ben o sırada zamanın bakanı Recep Önal'a bir yazı yazdım, dedim ki:

... Bu iş zamanasına girecek, örtbas olacak. Fakat, ora-dan da hiçbir ses gelmedi ve maalesef, zamanasına gir-di ve örtbas oldu.

El konulan bankalarda yapılan yanlışlıklar kadar, devle-tin de birçok konuda hatalı olduğunu anlatmaya devam ediyordum:

... Murakıplar sürekli bankaları denetlemektedirler. Bütün bankalarda sürekli murakıplar vardır ve raporlar düzenle-nir, ilgili yerlere gelir; ama, hiçbir sonuç yoktur. Çünkü Hürriyet gazetesinde görmüşsünüzdür; 22 veya 24 milyar dolar paranın gittiği, bunun 11 milyar dolarının il-gili banka patronlarının aldığı yazılı ve altta da kredileri belirtiliyor.

... Bankaların patronları kredileri kullanmışlardır, doğru-dur; çünkü, Türkiye'de sermaye yoktur. Banka patronları, ... kurulan bankalar üzerinden gerekli kredileri alarak büyümelerini sağlamışlardır. Geneldeki bütün bankaların da boyutu budur; ancak, ba-zı banka patronları öyle yapmamıştır tabii, götürülenler de vardır, bunu yurt dışına kaçırınlar da vardır. ... O tarihte bankalara bu şekilde el konulması son derece büyük hataydı. Neden hataydı; misal, Egebank'ı söylüyo-rum; bir bankanın içini boşaltıyorsa el koyardınız, devlet-leştirirdiniz; ama, o bankayı ayağa kaldırırdınız, binlerce insan sokağa dökülmezdi, küçülürdü ve o bankanın satıl-ma imkânı olabilirdi.

Şimdi ne oldu, olay öyle bir enteresan boyuta geldi ki, bu-güne kadar devlet ses çıkartmamış, off-shore'lardan her türlü mevduat ilişkisi var, kredi ilişkisi var, bankadan her türlü kredi var, sonunda bir düdük çalınıyor, domino taşı gibi tık tık bütün bankalar gitmek durumunda kaldı.

148 / Hortum Düzeni

...Türk bankaları domino taşı gibi giderken, kamu bankala-rındaki yolsuzluğu bir tane siyasi gündeme getirmemiştir. Tam tersine, 1999'dan geçerli olmak üzere Af Kanunu kapsamına alınmıştır...

Yolsuzluklarla ilgili her konuya değinirken, sendikala-rın ve banka personeline ait vakıf paralarının nasıl batırıl-dığını anlatmadan geçmem mümkün değildi.

Çünkü, bunlar birer gerçektir.

... Sendikaların elinde trilyonlarca para vardır, odaların elinde trilyonlarca para vardır, vakıfların elinde trilyonlar-ca para vardır ve bu paraların nereye gittiğini bir Allah'ın kulu incelemesiz...

... Bankaların iştirakleri, bankaların personellerinin kurdu-ğu vakıflar, hiçbir zaman doğru dürüst incelemeye tabi tu-tulmaz, burada trilyonlar batır, kimsenin sesi çıkmaz.

Bu arada, kamu bankalarının örtülü ödenek gibi kulla-nılmasının yanlışlığını da ortaya koymuştum.

Bayındır Holding'e ait Romanya'daki bir bankayı kur-tarmak için, Türkiye'deki bir kamu bankasından, nasıl kre-di verildiğini ve devlete ait 3 santralin işletme hakkının na-sıl gözden çıkarıldığını örnek vererek anlattım:

... Bir ülkenin başbakanı çıkıp da, Romanya'nın itibarını kurtaracağız diye devletin 3 santralini bir kâğıtla götürüp de ilgili bankaya verip, arkadan da 100 milyon dolar ve-yahut 50 milyon dolar, ...bir kredi verdi itiyorsa, o zaman Türkiye'nin bankacılık sektöründe ne kadar siyasileştiğini, ne kadar kamu bankalarını siyasi tercihlerle kredilendirdi-ğini de çok iyi görmemiz lazım... HAMZA ALBAYRAK (Amasya): Efendim, teşekkür ediyö-rüz. Sayın Kılavuz'a soru yöneltmek isteyenler?..

Yolsuzluklar Ar-Ce'si Türkiye... / 149

Tabii ki, bu olayları komisyon da biliyordu. Veya başın-dan itibaren takip etmişti.

Durum böyle olunca, devlet eliyle yapılan yolsuzluklar-da sessiz kalınması tercih edilmiş olunacak ki, konu değış-tirildi.

Döndü dolaştı, yeniden TYT Bank'ta batırılan paralara ve bu konuda düzenlenen raporlara geldi:

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul): Bu, özellikle Impex-bank, Marmarabank ve TYT Bank'a kredi, biline biline ve-rildi ve bunlar müfettiş raporlarıyla örtbas edildi diyorsu-nuz ve bunu da büyük ölçüde Başbakanlık Teftiş Kurulun-daki müfettiş arkadaşların raporlarına bağladınız." HASAN KILAVUZ: ...TYT Bank'a para verilirken... Bankası-nın o tarihte parası yok. Ziraat Bankası New York şubesin-den borç alıyor ve para veriliyor, 15 gün sonra da banka batıyor.

Senin paran yoksa bir bankaya para vermek zorunda de-ğilsin. Eğer bunu bile bile veriyorsan... Ki, o dñzenlenen raporlarda her Şey açık; ama, TC Başba–kanlık Teftiş Kurulu mñfettiŐinin en son mñtalaası Şu: Evet, burada batmıŐtır,..

Sonunda "hukuk kuralları çerçevesinde bankanın kendi hukuku özsñn" deniliyor.

O zaman da ne oluyor; iđerin kediye teslim edilmesi gibi, bankanın hukuk mñŐaviri tarafından, bankanın genel mñ–dñrñ ve genel muavinleriyle ilgili, burada bir Şey yoktur, bankacılık teamñlñdñr, olur bñyle Şeyler deniliyor. Bankanın parası vardır, tamam, verirsiniz, olabilir, bir Şey sñylemiyorum; ama, siz Ziraat Bankası'ndan borç alın, pa–rayı oraya verin, arkasından batsın. Artı, teminat... Teminat yok. Bankalar birbirlerine alıp ve–rirken en azından bir hazine bonusu, devlet tahvili gibi bir kağıt teminatı alırlar. Burada teminat da yoktur...

150/ Hortum Dñzeni

TYT Bank'ta batırılan paralar ile ilgili anlatılanlar ye–terli olunca, sıra Vakıfbank'a gelmişti.

Komisyon, haklı olarak merak ediyordu.

ñstelik, dñnemin Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanı Kutlu Savaş'm, banka yñnetim kurulu üyesi olması, işin rengini deđiŐtirmekteydi.

Bñyle bir mñfettiŐin yñnetimde bulunmasına rağmen, yolsuzluktan bahsedilmesi mñmkñn mñydñ?

Bu konuda ilk soru, Kılıçdaroğlu'ndan geldi:

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul):... Siz genel mñdñr ol–duktan sonra batık kredileri var ve bu batık kredilerin tah–sili için dñđmeye bastığınızı, talimat verdiğinizi, yñnetim kurulundan karar çıkardığınızı sñylediniz; ama, buna karşı–lık bñyñk baskılarla karŐılaŐtıđınızı... Bu karŐılaŐtıđınız bñyñk baskıları isimlendirmek mñmkñn mñ?

Yani, kim size nasıl baskı yaptı? HASAN KILAVUZ:... Firmalar bazında, özellikle bunlarla il–gili raporlar yapılmaya baŐlandıđı zaman çok bñyñk baskı gñrdñm.

... Özellikle, ben bu yolsuzluk yapanları, bulaŐanları da o tarihte gñrevden alıyordum; fakat, yñnetim kurulunda bu konuda çok bñyñk ses geldi ve zaman zaman benim oda–ma gelerek, "yahu bu konuda başbakan çok rahatsız..." tñrñnden... »

... Toplumda maalesef "sñper mñfettiŐ" diye adlandırılan Kutlu Savaş'm, icraatlarıyla, davranıŐları çok farklıydı. Bir kere ben onu özellikle vurgulamak istiyorum. Neden; Susurluk Raporu'nda da gñrdñk bunu biz. Susurluk Raporu'nda bankacıların isimleri geçti. ... Ama, sonunda gñrdññz, o ilgili kişilerin hepsi milletve–kili oldular.

Diğer taraftan, ben o raporlarla ilgili bir sñrñ yazılar yaz–dım. Kendisi yñnetimdeydi, benden sonra bir sene daha

Yolsuzluklar Ar-Ge'si Tñrkiye.,. / 151

yñnetimde kaldı RTñK'e geçinceye kadar. ... Demedi ki, kardeşim, bu krediler batmış. Bize getirdi es–ki genel mñdñr. Bununla ilgili bana da bildirdi. Bunların gereğini yapmamız gerekir olmasına rağmen, tam tersine, o işe bulaşan, bu kredileri özellikle veren, ver–diren, hepsi gñreve geldiler.

Neden mi gñreve geldiler; burada olay Şu: Siyasiler kusura bakmasınlar, ...kullanabileceği adam arıyor, hiç parti olayı fark etmiyor.

Bunu ben Doğru Yol zamanında da, Tansu Hanım'ın za–manında da gñrdñm. Tansu Hanım'ın zamanında kullanı–lanlar ANAP dñneminde yine getirildi o kadroya. Niye; ñnkñ, eski dñnemde pisliği olduğu için bu dñnem–de de aynen devam eder denildi. Hatta, ben size bir örnek vereyim: Bir gñn bir krediyle ilgi–li o yñrenin bir sñrñ milletvekili filan geldi de, en sonunda ilgili bakana "yahu bir de sen gñrñŐ bu adamla, bu kredi–yi vermiyor" demiŐler.

Zamanın bakanı Eyñp AŞık ıktı bana geldi. 2,5 saat ya–nımda oturdu...

Sayın Eyñp AŞık'ın o tarihteki bana ifadesi Şudur: "Yahu bı–rak, eskiler kullandı bu bankayı, biraz da biz kullanalım kardeşim. Biz bu insanlarla beraber yola çıktık" dedi. ... Sen yola çıktın; ama, ben kendim bizzat Trabzon'a git–tim, firmayı gñrdñm, firmanın battığını gñrdñm, adamın yñzñne de sñyledim...

Komisyon, "açık ek" vermiş ve sñylediklerimin ince–letilmesini, hatalı bir beyanatta bulunmuŐsam, hesabının da ayrıca sorulmasını önermiŐtim.

Ellerinde her tñrlñ imkñn varken, "gerekli tespiti^her–halde yaparlardı" diye dñŐñnñyordum.

HASAN KILAVUZ; Sayın Başkan, benim, özellikle belirtti–đim TC Başbakanlığa verdiğim raporlar...

152/ Hortum Dñzeni

... İnceleyin, bana deyin ki, "kardeşim burada böyle hata yapmışsın" veya anlaşılamayan bir konu varsa sorun, ben gereğini söylerim.

... Af konusunda da şunu söylüyorum: 2000 senesinde af kanunu çıktı; ama 23 Nisan mıydı, yanlış hatırlamıyorsam, 1999 tarihi esas alındı.

Bankacılık sektörü o tarihte yapacağını yaptı. Kamu ban-kaları, zaten içi boşaltılmıştı.

O tarihte, "Rahşan affı" falan denilen olayda üç beş tane kader mahkûmu değil, tam tersine buradaki yolsuzlukların örtbas edilmesi içine dahil edilerek hepsi af kapsamına girdi.

... Burada, benim özellikle vurgulamaya çalıştığım şu: ... murakıp raporlarının, Yüksek Denetleme Kurulu raporları-nın mutlaka incelenmesi lazım.

1997 yıl sonu itibariyle Yüksek Denetleme Kurulu Rapo-ru'nda yer alıyor, diyor ki: Bu usulsüz kredilerle ilgili soruş-turma yapılması gerektiğini vurguluyor. Ama, Yüksek Denetlemenin böyle bir yetkisi yok ki... Sade-ce rapora yazıyor... ciğeri kediye teslim eder gibi alıyorsu-nuz dosyayı, ilgili bankanın genel müdürüne veriyorsunuz, "al sen kendi pisliğini kendin kapat" diyorsunuz. Olayın şekli bu.

AZMİ ATEŞ: Yani minareyi çalan kılıfını hazırlıyor demek istiyorsunuz.

HASAN KILAVUZ: Tabii, öyle oluyor. AZMİ ATEŞ: Buyurun Sayın Kılıçdaroğlu. KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul): Bir düzeltme yapmak istiyorum. Siz, anlatımlarınızda Başbakanlık Teftiş Kurulu-nu bir blok olarak sanki suçladınız; ama, orada da iyi in-sanlar var, yani sağlıklı denetimler yapanlar var. Dolayısıyla, tümünü suçlamaktan biraz şey yaparsak, biraz daha şık olur diye düşünüyorum. HAMZAALBAYRAK (Amasya): Bu bağlamda ben bir ilave yapmak istiyorum Sayın Kılavuz. Siz, müfettiş kökenlisiniz.

Yolsuzluklar Ar-Ce'si Türkiye... / 153

Ben sizi geçmişten beri tanıyorum. Ben de müfettiş kökenli olduğum için, zabıtlara girdiği için düzeltilme ihtiyacını hissediyorum. Bir kamu kurumu olan Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkan-lığını "rezalet" tanımlamasıyla itham ettiniz. Bu bir hakaret... ifade gibi algılanabilir, öyle olduğuna da-ir yargı kararları da vardır.

Zabıtlarda bu konunun ihtilafa neden olmaması için bunu da bir düzeltir misiniz.

Üyelerden, "müfettiş" kökenli olan Kemal Kılıçdaroğlu ve Hamza Albayrak; hararetli anlatım tarzındaki bazı suç-lamalara takılmışlardı.

Haklılardı da!

Benim isyanım, kişilere değil sisteme karşıydı!

Nitekim, gerekli düzeltmeyi de yaptım:

HASAN KILAVUZ: Şimdi efendim, ben herkesi tenzih ede-rim tabii ki.

Benim burada vurgulamaya çalıştığım olay şu: Benim de müfettiş arkadaşlarım var orada ta teftişten; ama, buranın yapısı ve uygulaması bana son derece yanlış geliyor. Neden yanlış geliyor, onu da söylüyorum size; bu, sadece Osman Nuri Oduncu dönemi değil, daha önceki dönemde de aynı şey olmuştur.

Şimdi, bir kuruluşun başındaki kişi önemlidir. O kişi yön-lendirme yapar.

Şimdi, bir bakarsınız ilgili teftiş kurulunda bir müfettiş var-dır ki, gerçekten çok doğru ve dürüst görev yapar. Eğer böyle bir kişiye ona teftiş kurulu başkanı böyle bir görev vermeyebilir; gider, başka türlü, rahatlıkla iş yaptıra-cağı bir müfettişe verir.

Ben burada vurgulamaya çalışırken, Başbakanlık Teftiş Kurulu'nun kişileriyle ilgili vurgulamıyorum, onlarla ilgili herhangi bir şey söylemiyorum.

154/ Hortum Düzeni

Ben, sisteme karşıyım. Başbakanlık Teftiş Kurulunun dene-tim sistemi yanlış. Benim vurgulamaya çalıştığım bu. Yoksa, Sayın Osman Nuri Oduncu'yla benim şahsi hiçbir şeyim yok ki...

O da görev yapıyor; ama, benim belirtmeye çalıştığım sis-temdir. Bu sistemin mutlaka düzeltilmesi lazım geldiğine inanıyorum.

Neden?.. Başbakanlık Teftiş Kurulundaki müfettiş kadrosu oluşumundan kaynaklanan, ta yıllar öncesinden kaynakla-nan bir olay vardır.

Çünkü, niye?.. Yüksek Denetleme Kurulu'nda da vardır bu. Müsteşar yardımcısı bir bakarsınız gelir, Yüksek Denetle-me'de üye olur...

Denetimi doğru dürüst bir sisteme kavuşturmadığınız müddetçe belki şimdi üç beş yolsuzluk tespit edersiniz, ama sistem değişmediği için ileride bu devam eder. Benim vurgulamaya çalıştığım bu. Yoksa, TC Başbakanlık Teftiş Kurulunun kişileriyle en ufak bir şeyim yok. AZMİ ATEŞ: Yani bataklığı kurutmak gerekir diyorsunuz. HASAN KILAVUZ: Tabi. " Buyurun Ali Bey.

ALİ KÜÇÜKAYDIN (Adana): Siz kredi veren bir bankanın basındaydınız.

Devlet bankalarından alınan krediler batıyor, fakat -siz de belirttiniz- kredi alan kişiler batmıyor. Bunlar şu anda ayakta; yani, bütün varlıkları devam ediyor. Bunların geri tahsil edilmesi mümkün değil mi sizin açınızdan ya da bir eksiklik mi yapılıyor, teminatlarda mı bir eksiklik var ki bunlar alınamıyor? İkincisi de, 20 firmanın bütün kamu kaynaklarından yararlandığını söylediniz. Ama, orada açılmadı, öyle kaldı. Bu kamu kaynaklarını kullanan 20 firmanın ismi vereceğiniz dosyada ya da yazı arasında var mı?

Yolsuzluklar Ar-Ge'si Türkiye... / 155

Bir başka komisyon üyesi Ali Küçükaydın; kamu bankalarından verilen kredilerin batmasına rağmen, bazı patronların nasıl ayakta kaldığını merak etmişti.

Sistem içerisinde bu tür durumla karşılaşmadığı belliydi.

Nitekim, bu konuya da açıklık getirildi.

Yeter ki, konu anlaşılın istiyordum.

Yıllarca, kamu bankaları üzerinden yapılan yolsuzlukların, bir bir ortaya dökülmesi en büyük arzumdum.

HASAN KILAVUZ: Bankada krediler batıyor ama kişi ayakta, tam tersine, zenginliği devam ediyor. Bunun esas temel sistemden kaynaklanıyor.

Sadece bankacılık sektörü olarak bakmayın olaya. Türkiye'nin her tarafında yolsuzluk var, çoğu yerlerde kurumlar batmış etmiş, ama o kurumların bakıyorsunuz ilgili vakıflarında korkunç paralar var; çünkü, yönetim şekli değişik. Şimdi burada da sistemden kaynaklanan bir olay var. Ne-den sistemden kaynaklanan bir olay var; yargı süratli şekilde çalışmıyor. Yargı süratli şekilde neticeye gitse, o kişiyle ilgili gerekli şeyi yapabilirsiniz.

Şimdi adama kredi veriyorsunuz, teminatını ipotek almışsınız. Adam gidiyor bir itiraz veriyor, ipotegin paraya çevrilmesiyle yapılan takipte ekspertiz fiyatlandırması, diyor; bu yanlış.

Hadi atıyor bir sene, iki sene, yani, yıllarca yargıdan dolaşıyor: Ben size daha enteresan bir şey söyleyeyim; çünkü Hürriyette 20 tane firma var, holding patronlarının listesi var.

Bunların hepsi çalışıyor yine; ama, bankalarda -kendi bankaları hariç- diğer kamu bankalarında da bir sürü borçları var; ama, bakıyorsunuz, Danıştay'da kararlar daha çıkmamış, devam ediyor; yani, Danıştay demiyor ki bankaya el kondu.

Altı ay içerisinde, evet kardeşim bu adam hortumcu, almış götürmüş, bunun gereğinin devlet olarak yapılması lazım,

156/ Hortum Düzeni

adamin malını mülkünü alın, denilmesi lazım. Yargıdan böyle bir karar çıkmayınca BDDK'nın yapabileceği bir şey yok ki!.. Benim söylemeye çalıştığım bu. Bütün davalar devam ettiği için, üzerine gidilemiyor; ama boyuna gazetelerde, özellikle çıkılıyor. O rakamlar da yanlış, onu da söyleyeyim; çünkü niye biliyorsunuz: Esas burada bankaların bu hale gelmesinin en büyük nedeni yine zamanın hükümetleridir. Neden zamanın hükümetleridir; bir, adama diyorsunuz ki siz devlet olarak: "bana yardımcı ol, Hazine bonosundan al ki ben borçlanmamı yerine getireyim." Adam hazine bonolarını alıyor alıyor, sonra bir bakıyorsunuz adamin bir paraya ihtiyacı oluyor, devlet olarak adama para vermiyorsunuz, faizler 3000-5000'lere çıkıyor - Demirbank örneğinde olduğu gibi- bir anda Kasım krizi patlıyor; bütün bankalar zarar ediyor. Geçiyorsunuz, kur politikası programını yayınlıyorsunuz Merkez Bankası olarak, "ben sabit kur uygulayacağım, kurların her ay artışları şöyle şöyle olacak..." Ve herkes de kendini ona göre ayarlıyor ve bu olayda da sadece bankacılık sektörü değil, reel sektör de kendini öyle ayarlıyor.

Fakat, siz geliyorsunuz şubat 2001'de diyorsunuz ki: "Paradon! Devalüasyon yapacağız." Devalüasyon yapınca, açık pozisyonlardan dolayı bankalar korkunç zarar etti.

Şimdi hiçbir kişi şunu söylüyor mu: Şubat devalüasyonundan, Kasım krizinden kaynaklanan bu bankaların ne kadar zararı var; hiç açıklanıyor mu? Hayır, bunlar açıklanmıyor. Öbür taraftan, ben size başka bir şey daha söyleyeceğim: ... Tasarruf Mevduat Sigorta Fonuna devredildikten itibaren tasfiye sürecine kadar ne kadar bankanın zarar ettiği ortaya konuluyor mu? Hayır. Niye zarar ediyor? Çünkü, BDDK el koyduktan sonra deni-

Yolsuzluklar Ar-Ge'si Türkiye... / 157

liyor ki, "bir dakika kardeşim, mevduat toplamaya devam edin; ama, kredileri tahsil edin, kredi kullandırmayacağız." Ne oluyor o zaman? Kredi kullandırmayıp mevduat toplamaya devam ettiğiniz zaman mevduatın faizi olduğu gibi zarar yazıyor.

... Burada denetim sistemi yanlış, ülkedeki uygulamalar yanlış, yargının gittiği yol yanlış. Benim vurgulamaya çalıştığım bu.

AZMİ ATEŞ: Son bir soru Hamza bey ve bitiriyoruz. HAMZA ALBAYRAK (Amasya): Sayın Kılavuz, değerli açıklamalarınız için teşekkür ediyorum. Bu açıklamalarınızın genelini değerlendirirken size şu soruyu yöneltiyorum, di-yorum ki: içinizde bir uhde olarak bu zamana kadar kalan ilgili yerlere ibraz ettiğiniz ya da etmediğiniz bilgi ve bel-gelere rağmen, gereği yerine getirilmeyen, ortaya çıkarıl-mayan ve sizin de çıkarılmasını arzu ettiğiniz usulsüzlük-ler, yolsuzluklar hakkında komisyonumuza aktaracağınız en son bilgi ve belgeleri takdim eder misiniz? Artı, süper müfettiş olarak vasıflandırılan sayın Kutlu Sa-vaş, teftiş kurulu başkanlığından önce -herhangi bir şekil-de, beraber çalıştığınız için, belki bilebilirsiniz- müfettişlik yapmış mıdır? Teşekkür ederim.

Daha önce de benzeri bir soru gelmesine karşın, Hamza Albayrak'in bu "imalı" sorusuna cevap vermek istememiş-tim.

Kutlu Savaş'ın Sosyal Hizmetler mezunu olması nede-niyle, "müfettişlik" dahi yapamayacağını ve bu nedenle de Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı'nı vekaleten yürüt-tüğünü "dedikodu" mahiyetinde duymuştum.

Kesin bilgi sahibi olmadığım için, o tarafını "es" geçe-rek, konuya açıklık getirmeye çalıştım:

HASAN KILAVUZ: ... Ben başka kuruluşlarla ilgili bir şey

1 58 / Hortum Düzeni

söyleyemem. Belge ve bilgi olmadan ezbere bir şey söyle-mem de doğru değil.

Ben, çalıştığım kurumla ilgili söylüyorum; özel sektörde de içinde bulunduğum durumla ilgili gündeme getirdim ve bunlarla ilgili de açıkça söylüyorum, varsa bizim bir götür-düğümüz, hortumladığımız, yanlış şeylerimiz, devletin ge-reğini yapması lazım.

Diğer taraftan da, özel kuruluşlar veyahut da diğer kuru-luşlarla ilgili de bende sizler gibi medyadan takip ediyö-rum; ama, burada temel şey şu: Yüksek Denetleme Kurulu-nun üyelerini toplayın, "çıkartın kardeşim raporları" deyin, nerelerde yolsuzluklar var, size hepsini çıkarsınlar. Bankalar Yeminli Murakıpları "çıkartın" desin, çıkartsınlar. Çıkartırlar yani. Benim inancım o. Yani, hazır elimizde bir done var; ama, raporları bugüne kadar uygulamaya konulmamış. Göreceksiniz, diğer kuruluşlarda da aynı şey olacak, 99 af-fiyla çoğu dosyalar kapatılmış olacaktır. AZMİ ATEŞ: Değerli arkadaşlar, Sayın Hasan Kılavuz Beye, bildiklerini ve birikimlerini bizlerle paylaştıkları için teşekkür ediyoruz. HASAN KİLAVUZ: Ben teşekkür ederim.

Meclis Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu'na vermiş olduğum ifadelerden bir kısmı, aradan birkaç ay geçtikten sonra yazılı basında (Milliyet, 04.08.2003) yer almıştı ki, o da magazin haberi gibi yansıdı, diye düşünüyorum.

Haberin başlığı; Eyüp Aşık'ın sözlerini kapsamaktaydı.

"Eskiler kullandı bu bankayı biraz da biz kullanalım."

Halbuki, sistemin bozukluğuyla ilgili anlatılanlar, bence Eyüp Aşık hakkındaki beyanattan çok daha önemliydi. Ancak, ne soran oldu, ne de üzerine giden! O dönemde bir tek teşekkür, 05.08.2003 tarihli yazısı ile

Yolsuzluklar Ar-Ge'si Türkiye... / 159

Vatan gazetesi yazarı Ayşe Özgün'den gelmişti.

Atatürk'ün torunları kalmadı mı bu ülkede?

Kocaman tebrik ve teşekkürlerimiz, Vakıfbank eski Genel Müdürü Hasan Kılavuz'a! Yolsuzluk Komisyonu'na verdiği ifadeleri Milliyette okuduk ve söyleyeceklerini tahmin et-tiğimiz halde tüylerimiz diken diken oldu!.. ...

Yolsuzluk Komisyonu'na girmeden, konuşacak MERT İN-SANLAR YOK MU BU ÜLKEDE?

Atatürk'ün torunları KALMADI MI BU ÜLKEDE? Kulakları-mızı diktik, bekliyoruz. Ama ÇABUK OLUN, LÜTFEN ÇA-BUK OLUN!

Hayatımda hiç tanımadığım Ayşe Özgün bunları yazmıştı, ama gelişmeler ne yazık ki öyle olmadı.

Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu tarafından ortaya konulan rapor, geçmiş dönemlerde düzenlenen

"Koskotas Dosyaları" ile Susurluk Raporu gibi unutulup gitmişti.

Tabii ki, her şeyin olduğu gibi bunun da bir nedeni vardı.

* * *

Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu Raporu'nda "görüntü var, ses yok!"

Yolsuzlukların üzerine gideceğini taahhüt eden AKP ağırlıklı komisyon; özeleştirici yapabilecek cesareti gösterememiş ve bazı kuruluşlar ile bürokratları "es" geçmişti.

Özellikle, koalisyon dönemlerinde "örtülü ödenek" gibi kullanılan ve partiler arasında yapılan sıkı pazarlıklarla bölüşülen kamu bankalarındaki yolsuzluklar kaleme alınırken, bir tek Halk Bankası hedef alınmış, diğer bankalardaki ba-tak krediler ile usulsüz işlemlere, değinen dahi olmamıştı.

160 / Hortum Düzeni

Üstelik, kullandığı toplam kredilerinin 1/3'ü bataklık durumda olan bir kamu bankasının yöneticileri ile denetle-yenler arasındaki menfaat bağları tespit edilirken, genel bir ifade ile geçiştirme metodu kullanılıyordu.

Raporun 167. sayfasındaki ifade aynen şöyle:

Denetçi ile denetlenen kuruluş arasında menfaat bağı oluşması engellenmelidir.

Bir kuruluşun aynı denetçi tarafından üst üste üç yıldan fazla denetlenmemesini ve denetçinin eş, çocuk ve yakınlarının görev yaptığı birimlerde denetimle görevlendirilme-mesini sağlayacak bir düzenleme yapılmalıdır.

Bu ibare yazıldığına göre, "ateş olmayan yerden duman çıkmaz"dı!

Yolsuzluk kaynağı kurumlar, menfaat karşılığı aklanmış ve "hırsızlığı yapanlar ile azmettirenler" arasında hiçbir fark kalmamıştı.

Kamu bankalarını denetleyenler, yakınlarını işe yerleş-tirmenin bedeli olarak, bir önceki raporda yer alan yolsuz-lukları daha sonraki raporlarında "bankacılıkta olağan iş-ler" kapsamına alabilecek kadar cüretkârdı. Bunun adı, ancak "Müfettiş Affı" olabilirdi.

Nitekim, yolsuzlukların menfaat karşılığı raporlara yan-sıtılmaması, Komisyon tarafından da ifade edildi.

Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu'nun düzenlediği raporun 486. sayfası şöyle diyor:

Kanımızca, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu tarafından düzenlenen raporlarda usulsüz işlemlerin ve varsa diğer usulsüzlüklerin diğer raporlarda tespit edilme-mesindeki en büyük etken yukarıda 3. ve 4.üncü madde-lerde açıklanan hususlardır.

3. ve 4. madde olarak kastedilen işe, bankayı denetle-

Yolsuzluklar Ar-Ge'si Türkiye... / 161

mekle görevli olanların yakınlarının işe alınması ve örtbas edilen birçok yolsuzlukların tesbiti mahiyetindeydi. Raporun 3. ve 4. maddesine de bir göz atalım. (Sayfa: 484)

3 - Bankanın Kamu Bankası sayılmamasının etkisi perso-nel politikasında da kendisini göstermekte, hiçbir kısıtla-maya tabi olmadan personel alınabilmektedir. Nitekim 2000 yılında içinde bankayı denetlemekle görevli olanla-rın yakınlarının da dahil olduğu 272 kişi işe alınmıştır. Öte yandan; personelin iş akitlerinin çok kolay feshedilme-si ya da kolayca emekliye sevk edilmeleri, yönetimin her dediğine "evet" demek zorunda kalan bir personel yapısı-nı ortaya çıkarmaktadır.

4 - Bankanın iştiraklerinin durumu da incelenmesi gereken hususlardan biridir. Bankanın yurt dışında mukim üç ban-kada iştiraki bulunmaktadır. Bu üç bankadan kredi kulla-nan müşterilerin çoğunluğu Türkiye'de mukim Vakıfbank müşterisi olan ve kredilerinde sorun yaşanan firmalardan oluşmaktadır. Bankanın kredi kullandırımı sadece kendi şubeleri ve yurt dışındaki bankalarla sınırlı kalmamakta, iştiraki olan ve yurt içinde bulunan bazı şirketler aracılığıyla da kredi kul-landırılmaktadır. Bunlardan en önemlileri Vakıf Finansal Kiralama AŞ ve Vakıf Deniz Finansal Kiralama AŞ'dir. Ge-rek bu şirketlere Vakıfbank'ın açmış olduğu krediler, gerek-se bu şirketlerden kullandırılan kredilerin incelenmesi ge-rekmektedir. Bunun yanı sıra, bankanın finansman alanı dışında da bir-çok iştiraki bulunmaktadır. Kredi verilmek istenen kişilerle ortaklıklar kurulmakta ve bu şekilde dolaylı kredi kullandı-rılmaktadır. İştirakler içerisinde dikkat çekici olanlardan biri de Vakıf Gayrimenkul Ekspertiz ve Değerlendirme AŞ'dir. Kredilen-

162/ Hortum Düzeni

dirme işlemlerinde ekspertizler bu şirket tarafından yapıl-makta ve Banka Yönetimince istenen şekilde değerlendir-meler yapılmaktadır.

Dikkate alınması gereken bir husus da bu komisyona hizmet veren ve bilgileri tespit edenlerin, birçok kurum ta-rafından göi evlendirilen müfettiş ve hukukçular ordusu ol-duğudur.

Ortaya konulan rapor, birçok yolsuzluğu gözler önüne sermesine rağmen, sorumlularının kimler olduğu ifade da-hi edilmemiştir.

Yakınlarını işe aldırın ve bataklık kredileri görmemezlik-ten gelen müfettişler kimdir?

Banka iştiraki üzerinden yapılan yolsuzluklardaki so-rumlular neden belirtilmemiştir.

Velhasılı, komisyon raporunda yer alan Halk Bankası dosyasındaki açıklık, diğer kamu bankaları ile ilgili ifade-lerde yoktur.

Bu raporda, sorumluların kimler olduğu açıklanmadan yapılan bazı suçlamalarda BDDK ve TMSF yetkilileri de nasibini almıştır.

* * *

Bankalara el koymanın bedeli, bakın nasıl sorgulanıyor?

Biliyorsunuz! Bugüne kadar TMSF'ye devrolan banka yöneticileri için "hortumcu", kamu bankası olunca da adı-na "emir kulu" denildi.

El konulan bankalarda giden paraya ise, "hortum", ka-mu bankalarında giden paraya da "görev zararı" ad1 veril-di.

Yolsuzluklar Ar-Ge'si Türkiye.../ 163

Daha doğrusu, vatandaşın zihnine de böyle yerleşti. Rakamsal olarak da, BDDK'nın hazırladığı Nisan 2003 raporuna göre;

- TMSF'ye devrolan bankaların zararı 17.3 milyar dolar,
- Kamu bankalarının (Ziraat, Halk, Emlak) görev zararı, 23 trilyon TL, tutarında sunuldu.

Ancak, Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu Raporu öy-ile söylemiyordu.

Raporun 175. sayfası, kamu bankaları için:

... Kamu bankalarının görev zararları 2001 yılında 23 kat-rilyon liralık iç borçlanma senedi verilme suretiyle iç bor-ca dönüştürülmüştür. İç borçların tasfiye edilmemesi ve tekrar borçlanmalarla sürdürülüyor olması nedeni ile gö-rev zararlarından kaynaklanan borçlar iç borç stoku içinde devam etmektedir. Verilen bu kâğıtların karşılığı sadece verilen görevlerin finansmanı değildir. Batık krediler, Hazi-ne işlemleri gibi her türlü faaliyet zararları ile iştirak ve gayrimenkullerin düşük gösterilen değerleri gibi kaydı za-rarlar Hazineye fatura edilmiştir. (Özel Rapor 2.1.3)

1.3.1.2 Usulsüz kredilerle kamu bankaları zarara uğratıl-mıştır

2001 yıl sonu itibariyle kamu bankalarının yaklaşık 4,5 katrilyon lira takibe intikal etmiş kredi alacağı bulunmak-tadır. Bunun 2,3 katrilyon liralık kısmı TC Ziraat Banka-sı'na (Emlak Bankası'ndan devredilen 1,9 katrilyon liralık kısım dahil) 1,1 katrilyon liralık kısmı Vakıflar Bankası'na, 1,1 katrilyon liralık kısmı da Halk Bankası'na aittir... Faizli bakiyeleri dikkate alınarak bir hesaplama yapılması durumunda kamu bankalarının son beş yılda tahmini ola-rak 15 katrilyon liraya ulaşan batık kredileri olduğu orta-ya çıkmaktadır...

164 / Hortum Düzeni

Evet, Komisyon Raporu böyle diyordu.

Görüldüğü gibi, kamu bankalarındaki zarar öyle "görev zararı" falan değil.

Resmen batırılan krediler!

El konulan özel bankalara gelince, durum daha da fark-lıydı. TMSF'ye devredilinceye kadar kimisinin gerçekten zarar ettiği, kimisinin de içi boşaltıldığı belirtilmiş belirtil-mesine de, bir başka gerçek daha gözler önüne serilmişti.

Bu bankaların, TMSF'ye devirden sonra da zarar ettiril-diği gözleniyordu.

İşte, raporun 182. sayfası BDDK ve TMSF yetkilileri için şunu diyor:

1.5.1.2 TMSF'ye devredilen bankalar iyi yönetilmemişler-dir

Mali durumları bozulduğu için el konulmuş bulunan ban-kaların devirden sonra sorumluluğu TMSF'ye aittir. Devir işleminin gerekçesi, "bankanın daha fazla zarar üretmesi-ni önlemek" olduğuna göre TMSF yönetimindeki bankala-rın devirden sonra hızla risklerinden arındırılması ve artık zarar üretmemesi gerekmektedir. Oysa, el konulan bankalar el konulduktan sonra da zarar üretmeye devam etmişlerdir. Örneğin, R.Engin AKÇAKO-CA'nın Komisyonunda 28.5.2003 tarihinde verdiği bilgilere göre, Aralık 2000'de el konulan Demirbank'ın 5 milyar \$'lık pozisyon açığı 2001 yılı Haziran ayına kadar sürdü-rülmüş, önceki sahiplerinin elinde 440 trilyon lira zarar et-tiği için el konulan bankanın zararı bu sefer TMSF yöneti-minde 1,4 katrilyon liraya ulaşmıştır. Banka yönetiminde, önceki sahiplerinden farklı olarak risk-leri azaltacak bir işlem yapılmadığına ve riskli durum en az bankanın önceki yönetimi döneminde olduğu gibi de-ıvam ettirildiğine göre, bankanın niçin iflasının istenmeyip yönetim ve denetiminin devralındığı izah edilememekte-dir.

Yolsuzluklar Ar-Ge'si Türkiye... / 165

Bankaların fona devrinden sonra oluşan 12,9 katrilyon li-ralık fonlama zararının sorumluluğu TMSF ve BDDK yöne-timine aittir.

Komisyonun tespiti bununla da bitmiyordu. Birçok yol-suzluk, usulsüzlük... yazılmış ve çizilmişti.

Sonuçta, böyle bir rapordan "ses" çıkması beklenirken, "dağ fare doğurdu" hesabı, sadece görüntüsü kaldı.

Ne hikmetse, büyük ümitlerle hazırlanan rapor, Savcı-lık'lar yerine yeniden incelenmek üzere Başbakanlığa gön-derilmiş ve yeniden incelenmesi düşünülmüştü.

Artık, yeni bir müfettiş ordusu oluşacak ve yolsuzluklar tekrar incelenecektir.

Başbakanlık Müfettişi Başkanlığında, Bankalar Yemin-İli Murakipları ve Hesap Uzmanlarından oluşan bir komis-yon...

Halbuki, tespit edilen yolsuzlukların ve usulsüz kredile-rin yargıya gönderilmesi yerine, yeniden incelenmesi için Başbakanlık Teftiş Kurulu'na havale edilmesi, hazırlanan raporun "ölü doğmuş bir çocuk"tan farklı olmadığı en iyi göstergesidir.

Bu konuda, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu dahi rapor düzenlemiştir.

Üstelik, bu rapor Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu Raporu'nda da mevcuttu.

Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu raporu. Sayfa 424:

Raporların objektifliği ile ilgili olarak, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunca düzenlenen 2001/4 sayılı raporda;

"... Bankalar Yeminli Murakıplarınca düzenlenen 09.08.1999 tarih, ve R-7, R-6, R-6 sayılı Rapor ile ilgili olarak Başbakanlık Müfettişlerinin düzenlediği Raporda, Banka personeli hakkında yapılacak bir işlem bulunmadığının düşünüldüğü ifade edilmektedir. Buna gerekçe olarak da Murakıp Raporundaki somut ifadelerin aksine Firmanın istihdam ettiği kişi sayısı, Firmanın sektör-

166 / Hortum Düzeni

deki yeri, Yatırım teşvik belgesi almış bulunduğu gibi tamamen genel ve sübjektif değerlendirmelere yer verilmiştir... (s.72)"

"... Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu Başkanlığınca Türkiye Halk Bankası AŞ ile ilgili değerlendirmelerin objektifliği ve tarafsızlığından kuşku duyulduğu belirtilerek her defasında konunun Başbakanlık Teftiş Kuruluna aktarılmak suretiyle söz konusu raporların yargıya intikalinin engellendiği, bu anlamda yasa ile verilmiş olan takdir yetkisinin Banka zararına yol açacak biçimde kullanıldığı değerlendirilmektedir... (s.73)"

"... Bankalar Yeminli Murakıpları tarafından düzenlenen raporlar zamanında işleme konulmamakta ve çeşitli gerekçelerle Başbakanlık Teftiş Kuruluna gönderilerek zaman kaybedilmektedir. Sorumluların yargı önüne çıkmasını uzun süre engelleyen ve Banka zararının büyümesine neden olan bu uygulamadan vazgeçilerek, raporların belirli bir süre içinde işleme konulmasını zorunlu hale getirecek düzenlemeler yapılmalıdır... (s.88)" şeklinde değerlendirmelere yer verilmiştir.

Rapor ne söylerse söylesin neticede, bu rapora kimse kulak asmadı.

Bırakın yargılamayı, yolsuzluğa bulaşanların birçoğu "danışmanlık" gibi bir mertebeye yükseltildi.

Danışman denilince, akla sadece IMF'ye danışmanlık yapan BDDK Başkanı Engin Akçakoca gelmesin!

Yolsuzlukları Araştırma Komisyonu Raporu'nda yer almakla birlikte, bir partiden diğer partiye koşan nice danışmanlar da dahildir.

Böyle bir raporun fiyaskoyla sonuçlanması, denetimdeki zaafiyetin tekrarından başka bir şey değildir.

Denetlediği bankaya, oğlunun okul taksidini ödetse de, yakınlarını işe alırsa da, tabii ki Müfettiş Müfettiştir!

Bu ülkede görevini yapmayan müfettişe kim hesap sorabilirdi ki...

Olan, boşu boşuna verilen ifadelere, sunulan raporlara ve harcanan zamana oldu.

HORTUM DÜN VARDI...

BÜGÜN DE VAR!

YARIN DA OLACAK!

Hortum Dün Vardı... Bugün de Var! Yarın da Olacak! / 169

30 yıldır, "kalkındık, kalkmıyoruz" derken, her geçen gün dışa bağımlı hale geldiğimizi kabul etmek durumundayız.

Dünyadaki teknolojik gelişmelerin birkaç ay içinde piyasalarda yer almasını "çağ atladık" anlamında değerlendirilmeyeceğimiz gibi, ülke borcunun üzerine yeni bir kam-burun daha geldiğini anlamalıyız.

Hergün yeni bir teknoloji...

Yeni bir ithalat...

Cep telefonu furyası ve ihtiyaç "var mıdır, yok mudur?" denilmeden, peş peşe açılan alışveriş merkezleri...

Sonuçta, tüketici toplumların tipik bir örneği Türkiye!

Üretimdeki payımız ve ihracattaki başarımız ise öyle övünülecek cinsten değil.

Nihayetinde, sıcak para hareketi ile idare edilmeye çalışılan "sığ" bir ekonominin kurbanıyız.

Bir taraftan, "bağımsız ülke" sloganı ile milliyetçilik duygularını tatmin eden, öbür taraftan ekonomideki bağımlılığı hazmeden bir tablo var ortada.

Ülke istila edilmemiş ama, bağımlı hale getirilmiş!

Madde bağımlısı gençlerin, borç para alarak lüks yaşamaya arzusu gibi bir şey.

Yolsuzluklar ile ekonomik sıkıntıların yer aldığı ve insanların geleceğine güvenle bakmadığı bir dünya yaratmışız.

Borçlanarak sürdürülen bu yaşamda, paranın üretime ve akıllı yatırım yönlendirilmesi yerine, kaynakların çarçur edilmesi de ayrı bir hadise...

Artık, bizim gibi ulusal sermaye yetersizliği ile karşı karşıya gelen ülkelerin, borç para almak için bir mantığı ve gayesi olmalıdır.

170/ Hortum Düzeni

Aksi takdirde, borç yükünün artması ve ülkenin bağımlı hale gelmesi, ekonomik özgürlüğün de kaybedilmesi demektir.

Ekonomik depremler sırasında dahi, borçlanılan her ku-ruşun karşılığım fazlasıyla ödediğimiz unutulmamalıdır.

Alınan her kredi diliminin altında, bir çıkar hesabı ve bir dönüş garantisi yatmaktadır.

Tıpkı, IMF'nin olmazsa olmazları gibi...

Veya, oltaya takılan balık misali...

Nitekim, Nelson Aldrich Rockefeller'in zamanın ABD Başkanı Dwight D.Eisenhower'e yazdığı bir mektupta, Türkiye'yi kastederek; "oltaya yakalanmış balığın yeme ihtiyacı yoktur" sözü, boşu boşuna söylenmemiştir. Demek ki, oltadan kurtulamayan bir Türkiye, çoktan yaratılmıştır.

Yıllardır, başımıza bela edilen terör sorunu, ekonomik sıkıntılar, ahlaki çöküntü, eğitimsizlik... bunlar rastlantı değildir.

Her geçen gün kötüye giden ve "milli" diyebilecek bir politikası kalmayan eğitimimize yön veren de başkalarıdır.

1949 yılında yapılan bir anlaşma ile Türk Eğitimi, ABD'nin denetimine bırakılmış ve "Milli Eğitimi Geliştir-me" adlı bir komisyon oluşturulmuştur.

Ders programlarından, İmam Hatip okullarının açılma-sına kadar alınan kararlarda, öneri getiren bu komisyonun üyelerinden birçoğu Amerikalı'dır.

Söz konusu komisyonun değerli (!) çalışmaları sonucu, Köy Enstitüleri kapatılmış, dört aylık hızlandırılmış kurs-larla öğretmen yetiştirilmiş ve yurdun dört bir yanına ya-yılmaları sağlanmıştır.

Dört aylık eğitim ile yetiştiği sanılan insanlara emanet edilen gençliğin geldiği nokta ise, ortada!

Dünyanın hiçbir yerinde, bu kadar özel dershanesi bu-lunan ve ticari sektör haline getirilen başka bir sistem daha

Hortum Dün Vardı... Bugün de Var! Yarın da Olacak! / 171

yoktur herhalde.

Özel dersane sistemi o kadar kanıksanmıştır ki, "bura-ya gitmeyen öğrenci yüksek okula devam edemez" anlayı-şı yerleşmiştir bir kere.

Özel dershaneler, paralı okullar, pahalı üniversite öğre-nimi...

Hepsi, liberal ekonominin bir gereği olarak gösteril-mektedir.

İktidara gelen partiler, eğitimin önemini dile getirirken, önemli hiçbir sorunu da çözümleyememiştir.

Bugün gelinen nokta hiçte iç açıcı değildir.

Ortada, doğru dürüst ücret alamayan bir öğretmen kitle-si ile "dershaneye gidemezlerse, üniversiteye giremeyece-ği" endişesini taşıyan ve her geçen gün çığ gibi büyüyen öğrenci topluluğunun mevcudiyeti ise, ayrı bir sorundur.

Sorunlar bununla da bitmemektedir.

Böyle zorlu bir eğitim sisteminin sonunda, hayata atıl-mayı bekleyen ve işsizler ordusuna katılan gençliği de unutmayalım.

Neticede, eğitim sisteminin yetersizliği ortada.

Ortada olmasına ortada da, diğer sektörlerdeki durum, sanki daha mı farklı?

Milyonlarca insanın geçim kaynağı olan tarımın geldiği nokta, daha da içler acısı!

* * *

Tarımdaki hortumun adı: yardım

Yıllardır, "süt tozu, pirinç, mısır, buğday" derken, bir-çok üretim fazlası tarımsal ürünlerini stratejik olarak kulla-nan ve adına da "az gelişmiş ülkelere yardım" diyen

172/ Hortum Düzeni

ABD'nin, o ülkelerdeki zirai faaliyetleri nasıl asgariye in-dirdiği bilinen bir gerçektir.

1950-1960'h yıllardaki PL 480 Gıda Yardımı Progra-mı'nın ilk koordinatörü bir konferansta şunları söylemişti:

"Yabancı ülkelere yardım olarak verilen yiyecekler bu ülke-lerin zirai ürün pazarlarını tahrip etmekte ve üreticilerin cesaretlerini kıran gelişmelere sebep olmaktadır. Yardım gören ülkelerin insanları Gıda Emperyalizminin köleleri haline gelmişlerdir."

Koordinatörün değerlendirmeleri ABD'nin yardım ko-nusundaki politikasını ortaya koymaktadır.

Yine aynı dönemin Texas senatörü Mr. Wright Patman ise; gıda maddelerinin stratejik bir savaş aracı olarak kullanılabileceğini şöyle açıklamaktadır:

"Uluslararası savaşlarda bugüne kadar kullanılagelen silahların en etkilisi besin maddeleridir. Birleşik Amerika bu silaha sahip olma ve bunu daha uzun süre kullanma bakımından uluslararası üstün durumunu daha uzun süre muhafaza edecektir. İleri ve geri kalmış ülkelerden hiçbiri bizim sahip olduğumuz miktarda yiyecek stoklarına ve üstün üretim olanağına sahip değildir.

Örneğin: Rusya feza çalışmalarında üstün bir başarı sağlamış olmasına karşın, yiyecek üretimi bakımından bizim çok gerimizdedir.

Bundan dolayı Amerikan tarımı, açlığın eline düşmüş insanlara karşı kullanılagelen bu silahı etkili hale getirmek için bugünkü kalıplarını değiştirmek zorundadır..."

Tabii ki, ABD politikası "değişmez" olunca, zihniyetlerde farklı değildir.

Yıllar geçse de, bakış açısı "hep" aynıdır.

Hortum Dün Vardı,.. Bugün de Var! Yarın da Olacak! / 173

Uzun vadeli politikalar ve stratejik kararlar...

1970'lerin etkili ismi ve ABD'nin eski Dışişleri Bakanı Henry Kissinger, aynı mahiyetteki ifadesini ve söylemini şöyle açıklamaktadır:

"Birleşik Devletlerin yiyecek silahı, Arap petrol kartellerinin elindeki petrol silahıyla boy ölçüşecek durumda."

Müttefikimiz ABD'nin "kafasının arkasındaki" politika, ülkemiz içinde uygulanmış olacak ki, gelinen nokta da ne tarım kalmıştır, ne de üretecek köylü!

Tarımın, Gayri Safi Milli Hasıla'daki payı her şeyi gözler önüne sermeye yetiyor.

1980'de 24.2 olan pay, bakın 2005'te nerelere kadar düşmüş.

1985 19.4

1990 16.3

1995 14.4

2000 13.1

2005'te 11.4.

Tarımdaki bu tablo, kırsal kesimde yaşayanların bir kısmını şehirlere göç ettirirken, bir kısmını da yurtdışında iş bulma telaşına düşürmüştür.

Ama nafi!

Birçoğu iş bulamarak, geri dönmüş ve "yeşil kart", "Fak-Fuk" sistemi ile geçimin yolunu bulmuştur.

Artık, "ekse ekemeyen, biçse biçemeyen" köylünün önünde yeni bir set vardır.

Kota!

Kotayı koyanlar da, uygulatanlar da bellidir.

Yeni bir öneri ise, ortada yoktur.

Hedef! Tütün ve pancar ekimi kısıtlanacak ve gerekirse ithalat yapılacaktır.

174/ Hortum Düzeni

Sonuçta, akıl verenler uygulatacak metodu da bulmuşlardır.

Halbuki, ülkemizde tarıma kota koyan zihniyet, kendi ülkesinde destekleme yapmaktadır.

Düşünün ki, Tayland; pirincin en yoğun üretildiği ülke olmasına rağmen, 1990'lı yıllarda dize getirilmiş ve 8 dolar maliyeti olan pirinç, 4 dolara satılarak piyasalardan silinmiştir.

Biz, verilen bu dersi de, pirinci de en iyi bilenlerdeniz!

O dönemde ucuza satılan "Amerika pirinci" bizde de rağbet görmüş ve zamanında yerli pirincin yüzüne bakan dahi olmamıştır.

Daha da ileri gidersek, bugün tavukta yaşadığımız "kuş gribi" gibi olaylar, yıllar önce de yaşanmış ve görülmüştür.

Bu iş bir çıkar ve menfaat çatışmasıdır.

Kimbilir, kimlerin çıkarına taş konulmuştur?

Bu darbeleri, bir tek biz yemiyoruz!

Zamanında AB D'ye ihraç edilen Şili üzümünün içine sıkılan siyanür, benzer bir hadisedir.

Demek ki, az gelişmiş ülkelerin kaderi her kıtada aynıdır.

Sonuçta, hortum da olur, hortumcu da!

Çözüm ise, insana saygıda!

Sorun, ülke kaynaklarının kullanımında!

Düşünün ki, bölgesel olarak üretilen ürünlerin rekolite-si dahi belli değil.

"Ya" fazla üretimle çiftçinin kazancı düşüyor veya yeterli ekim yapılmayıp, "ithalata yönelme" çözüm oluyor.

İşte! Fındıkta yaşananlar, pancara ve tütüne konulan ko-talar ortada!
Örnekleri çoğaltmak mümkün.
Bu konuda yönlendirmeyi yapanın, IMF ve Dünya Ban-kası olduğundan kuşkunuz olmasın!
Mevcut hukuk düzenine baktığımızda, o da ayrı bir kar-maşa.

Hortum Dün Vardı... Bugün de Var! Yarın da Olacak! / 175

"Vicdan ile cüzdân" arasında sıkışmış durumda.

Birbiri ile çatışan kanunlar, yıllarca süren davalar ve Devlet ile toplum arasında oluşan yüz binlerce anlaşmazlık dosyaları...

Elimizi attığımız her yer toz bulutu.

Sorun bir veya birkaç sektörde değil.

Sorun için temeli olan sistemde.

İyi düşünelim ve el birliğiyle üstesinden geelim!

Bizi bizden başka kurtaran olmayacağı gibi, Âşık-Mahzun-i Şerifin şu sözlerini unutmayalım:

"Ne demek efendi bey ve amele Fakir soymak yakışır mı kemale Rüşveti hak bilip her dakika hile Yapıp yapıp kafa çektim ise yuh

Yuh yuh, yuh yuh, yuh yuh soyanlara Soyup kaçıp doyanlara, yiğide kıyanlara, Yuh nefesine uyanlara yuh, yuh, yuh

Bu kadar milletin hakkın alanlar Onları kandırıp zevke dalanlar Diplomayla olmaz hakim olanlar Suçsuzun basına çöktüm ise yuh

Yuh yuh, yuh yuh, yuh yuh, soyanlara Soyup kaçıp doyanlara, yiğide kıyanlara, Yuh nefesine uyanlara yuh, yuh, yuh."

EKLER

Başbakanlık Tefti) Kurulu

açacağı kesindir. Birleşmelere ilişkin mevduat sigorta primlerinde yapılacak teşviki de göz önünde bulundurursak en az iki bankanın büyük sağlıklı bı bulacaklarına inanmak için birçok sebebimiz var. Belirtmek isteriz ki yeni Kurulumuz yalnızca son iki-üç haftadır iş görmektedir. Kabul edeceğimiz üzere planlan incelemek ve en düşük maliyetli çözümü bulmak için zamana ihtiyaçları vardır. Acil kararlar almak her zaman verimli çözümler yaratmaz. Son olarak, bu bankalar "ölüm kalım" pozisyonunda değillerdir. Şimdilik gerekleri yerine getirebilecek kadar likittirler.

Özetle, Kurulumuz başka tasfiye planı aranmadan bu bankaların TMSF'ye devredilmesinin gereksiz ve yüksek maliyetli bir yük yaratacağı ve bunun da en düşük maliyetli seçeneği uygulamak temel prensibiyle uyumadığı fikrindedir.

Diğer talepler dün gönderdiğiniz elektronik posta mesajındaki sırayla cevaplanmıştır. İmar Bankasının SYR'si zaten %8'in üzerindedir, tmar'm sorunu ilgili taraf riskidir.

Mevcut yasalara göre sahip Grubun riski kurallara uygundur. Eğer yeni değişen bağlantılı borç verme tanımı bugün yürürlüğe girerse imar mevzuata aykırı duruma düşecektir. Bu sebeple, ilgili taraflarla riskleri yeni benimsenen yönetmelik uyarınca yeniden tasarlamaktayız. Bu bağlamda İmar'm sermaye açığı bulunmamaktadır. Bu faizsiz tutar bankaya, yılda en az 40-50 milyon USD kazandıracak, Anadolu Bank'm sermaye tabanım yükseltecektir. Ayrıca, yatırılan tutar sermaye benzeri kredi olarak da kabul edilebilir. Dahili-iç kaynaklar yedek akçeler ya da duran varlıkların salısından elde edilen net kardan oluşmaktadır. Müzakereler henüz karara bağlanmamıştır. Ancak Garanti ile IntesaBCI arasında . süren müzakerelerde gelişme sağlanmıştır.

Diğer taraftan, planları henüz onaylanmamış dört bankaya ilişkin karar Bankacılık Düzenleme Denetleme Kuruluna sunulmuştur. Bu karar uyarınca her bankaya talimatlanmza uymayan kararlara ilişkin veto hakkına haiz bir yönetim kurulu üyesi atanacaktır.

Bunlar, başkanımız ve tarafımca bugün size telefonda söylenenlerin teyididir. Lütfen bu hususlara ilişkin -k talepleriniz olursa bize bildirin.

Saygılarımla.

Teoman Kerm. -n

BDDK- Başkan varduncısı